

EUROPEJSKI BANK CENTRALNY
NADZÓR BANKOWY

Raport roczny EBC z działalności nadzorczej 2014

Marzec 2015

BANKING SUPERVISION

Spis treści

Przedmowa prezesa EBC Maria Draghiego	3
Przedmowa przewodniczącej Rady ds. Nadzoru Danièle Nouy	4
1 Jednolity Mechanizm Nadzorczy – informacje ogólne	10
1.1 Odpowiedzialność demokratyczna oraz komunikacja zewnętrzna	10
1.2 Rada ds. Nadzoru i Komitet Sterujący	14
1.3 Administracyjna Rada Odwoławcza i zespół mediacyjny	18
1.4 Organizacja pionu nadzoru w EBC	21
1.5 Ramy bliskiej współpracy	26
1.6 Jednolity Mechanizm Nadzorczy jako część europejskiej i globalnej architektury nadzoru	27
2 Jak powstawał Jednolity Mechanizm Nadzorczy	29
2.1 Ramy prawne	30
2.2 Model nadzoru w Jednolitym Mechanizmie Nadzorczym	35
2.3 Kadry	41
2.4 Ramy przekazywania danych	43
2.5 Informatyka	45
2.6 Wszechstronna ocena	46
3 Jednolity Mechanizm Nadzorczy w działaniu	51
3.1 Działania podjęte w następstwie wszechstronnej oceny	51
3.2 Przygotowania do działań nadzorczych zaplanowanych na 2015 r.	54
3.3 Opracowanie metodologii dla wszystkich służb międzywydziałowych i specjalistycznych	57
3.4 Zezwolenia	66
3.5 Egzekwowanie prawa, procedury nakładania sankcji i zgłaszanie naruszeń	69
3.6 Inspekcje terenowe (kontrole na miejscu)	70

3.7	Zapewnienie jakości nadzoru	71
3.8	Nadzór zwierzchni i nadzór pośredni sprawowany przez EBC nad instytucjami mniej istotnymi	71
3.9	Pogłębianie integracji w obrębie Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego: ogólnosystemowe zagadnienia dotyczące polityki kadrowej	76
3.10	Polityka językowa	77
4	Informacja o wykorzystaniu środków budżetowych	79
4.1	Ramowe zasady dotyczące opłat nadzorczych	79
4.2	Przygotowania do pierwszego cyklu rozliczania opłat nadzorczych	82
	Załącznik	85
	Wykaz przyjętych przez EBC aktów prawnych dotyczących ogólnych ram nadzoru bankowego	85
	Słowniczek	86
	Skróty	89

Przedmowa prezesa EBC Maria Draghiego

Utworzenie europejskiego systemu nadzoru bankowego to najważniejszy krok na drodze do pogłębienia integracji gospodarczej, odkąd powstała unia gospodarcza i walutowa. Kryzys zmusił nas do gruntownego przemyślenia, czego potrzeba do osiągnięcia prawdziwej unii gospodarczej i walutowej. Z dążenia do ochrony obywateli i przedsiębiorstw przed negatywnym wpływem kryzysu powstało „Sprawozdanie czterech przewodniczących” z konkretnym planem działań. Za najlepszy sposób zdecydowanego i wiarygodnego rozwiązania jednego z najbardziej poważnych problemów – słabości sektora bankowego – uznano utworzenie unii bankowej. W tym celu należało ustanowić Jednolity Mechanizm Nadzorczy, jednolity mechanizm restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji oraz jednolity zbiór przepisów, w tym przepisy dotyczące zharmonizowanych systemów gwarantowania depozytów, z których może powstać wspólny europejski system gwarantowania depozytów.

Decyzja o utworzeniu Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego i powierzeniu EBC zadań nadzorczych miała podłoże polityczne i została podjęta w październiku 2013 r. przez Radę Unii Europejskiej i Parlament Europejski. Objęcie tej nowej funkcji było dla EBC zaszczytem. Dokładamy wszelkich starań, aby sprostać wysokim oczekiwaniom, jakie się z tym wiążą. Niemniej jednak uruchomienie Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego w ciągu zaledwie jednego roku jednocześnie z przeprowadzeniem wszechstronnej oceny 130 najistotniejszych banków strefy euro było nie lada wyzwaniem organizacyjnym. Dzięki zaangażowaniu pracowników, zarówno obecnych, jak i nowo przyjętych, EBC wykazał się imponującymi zdolnościami adaptacyjnymi. Pion polityki pieniężnej i pion nadzoru bankowego – ściśle od siebie oddzielone – mogą korzystać z wiedzy fachowej służb międzywydziałowych. Jednolity Mechanizm Nadzorczy czerpie także z doświadczenia i zasobów krajowych organów nadzoru. Wszystkie te atuty pozwoliły nam stworzyć wyjątkową formę współpracy.

Jednolity Mechanizm Nadzorczy stworzył podstawy instytucjonalne do pokonania niejednorodności praktyk nadzorczych i do zdefiniowania wspólnego modelu nadzoru. Dzięki jednolitym metodologiom, wspólnej kulturze organizacyjnej i zbiorowej reputacji będziemy dysponować odpowiednimi instrumentami i motywacją do skutecznego wypełniania zadań nadzorczych. Jak pokazała wszechstronna ocena, wypracowana przez nas formuła działania zdaje egzamin. Jednak to dopiero początek. EBC będzie musiał równie dobrze wywiązywać się z wysoce wymagających zadań nadzorczych dzień po dniu i rok po roku.

Zgodnie z rozporządzeniem w sprawie Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego, porozumieniem międzyinstytucjonalnym z Parlamentem Europejskim oraz protokołem ustaleń z Radą UE Europejski Bank Centralny przestrzega wysokich standardów odpowiedzialności demokratycznej. W ramach rozliczania się ze swoich zadań publikuje m.in. roczny raport z realizacji zadań nadzorczych. Niniejszym z dumą prezentujemy jego pierwszą edycję.

Przedmowa przewodniczącej Rady ds. Nadzoru Danièle Nouy

Z dniem 4 listopada 2014 r. EBC objął nadzór nad sektorem bankowym strefy euro. Nadzoruje bezpośrednio 123 grupy bankowe ze strefy euro (około 1200 instytucji kredytowych), na które przypada blisko 85% łącznych aktywów sektora bankowego. Natomiast nad około 3500 mniejszymi instytucjami sprawuje nadzór pośredni poprzez właściwe organy krajowe.

Utworzenie zintegrowanego systemu nadzoru bankowego wymagało ogromnej pracy. Formalnie przystąpiono do tego zadania wraz z wejściem w życie [rozporządzenia w sprawie Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego](#), tj. 3 listopada 2013 r. Pierwsza edycja raportu rocznego EBC z realizacji zadań nadzorczych obejmuje przełomowy okres od 4 listopada 2013 r. do 31 grudnia 2014 r.

Wdrożenie Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego było przedsięwzięciem bezprecedensowym. Wymagało wprowadzenia ujednoliconych, kompleksowych i precyzyjnych standardów i procesów nadzorczych oraz praktycznej infrastruktury, np. sprawnych i przetestowanych systemów informatycznych, a także odpowiedniej struktury zarządczej umożliwiającej szybkie i efektywne podejmowanie decyzji. Już na najwcześniejszym etapie EBC musiał stawić czoła jednemu z najważniejszych wyzwań, jakim było pozyskanie wysoko wykwalifikowanych pracowników.

Przedsięwzięciem na niespotykaną dotąd skalę była wszechstronna ocena tych banków, które – na mocy rozporządzenia w sprawie Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego – miały zgodnie z przewidywaniami zostać objęte bezpośrednim nadzorem EBC. Ocena obejmowała przegląd jakości aktywów i test warunków skrajnych. Jej kluczowym aspektem było aktywne zaangażowanie wszystkich zainteresowanych stron, m.in. przez regularne kontakty z bankami. Banki, w których stwierdzono niedobór kapitału, musiały opracować plany kapitałowe na najbliższe miesiące.

Dzięki przeprowadzeniu testu warunków skrajnych i dogłębnego przeglądu bilansów wzbogaciliśmy naszą wiedzę na temat banków, nad którymi obecnie sprawujemy nadzór, i uzyskaliśmy cenne informacje o trendach występujących w całym europejskim systemie bankowym. Wzrosła również przejrzystość informacji o kondycji nadzorowanych banków. W ujęciu ogólnym wszechstronna ocena stanowi solidny fundament i jeden z kluczowych czynników przywracania zaufania i stabilności w europejskim sektorze bankowym.

EBC był w oczywisty sposób predysponowany do podjęcia wyzwań związanych z utworzeniem Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego. Żadna inna instytucja nie byłaby w stanie zrobić tego lepiej. Doświadczenie służb EBC oraz wiarygodność tej instytucji są niezwykle ważne dla nowego europejskiego organu nadzoru, który właśnie rozpoczyna działalność.

Pierwszy raz w historii Unii Europejskiej mamy nadzór bankowy o prawdziwie europejskim charakterze. Z myślą o wszystkich obywatelach Unii EBC będzie dążyć do tego, by nadzorowane banki stały się bezpieczniejsze i zdrowsze.

Model nadzoru w ramach Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego

Jednolity Mechanizm Nadzorczy ma przede wszystkim poprawić jakość i spójność nadzoru bankowego w strefie euro. Dzięki niemu zwiększą się możliwości prowadzenia benchmarkingu i analiz porównawczych banków w skali całej strefy euro. Pozwoli on nam także udoskonalić narzędzia nadzorczej oceny ryzyka, z uwzględnieniem zróżnicowania modeli biznesowych banków z całej Europy. Jest to, moim zdaniem, bardzo ważny atut.

Jednolity Mechanizm Nadzorczy ma bezsprzecznie bardzo dobre warunki do oceny i monitorowania ryzyk w sektorze bankowym oraz reagowania na nie w skali ogółośeuropejskiej. Uzupełnieniem perspektywy mikroostrożnościowej są obowiązki w zakresie nadzoru makroostrożnościowego dotyczące monitorowania i oceny ryzyka z perspektywy ogólnosystemowej. Ponadto Jednolity Mechanizm Nadzorczy daje nam bardziej skonsolidowany obraz sytuacji i przyczynia się do poprawy efektywności w zakresie alokacji i przepływu kapitału oraz płynności w ramach poszczególnych grup.

Po bliższym zapoznaniu się z naszym podejściem do nadzoru bankowego instytucje, nad którymi sprawujemy nadzór od listopada 2014 r., są świadome, że Jednolity Mechanizm Nadzorczy będzie prowadzić nadzór interwencyjny, w bliskim kontakcie z tymi instytucjami. Nasi inspektorzy wdrażają jednolity zbiór przepisów skrupulatnie i asertywnie. Nie unikamy zadawania trudnych pytań i w razie konieczności kwestionujemy uzyskane odpowiedzi. Będziemy organem rygorystycznym, ale zawsze będziemy przy tym dążyć do sprawiedliwości i bezstronności.

Podstawą funkcjonowania Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego są wspólne zespoły nadzorcze, nadzorujące bezpośrednio instytucje istotne. W skład tych zespołów wchodzi pracownicy EBC i właściwych organów krajowych, a ich prace nadzoruje koordynator z ramienia EBC. Zespoły te pozwalają utrzymać bliskie i ścisłe kontakty z nadzorowanymi bankami podczas bieżących czynności nadzorczych, co jest celem Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego. Struktura zespołów, podobnie jak skład służb międzywydziałowych – obejmujących odpowiednie sieci ekspertów z właściwych organów krajowych – pozwala połączyć szczegółową wiedzę specjalistyczną krajowych organów nadzoru i rozległe doświadczenie EBC.

Właściwe organy krajowe w dalszym ciągu sprawują bezpośredni nadzór nad instytucjami mniej istotnymi. Zwierzchni nadzór nad tą działalnością prowadzi EBC jako instytucja odpowiedzialna za całokształt funkcjonowania Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego. EBC może wydawać organom krajowym ogólne wytyczne dotyczące nadzoru nad mniej istotnymi bankami, a także zachowuje uprawnienia dochodzeniowe w odniesieniu do wszystkich banków objętych nadzorem.

W ramach Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego przyjęliśmy w nadzorze podejście antycypacyjne: chcemy jak najwcześniej wykrywać i rozwiązywać potencjalne problemy. Patrzymy na ryzyko z różnej perspektywy i staramy się dobrze poznać czynniki ryzyka, apetyt na ryzyko i model biznesowy każdego z nadzorowanych podmiotów. Łączymy to indywidualne podejście z ujęciem międzysektorowym i analizą powiązań między bankami a pozostałymi podmiotami systemu finansowego. Aby Jednolity Mechanizm Nadzorczy mógł funkcjonować skutecznie, będziemy aktywnie działać na rzecz dalszego ujednolicania otoczenia regulacyjnego w sektorze bankowym. Dopóki nie uda nam się przewyciężyć zróżnicowania przepisów, sama zbieżność praktyk nadzorczych nie zapewni równych warunków działania. W tej kwestii Jednolity Mechanizm Nadzorczy będzie aktywnie pomagać Europejskiemu Urzędowi Nadzoru Bankowego (EUNB) w opracowaniu i wprowadzeniu na szczeblu UE jednolitego zbioru przepisów i jednolitego podręcznika nadzoru.

Priorytety na 2015 r.

Punktem wyjścia dla prac Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego w 2015 r. – pierwszym pełnym roku jego działalności – będą wyniki wszechstronnej oceny. Przy określaniu priorytetów na ten rok Rada ds. Nadzoru wzięła też pod uwagę istniejące warunki zewnętrzne, a także główne ryzyka występujące w sektorze bankowym, co ma kluczowe znaczenie ze względu na przyjęte podejście do nadzoru oparte na ryzyku.

W ostatnich latach banki działały w niekorzystnych warunkach makroekonomicznych, w których generowanie zysków było utrudnione. Słaba aktywność gospodarcza i wysokie stopy bezrobocia nadal odbijają się na rentowności banków. Na tle niewysokiej dynamiki wzrostu gospodarczego i niskich oczekiwań inflacyjnych stopy procentowe są rekordowo niskie. Długotrwale utrzymywanie się niskich stóp, czemu towarzyszą niskie marże kredytowe, stanowi szczególne wyzwanie dla zdolności banków do generowania zysków, ich ekspozycji na ryzyko i zarządzania aktywami i pasywami.

Priorytety nadzorcze na 2015 r. **opierają się na wynikach wszechstronnej oceny**, zwłaszcza dotyczących ryzyka kredytowego. Wspólne zespoły nadzorcze kontrolują, czy banki uwzględniają wyniki wszechstronnej oceny, czy skutecznie i konsekwentnie wdrażają inne wynikające z niej działania naprawcze i czy właściwie eliminują pozostałe niedociągnięcia. W szczególności wzrost ekspozycji zagrożonych i poziomu rezerw powinien w jak największym stopniu znaleźć odzwierciedlenie w sprawozdaniach finansowych albo w ocenie adekwatności kapitałowej w ramach filaru 2. Wspólne zespoły nadzorcze badają także portfele, które nie były objęte kompleksową oceną, a mogą generować istotne ryzyko.

Analiza najważniejszych rodzajów ryzyka wykazała szczególnie wysoki poziom zaangażowania wobec segmentu korporacyjnego, ze stałym wzrostem **ekspozycji zagrożonych**. Banki w tych państwach członkowskich należących do Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego, które najbardziej ucierpiały w wyniku kryzysów, są

bardziej narażone na ryzyko, że przedsiębiorstwa nie będą w stanie wywiązywać się ze swoich zobowiązań, więc są uważniej monitorowane. Ponadto w 2015 r. szczególnej uwagi nadzoru będą wymagać **kredyty dla podmiotów mocno zadłużonych**.

Jeśli chodzi o zagadnienia jakościowe, nadzór koncentruje się na **skuteczności i niezawodności zarządzania ryzykiem kredytowym w bankach** i ocenie, w jakim stopniu ich systemy kontroli pozwalają ograniczać ryzyko. Konkretnie słabe punkty zidentyfikowane w trakcie przeglądu jakości aktywów w odniesieniu do metodologii, polityki, klasyfikacji ekspozycji zagrożonych czy zasad tworzenia rezerw są uważnie eliminowane, co przyczynia się do ujednolicenia praktyki księgowej i zapewnienia równych warunków działania w tej dziedzinie. Wspólne zespoły nadzorcze oceniają potrzebę podjęcia działań nadzorczych, czy to o charakterze operacyjnym, czy opartych na uprawnieniach nadzorczych.

Kolejnym priorytetem nadzoru na 2015 r. jest **skuteczność modeli biznesowych i czynniki determinujące rentowność**. Nadzór starannie przygląda się agresywnym strategiom „pogoni za dochodami”, szukając oznak zbyt pobłażliwej polityki kredytowej i błędnej polityki cenowej. Plany kapitałowe banków, w których podczas wszechstronnej oceny (nawet jeśli przeszły ją pomyślnie) zidentyfikowano słabości, poddawane są uważnej analizie pod kątem solidności i wiarygodności biznesplanów.

Wspólne zespoły nadzorcze koncentrują się również na **ładzie wewnętrznej instytucji**, np. składzie zarządu, wiedzy fachowej jego członków, różnorodności, wyzwaniach i kulturze. Trwają prace nad przeprowadzaną „od ogółu do szczegółu” oceną jakości zasad dotyczących określania apetytu banków na ryzyko i praktyk biznesowych w tym zakresie. Instytucje istotne będą zachęcane do oficjalnego określenia swojego apetytu na ryzyko, a wspólne zespoły nadzorcze będą sprawdzać, czy przyjęte stanowisko znajduje odzwierciedlenie w codziennym zarządzaniu ryzykiem.

Kolejnym priorytetem nadzorczym na 2015 r. jest **jakość informacji zarządczych**. Wspólne zespoły nadzorcze będą starannie sprawdzać, czy zarządy i kierownictwo otrzymują raporty w sprawie ryzyka, których jakość i stopień szczegółowości są wystarczające, by umożliwić im sprawowanie dozoru. Oceniają także, na ile rygorystyczne są wewnętrzne praktyki banków w zakresie testów warunków skrajnych, stanowiących kluczowe źródło informacji do wiarygodnego określania apetytu na ryzyko. Na podstawie wyników wszechstronnej oceny wspólne zespoły nadzorcze pogłębiają swoją wiedzę o sposobie organizacji przez banki testów warunków skrajnych, integralności stosowanych przez nie metodologii i jakości wykorzystywanych danych.

Przedmiotem szczególnej uwagi i kluczowym priorytetem pozostają **adekwatność kapitałowa i płynność**. Wspólne zespoły nadzorcze będą na bieżąco zajmować się tymi kwestiami, biorąc za punkt wyjścia wyniki wszechstronnej oceny i decyzje podjęte w ramach procesu przeglądu i oceny nadzorczej SREP („decyzje SREP”) na 2015 r.

Kolejną kluczową dziedziną kontroli jest **przegląd sposobu weryfikacji modeli wewnętrznych banków**. Zwiększenie spójności modeli wewnętrznych jest konieczne, by poprawić wiarygodność wykonywanych przez banki obliczeń aktywów ważonych ryzykiem i współczynników kapitałowych. Aby poprawić spójność weryfikacji i wyeliminować potencjalne niedociągnięcia wynikające ze stosowania tych modeli przez banki, niezbędne jest ich dokładne i nieprzerwane monitorowanie. Choć przegląd ten jest jednym z priorytetów na 2015 r., to ze względu na dużą liczbę stosowanych obecnie modeli będzie trwał przez wiele lat.

Jeśli chodzi o ramy regulacyjne, jednym z głównych wyzwań jest **zdolność banków do stosowania wprowadzanego stopniowo pakietu CRD IV/CRR**, który zawiera surowsze wymogi kapitałowe. EBC uważnie analizuje swobody krajowe, aby zmniejszyć zróżnicowanie przepisów wewnątrz Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego i wynikający z niego możliwy spadek jakości kapitału. Monitoruje także samą jakość kapitału (czyli zdolność do faktycznego absorbowania strat), a także jego rozkład wewnątrz grup bankowych i pomiędzy nimi. Słabości bazy kapitałowej będą eliminowane dzięki planowaniu kapitału w ramach procesu SREP służącego zwiększaniu odporności banków. EBC dąży do poprawy konwergencji prawnej w strefie euro.

Oprócz adekwatności kapitałowej jednym z głównych priorytetów pozostaje **monitorowanie płynności najsłabszych banków**. Inspektorzy będą częściej spotykać się z bankami, których sytuacja płynnościowa się pogarsza, i mogą w razie potrzeby nakładać na nie dodatkowe wymogi.

Jeśli chodzi o **ryzyka operacyjne**, skupimy się na **adekwatności zasad zarządzania wewnętrznego** oraz skuteczności procesów identyfikacji ryzyka i ograniczania dużych ekspozycji mogących generować straty. W odpowiedzi na coraz powszechniejsze obawy, jakie budzą szkodliwe praktyki biznesowe, banki uznane za mocno narażone na ryzyko związane z ich sposobem postępowania z klientami będą proszone o oszacowanie potencjalnych kosztów spraw sądowych. W celu oceny adekwatności rezerw i zapobiegania nieprzewidzianym skutkom ubocznym będą rygorystycznie sprawdzane mechanizmy wewnętrzne. W kwestii bankowych systemów informatycznych najważniejsze wątpliwości dotyczą **niedoinwestowania i luk w rozwiązaniach informatycznych oraz zasadach zarządzania ryzykiem, cyberbezpieczeństwa i integralności danych**, jak również słabych punktów wykrytych podczas wszechstronnej oceny.

Powyższe priorytety będą obowiązywać w pierwszej kolejności w odniesieniu do instytucji istotnych, nadzorowanych bezpośrednio przez EBC. W przypadku **instytucji mniej istotnych** – nadzorowanych przez EBC pośrednio – nadrzędnym celem na 2015 r. jest zakończenie opracowania i wdrożenie podejścia nadzorczego EBC do tych instytucji, w porozumieniu z właściwymi organami krajowymi i zgodnie ze standardami dotyczącymi Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego jako całości. Ze względu na to, że instytucje mniej istotne są bardzo zróżnicowane, należy zastosować takie podejście nadzorcze, które skutecznie połączy jednolitą metodologię z wiedzą lokalną. EBC wyznacza priorytety nadzorcze w taki sposób, by poświęcać odpowiednią uwagę instytucjom, w których poziom ryzyka nieodłącznego oceniono jako wysoki. Tym samym zasada proporcjonalności jest wpisana w ramy

operacyjne nadzoru nad instytucjami mniej istotnymi i ma realny wpływ na sposób stosowania narzędzi nadzoru pośredniego.

Jeśli chodzi o działania międzywydziałowe, priorytetem na 2015 r. jest **ujednolicanie podejścia nadzorczego** w ramach Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego. Obejmuje to inwentaryzację dotychczasowych krajowych praktyk nadzorczych i wskazanie najlepszych z nich, opracowanie standardów oraz testowanie i doprecyzowanie jednolitej metodologii nadzoru.

Drugim ze strategicznych priorytetów będzie **upowszechnianie bardziej ingerencyjnego podejścia** do nadzoru bankowego.

Ostatnim z kluczowych działań międzywydziałowych w 2015 r. będzie **ustanowienie niezawodnych kanałów wymiany informacji i współpracy** ze wszystkimi interesariuszami. Będzie to obejmować wynegocjowanie protokołów ustaleń i porozumień o współpracy z odpowiednimi interesariuszami zewnętrznymi, udział w debatach organów międzynarodowych stanowiących standardy i regulacje, a także rozwój kanałów komunikacji i platform dyskusyjnych dla sieci ekspertów z EBC i właściwych organów krajowych.

W ten sposób dochodzimy do naszego celu strategicznego: **budowania kultury pracy zespołowej Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego** w EBC i właściwych organach krajowych. Jest to nieodzowne, by nasi wysoce wykwalifikowani pracownicy – choć zatrudnieni przez różne organy w różnych krajach – mieli te same cele. Nadal będziemy rozwijać politykę kadrową Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego dotyczącą szkoleń, informowania o wynikach pracy i mobilności wewnątrz Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego, zgodnie z ogólnym dążeniem unijnych prawodawców do promowania wspólnej kultury nadzorczej i prawdziwie zintegrowanego mechanizmu nadzoru.

Przed nami nadal wiele pracy nad wdrożeniem zasad dobrej praktyki w zakresie niezależnego, ingerencyjnego i antycypacyjnego nadzoru, który zapewni bankom równe warunki działania. W pierwszym roku wdrażania Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego weryfikujemy poprawność naszych założeń, zwłaszcza w zakresie doboru zasobów i tempa ujednolicania metod nadzoru. Oczekuje się, że w miarę jak Jednolity Mechanizm Nadzorczy będzie zdobywać doświadczenie i krzepnąć, w coraz większym stopniu będzie osiągać swoje ambitne cele.

Wszechstronna ocena była ważnym elementem poprzedzającym podjęcie przez Jednolity Mechanizm Nadzorczy nadzoru pionowego i poziomego. Pokazała zarazem, że spójny nadzór wymaga pełnego ujednoczenia przepisów w całej strefie euro. EBC będzie konsekwentnie dążyć do zapewnienia ramowych zasad regulacyjnych i nadzorczych, które zagwarantują bezpieczeństwo i dobrą kondycję systemu bankowego oraz stabilność systemu finansowego.

1 Jednolity Mechanizm Nadzorczy – informacje ogólne

Przedmiotem tego rozdziału są:

- ustanowienie nowych ram instytucjonalnych nadzoru bankowego w strefie euro wraz ze strukturami zarządczymi,
- organizacja pionu nadzoru w EBC.

Mowa w nim także o nowych ustaleniach dotyczących udziału pionu nadzoru EBC¹ w odpowiednich instytucjach i forach unijnych i międzynarodowych.

1.1 Odpowiedzialność demokratyczna oraz komunikacja zewnętrzna

Rozporządzenie w sprawie Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego stanowi, że nałożeniu na EBC zadań nadzorczych powinno dla równowagi towarzyszyć wprowadzenie odpowiednich wymagań w zakresie przejrzystości i rozliczania się z odpowiedzialności. W związku z tym do najpilniejszych prac EBC należało opracowanie zasad regularnego rozliczania się z odpowiedzialności przed Parlamentem Europejskim i Radą UE oraz stworzenie skutecznych kanałów komunikacji zewnętrznej.

1.1.1 Tworzenie solidnych zasad rozliczania się z odpowiedzialności

W [rozporządzeniu w sprawie Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego](#) określono rzeczowe i solidne zasady odpowiedzialności demokratycznej pionu nadzoru EBC wobec Parlamentu Europejskiego i Rady UE. Praktyczne zasady egzekwowania odpowiedzialności demokratycznej w zakresie zadań nałożonych na EBC w rozporządzeniu w sprawie Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego zostały określone w następujących aktach:

- [porozumieniu międzyinstytucjonalnym](#) między Parlamentem Europejskim a EBC,
- [protokole ustaleń](#) między Radą UE a EBC.

Powyższe rozporządzenie określa ponadto szereg obowiązków sprawozdawczych, w tym wobec Komisji Europejskiej i parlamentów krajowych.

¹ Mianem „pionu nadzoru bankowego EBC” określa się wszystkie dyrekcje EBC zajmujące się nadzorem.

Formy egzekwowania odpowiedzialności demokratycznej

W zakresie wykonania rozporządzenia w sprawie Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego EBC rozlicza się z odpowiedzialności przed przedstawicielami obywateli Europy w Parlamencie Europejskim (PE) na regularnych wysłuchaniach publicznych oraz doraźnych wymianach poglądów z przewodniczącą Rady ds. Nadzoru na posiedzeniach Komisji Gospodarczej i Monetarnej PE, a także przez odpowiedzi na pisemne pytania posłów do PE. Także członkowie Eurogrupy mogą zadawać ustne i pisemne pytania oraz uczestniczyć w regularnych i doraźnych wymianach poglądów w obecności przedstawicieli państw spoza strefy euro należących do Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego. Ponadto przewodnicząca Rady ds. Nadzoru przedstawia raport roczny Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego przed Komisją PE i Eurogrupą. Raport ten jest także przekazywany do Komisji Europejskiej i parlamentów krajowych. Parlamentey te mogą także kierować do EBC pisemne pytania i zaprosić przewodniczącą lub innego członka Rady ds. Nadzoru do wzięcia udziału w wymianie poglądów na temat nadzoru nad instytucjami kredytowymi w danym państwie członkowskim.

Rozliczanie się z odpowiedzialności

Wobec **Parlamentu Europejskiego** – w 2014 r. przewodnicząca Rady ds. Nadzoru wystąpiła przed Komisją Gospodarczą i Monetarną PE na:

- dwóch zwykłych wysłuchaniach publicznych (**18 marca** i **3 listopada**),
- dwóch doraźnych wymianach poglądów (4 lutego i 3 listopada).

Danièle Nouy wzięła także udział w seminarium zorganizowanym dla EBC i PE 14 października 2014 r. z okazji inauguracji nowej kadencji, podczas którego wyjaśniła posłom, jak przebiegały przygotowania do utworzenia Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego. Z kolei 12 stycznia 2015 r. wiceprzewodnicząca Rady ds. Nadzoru Sabine Lautenschläger spotkała się z posłami do PE w siedzibie EBC, aby przedstawić im priorytety nadzorcze na rok 2015.

EBC regularnie przekazywał Parlamentowi Europejskiemu poufne protokoły z posiedzeń Rady ds. Nadzoru oraz wykazy uchwalonych ostatnio aktów prawnych (zob. wykaz przyjętych przez EBC aktów prawnych dotyczących ogólnych ram nadzoru bankowego).

Między listopadem 2013 r. a 15 stycznia 2015 r. EBC opublikował na swojej **stronie internetowej** 14 odpowiedzi na pytania posłów do PE na temat nadzoru, w większości dotyczące prac przygotowawczych i wszechstronnej oceny.

Wobec **Rady UE** – w 2014 r. przewodnicząca Rady ds. Nadzoru czterokrotnie wzięła udział w posiedzeniach Rady ECOFIN i Eurogrupy. Od 4 listopada 2014 r. przewodnicząca rozlicza się przed Radą UE za pośrednictwem Eurogrupy.

W ramach obowiązków sprawozdawczych wobec **parlamentów krajowych** przewodnicząca Rady ds. Nadzoru uczestniczyła w dwóch wymianach poglądów z:

- Komisją Finansową Bundestagu w dniu 8 września 2014 r. – Danièle Nouy przybyła wraz z Elke König, ówczesną przewodniczącą niemieckiego federalnego urzędu nadzoru finansowego *Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht* (BaFin),
- Komisją ds. Europejskich francuskiego Zgromadzenia Narodowego w dniu 16 grudnia 2014 r. – Danièle Nouy przybyła wraz z Eduardem Fernandezem-Bollo, sekretarzem generalnym francuskiego urzędu nadzoru *Autorité de Contrôle Prudentiel et de Résolution* (ACPR).

W 2014 roku w ramach przygotowań do pełnego objęcia zadań nadzorczych EBC wypełnił także kilka jednorazowych obowiązków sprawozdawczych określonych w rozporządzeniu w sprawie Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego, do których należały:

- publikacja **raportów kwartalnych** z postępów w operacyjnym wdrażaniu rozporządzenia w sprawie Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego:
 - [Raport kwartalny o Jednolitym Mechanizmie Nadzorczym 2014/1](#)
 - [Raport kwartalny o Jednolitym Mechanizmie Nadzorczym 2014/2](#)
 - [Raport kwartalny o Jednolitym Mechanizmie Nadzorczym 2014/3](#)
 - [Raport kwartalny o Jednolitym Mechanizmie Nadzorczym 2014/4](#)
- nowelizacja [zbioru zasad etyki zawodowej](#) w celu uwzględnienia nowej roli EBC jako organu nadzoru,
- publikacja [decyzji EBC w sprawie rozdziału funkcji](#), określającej zasady rozdziału funkcji polityki pieniężnej od funkcji nadzorczej EBC.

1.1.2 Stworzenie skutecznych kanałów i narzędzi komunikacji zewnętrznej

Skuteczna komunikacja zewnętrzna ma podstawowe znaczenie dla budowy zrozumienia, akceptacji i zaufania wobec Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego w szerszym kontekście unii bankowej, a także dla umacniania wiarygodności i reputacji pionu nadzoru bankowego EBC. Czerpiąc z najlepszych rozwiązań stosowanych w tej dziedzinie przez inne organy nadzoru, opracowano ogólne ramy komunikacji, które zostały następnie zatwierdzone przez Radę ds. Nadzoru.

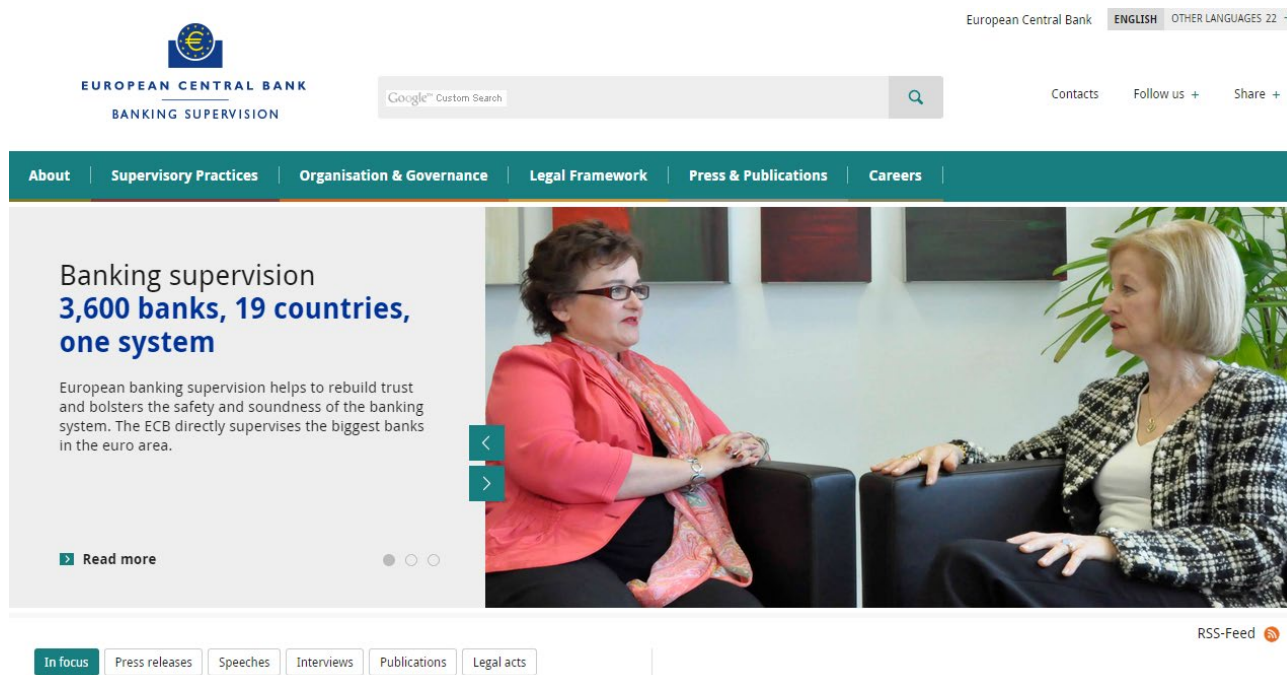
Aby przekaz jeszcze bardziej przybliżyć ogółowi społeczeństwa, wydawane dokumenty są tłumaczone (odpowiednio do grupy docelowej):

- publikacje statutowe i ogólnodostępne narzędzia informacyjne – na wszystkie języki urzędowe UE,
- informacje przeznaczone dla obywateli krajów, które uczestniczą w Jednolitym Mechanizmie Nadzorczym – na języki urzędowe tych krajów.

W roku 2014 powstały następujące kanały i narzędzia komunikacji:

- **Strona internetowa nadzoru bankowego**

Głównym narzędziem komunikacyjnym Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego jest specjalna strona internetowa, uruchomiona 4 listopada 2014 r. Zawiera informacje dla ogółu społeczeństwa, nadzorowanych banków i innych zainteresowanych, w tym komunikaty prasowe (w 2014 r. opublikowano ich 20), przemówienia, wywiady, akty prawne i webcasty. Części dotyczące bezpośrednio szerszego grona odbiorców są przetłumaczone na wszystkie języki urzędowe UE.

- **Publikacja „Guide to banking supervision”**

30 września 2014 r. EBC opublikował w językach wszystkich krajów strefy euro przewodnik po nadzorze bankowym pt. „Guide to banking supervision”. Ma on przybliżyć bankom, mediom i ogółowi społeczeństwa działalność Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego oraz praktykę sprawowania nadzoru. Przewodnik będzie regularnie aktualizowany, aby uwzględnić doświadczenia na bieżąco zdobywane w praktyce. Więcej informacji można znaleźć w pkt 2.2.2.

- **Konsultacje społeczne**

Zgodnie z rozporządzeniem w sprawie Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego projekty trzech rozporządzeń EBC zostały poddane pod konsultacje społeczne:

- (i) projekt rozporządzenia ramowego EBC w sprawie Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego,
- (ii) projekt rozporządzenia EBC w sprawie opłat nadzorczych,

- (iii) projekt rozporządzenia EBC w sprawie przekazywania nadzorczych informacji finansowych.

Celem konsultacji jest poznanie opinii obywateli UE, uczestników rynku i innych interesariuszy. W ramach konsultacji każdorazowo przeprowadzono we Frankfurcie [wysłuchania publiczne](#), transmitowane w serwisie internetowym EBC. Uzyskane odpowiedzi wpłynęły na ostateczną wersję rozporządzeń.

- **Kontakt z opinią publiczną**

Wraz z nałożeniem na EBC nowych zadań nadzorczych znacznie wzrosła liczba otrzymywanych pytań. W związku z tym zwiększono obsadę punktu ds. kontaktu z opinią publiczną. Na podstawie niektórych poruszonych kwestii stworzono na stronie nadzoru bankowego dział „Częste pytania” (FAQs), który jest regularnie aktualizowany.

- **Materiały edukacyjne**

W celu popularyzacji nadzoru bankowego na stronie internetowej zamieszczane są informacje przeznaczone dla ogółu społeczeństwa, w tym krótkie filmy i teksty objaśniające. Materiały te będą odpowiednio aktualizowane i uzupełniane.

1.2 Rada ds. Nadzoru i Komitet Sterujący

1.2.1 Rada ds. Nadzoru

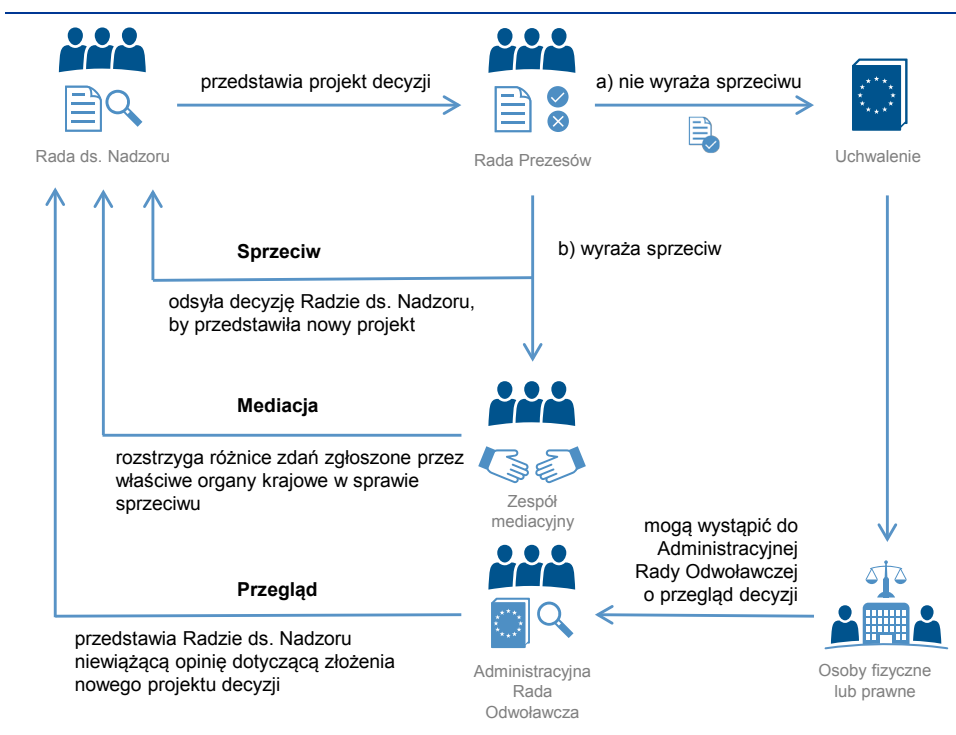
Zgodnie z rozporządzeniem w sprawie Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego planowaniem i realizacją zadań powierzonych EBC zajmuje się w całości Rada ds. Nadzoru jako wewnętrzny organ EBC. Rada ds. Nadzoru opracowuje projekty decyzji, które następnie są uchwalane przez Radę Prezesów w [trybie zatwierdzenia przy braku sprzeciwu](#) (zob. rys. 1). Decyzje zostają uznane za przyjęte, o ile Rada Prezesów nie zgłosi sprzeciwu w określonym terminie, nie dłuższym niż 10 dni roboczych. Ten tryb zatwierdzania nie dotyczy natomiast podejmowanych przez Radę Prezesów decyzji dotyczących ram ogólnych (np. rozporządzenia ramowego w sprawie Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego).

Niezwykle ważnym krokiem na drodze do utworzenia Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego było powołanie [Rady ds. Nadzoru](#), w tym mianowanie jej przewodniczącej, wiceprzewodniczącej i trzech przedstawicieli EBC, co nastąpiło między końcem grudnia 2013 r. a lutym 2014 r.

16 grudnia 2013 r. Rada UE powołała [Danièle Nouy](#) na stanowisko przewodniczącej Rady ds. Nadzoru. Nominacji tej dokonano na podstawie propozycji Rady Prezesów EBC z 20 listopada 2013 r., po otwartej procedurze kwalifikacyjnej i zatwierdzeniu kandydatury 11 grudnia przez Parlament Europejski. Procedura powołania przewodniczącej przebiegła zgodnie z etapami przewidzianymi w rozporządzeniu w sprawie Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego i uzgodnionymi z Parlamentem Europejskim i Radą UE, ale nastąpiła w trybie przyspieszonym.

Rys. 1

Tryb zatwierdzenia przy braku sprzeciwu

Z dniem 12 lutego 2014 r. wiceprzewodniczącą Rady ds. Nadzoru została **Sabine Lautenschläger**; mianowania dokonała Rada UE, po zatwierdzeniu kandydatury przez Parlament Europejski. Zgodnie z rozporządzeniem w sprawie Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego wiceprzewodniczącą została wybrana spośród członków Zarządu EBC.

6 marca 2014 r. zostało powołanych przez Radę Prezesów trzech przedstawicieli EBC do Rady ds. Nadzoru: **Ignazio Angeloni**, **Julie Dickson** i **Sirkka Hämäläinen**. 18 lutego 2015 r. został powołany czwarty przedstawiciel EBC – **Luc Coene**.

Po powołaniu przewodniczącej zwrócono się do właściwych organów krajowych o wyznaczenie po jednym przedstawicieli. Jeżeli krajowy organ nadzoru nie jest bankiem centralnym, w posiedzeniach Rady ds. Nadzoru oprócz przedstawiciela tego organu może też brać udział przedstawiciel banku centralnego danego kraju. W takim przypadku podczas głosowań tym dwóm przedstawicielom przysługuje jeden głos.

Zgodnie z rozporządzeniem w sprawie Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego Rada Prezesów jest zobowiązana do przyjęcia regulaminu wewnętrznego, określającego szczegółowo jej zasady współpracy z Radą ds. Nadzoru. 22 stycznia 2014 r. Rada Prezesów dokonała stosownych zmian w **regulaminie EBC**. Znowelizowany regulamin stanowi w szczególności, że współpraca pomiędzy Radą Prezesów a Radą ds. Nadzoru będzie prowadzona w trybie zatwierdzenia przy braku sprzeciwu. Ponadto, w celu właściwego odzwierciedlenia odpowiedzialności Rady Prezesów za wewnętrzną organizację EBC i jego organów decyzyjnych zgodnie ze

statutem ESBC i EBC, do regulaminu EBC włączono także zasady określające porządek proceduralny Rady ds. Nadzoru.

31 marca 2014 r. Rada ds. Nadzoru przyjęła także własny regulamin, który należy interpretować w powiązaniu ze znowelizowanym regulaminem EBC.

12 listopada 2014 r. zatwierdzono jej kodeks postępowania, który zaczął obowiązywać dzień później. Kodeks określa ramowe zasady dotyczące najwyższych standardów etycznych, których winni przestrzegać członkowie Rady ds. Nadzoru i osoby biorące udział w jej posiedzeniach, oraz szczegółowe procedury dotyczące m.in. potencjalnego konfliktu interesów.

Rada ds. Nadzoru

Pierwszy rząd (od lewej):
Robert Ophèle, Fabio Panetta,
Danièle Nouy, Sabine
Lautenschläger, Norbert Goffinet,
Anneli Tuominen, Cyril Roux, Matej
Krumberger (w zastępstwie
Stanislavy Zadravec Capriolo)

Środkowy rząd (od lewej):
Mathias Dewatripont, Elke König,
Ignazio Angeloni, Julie Dickson,
Vassiliki Zakka, Claude Simon, Jan
Sijbrand, Sirkka Härmäläinen,
Mariano Herrera (w zastępstwie
Fernanda Restoya Lozana)

Ostatni rząd (od lewej):
Andreas Iltner, Vladimír Dvořáček,
Karol Gabarretta, Zoja Razmusa,
Kristaps Zakulis, Yíangos
Demetriou, Kilvar Kessler, Helmut
Ettl, António Varela, Alexander
Demarco

Przewodnicząca	Danièle Nouy	Cypr	Kyriacos Zingas (Central Bank of Cyprus) (do 31 października 2014 r.) Yiannos Demetriou (Central Bank of Cyprus) (od 1 listopada 2014 r.)
Wiceprzewodnicząca	Sabine Lautenschläger	Łotwa	Kristaps Zakulis (Finanšu un kapitāla tirgus komisija) Zoja Razmusa (Latvijas Banka)
Przedstawiciele EBC	Ignazio Angeloni Luc Coene (od 11 marca 2015 r.) Julie Dickson Sirkka Hämäläinen	Litwa	Ingrida Šimonytė (Lietuvos bankas) (od 1 stycznia 2015 r.)
Belgia	Mathias Dewatripont (Nationale Bank van België / Banque Nationale de Belgique)	Luksemburg	Claude Simon (Commission de Surveillance du Secteur Financier) Norbert Goffinet (Banque centrale du Luxembourg)
Niemcy	Elke König (Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht) (do 28 lutego 2015 r.) Felix Hufeld (Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht) (od 1 marca 2015 r.) Andreas Dombret (Deutsche Bundesbank)	Malta	Karol Gabarretta (Malta Financial Services Authority) Alexander Demarco (Bank Ċentrali ta' Malta / Central Bank of Malta)
Estonia	Kiivar Kessler (Finantsinspektsioon) Madis Müller (Eesti Pank)	Holandia	Jan Sijbrand (De Nederlandsche Bank)
Irlandia	Cyril Roux (Banc Ceannais na hÉireann / Central Bank of Ireland)	Austria	Helmut Ettl (Finanzmarktaufsicht) Andreas Ittner (Oesterreichische Nationalbank)
Grecja	Vassiliki Zakka (Bank of Greece)	Portugalia	Pedro Duarte Neves (Banco de Portugal) (do 10 września 2014 r.) António Varela (Banco de Portugal) (od 11 września 2014 r.)
Hiszpania	Fernando Restoy Lozano (Banco de España)	Słowenia	Stanislava Zadavec Capriolo (Banka Slovenije)
Francja	Robert Ophèle (Banque de France)	Słowacja	Vladimír Dvořák (Národná banka Slovenska)
Włochy	Fabio Panetta (Banca d'Italia)	Finlandia	Anneli Tuominen (Finanssivalvonta) Pentti Hakkarainen (Suomen Pankki – Finlands Bank) (do 31 grudnia 2014 r.) Kimmo Virolainen (Suomen Pankki – Finlands Bank) (od 1 stycznia 2015 r.)

Rada ds. Nadzoru rozpoczęła działalność w styczniu 2014 r. Jej pierwsze posiedzenie odbyło się 30 stycznia. W 2014 r. miały miejsce 22 posiedzenia (cztery z nich w formie telekonferencji).

Do pierwszych zadań – trudnych pod względem analitycznym, prawnym i logistycznym – należały: rozpoczęty w marcu proces opracowania i przyjęcia w odpowiednich językach urzędowych 120 decyzji w sprawie istotności nadzorowanych instytucji kredytowych oraz zatwierdzenie wyników wszechstronnej oceny.

Oprócz formalnych posiedzeń członkowie Rady ds. Nadzoru odbyli również wiele nieoficjalnych spotkań, m.in. w trakcie wizyt przewodniczącej i wiceprzewodniczącej w państwach członkowskich. Zgodnie z obietnicą złożoną podczas wysłuchania przed Parlamentem Europejskim w ramach procedury naboru w listopadzie 2013 r., przewodnicząca w ciągu 2014 r. spotkała się z kierownictwem i pracownikami wszystkich 24 krajowych organów nadzoru i banków centralnych ze strefy euro.

W związku z przystąpieniem Litwy do strefy euro z dniem 1 stycznia 2015 r., między wrześniem a grudniem 2014 r. w posiedzeniach Rady ds. Nadzoru brał udział w charakterze obserwatora przedstawiciel banku centralnego Litwy.

Zgodnie z regulaminem Rady ds. Nadzoru na niektóre posiedzenia byli zapraszani przedstawiciele Komisji Europejskiej i Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego (EUNB), aby zapewnić w określonych dziedzinach optymalne wzajemne oddziaływanie między Jednolitym Mechanizmem Nadzorczym a wspólnym rynkiem.

1.2.2 Komitet Sterujący

Komitet Sterujący wspomaga prace Rady ds. Nadzoru i przygotowuje jej posiedzenia. Znowelizowany regulamin EBC określa zasady wyboru członków tego komitetu, do których należą przewodniczący i wiceprzewodniczący Rady ds. Nadzoru, jeden z przedstawicieli EBC oraz pięciu przedstawicieli właściwych organów krajowych, powołanych na roczną kadencję. Aby zapewnić równowagę i rotację pomiędzy właściwymi organami krajowymi, zostały one podzielone na cztery grupy, według rankingu opartego na łącznej wartości skonsolidowanych aktywów bankowych w poszczególnych uczestniczących krajach. W Komitecie Sterującym zawsze musi zasiadać co najmniej jeden przedstawiciel każdej grupy.

Pierwsze posiedzenie Komitetu odbyło się 27 marca 2014 r. Przez cały rok miał on w sumie dziewięć posiedzeń.

1.3 Administracyjna Rada Odwoławcza i zespół mediacyjny

1.3.1 Administracyjna Rada Odwoławcza

Administracyjną Radę Odwoławczą ustanowiono na mocy [decyzji EBC/2014/16](#) z dnia 14 kwietnia 2014 r. Prowadzi ona wewnętrzne przeglądy administracyjne decyzji nadzorczych EBC.

Skład i zadania

Administracyjna Rada Odwoławcza składa się z pięciu członków i dwóch zastępców członków, wybranych spośród osób cieszących się dobrą reputacją, które mają odpowiednio duże doświadczenie w dziedzinie bankowości i innych usług finansowych i odpowiedziały na zaproszenie do wyrażenia zainteresowania stanowiskiem członka Rady. Członkowie zostali mianowani przez Radę Prezesów na pięcioletnią kadencję z możliwością jednokrotnego przedłużenia. Zastępcy członków będą tymczasowo przejmować ich obowiązki w przypadku przejściowej niezdolności do pracy i w innych sytuacjach określonych w decyzji EBC/2014/16.

Członkowie Rady Odwoławczej działają niezależnie, kierują się interesem publicznym i nie otrzymują instrukcji od EBC. [Publiczne oświadczenia o obowiązkach i interesach](#) złożone przez członków Rady i ich zastępców opublikowano w [serwisie internetowym EBC poświęconym nadzorowi bankowemu](#).

Wniosek o przegląd decyzji nadzorczych podjętych przez EBC może złożyć każda osoba fizyczna lub prawna, do której decyzje takie są skierowane lub której dotyczą one bezpośrednio i indywidualnie.

Rada Odwoławcza musi wydać opinię w ciągu najwyżej dwóch miesięcy od otrzymania wniosku. Na podstawie tej opinii – która nie jest wiążąca – Rada ds. Nadzoru wskazuje, czy Rada Prezesów powinna uchylić zaskarżoną decyzję czy też zastąpić ją decyzją o identycznej treści lub decyzją zmienioną.

Rys. 2

Skład Administracyjnej Rady Odwoławczej

Z uwagi na funkcję, jaką Rada Odwoławcza pełni w przeglądzie decyzji nadzorczych EBC przeprowadzanym na stosowny wniosek, oraz to, że przegląd dokonany przez Radę każdorazowo prowadzi do przyjęcia nowej decyzji przez Radę Prezesów, Rada Odwoławcza odgrywa ważną rolę w procedurze decyzyjnej EBC w odniesieniu do zadań nadzorczych pełnionych na mocy rozporządzenia w sprawie Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego.

Radę Odwoławczą w pełnieniu jej obowiązków wspiera Sekretariat Rady ds. Nadzoru, a w stosownych przypadkach – inne struktury EBC.

Działalność

Rada Odwoławcza rozpoczęła działalność we wrześniu 2014 r. Dotychczas Rada otrzymała **trzy wnioski o przegląd** dotyczące decyzji EBC w sprawie istotności, o których istotne nadzorowane podmioty zostały powiadomione we wrześniu 2014 r. Podmioty te zwróciły się do Rady Odwoławczej o przeprowadzenie przeglądu klasyfikacji dokonanej przez EBC, ponieważ na różnych podstawach twierdziły, że nie powinny być uznawane za istotne.

W trakcie przeglądów Rada Odwoławcza opierała się na pisemnych oświadczeniach złożonych przez wnioskodawców, a także wezwwała ich na ustne przesłuchanie zorganizowane we Frankfurcie nad Menem. Rada Odwoławcza przyjęła opinie w sprawie poszczególnych wniosków, po czym przekazała te opinie Radzie ds. Nadzoru. Następnie nowe projekty decyzji w sprawie istotności przedłożono Radzie Prezesów w ramach procedury zatwierdzenia przy braku sprzeciwu. Po ich przyjęciu stosowne informacje przekazano wszystkim trzem wnioskodawcom.

Administracyjna Rada Odwoławcza

Pierwszy rząd (od lewej):
André Camilleri, Concetta Brescia
Morra, Jean-Paul Redouin

Ostatni rząd (od lewej):
Kaarlo Jännäri, Edgar Meister,
F. Javier Arístegui Yáñez, René
Smits

Jeśli chodzi o **koszty przeglądu**, w decyzji EBC/2014/16 postanowiono, że muszą one obejmować uzasadnione wydatki poniesione w związku z przeglądem. EBC opracował metodologię rozliczania kosztów (zarządzenia w sprawie kosztów), na podstawie której wnioskodawcy co do zasady zwracają mu część kosztów. Należną kwotę określa się ryczałtowo. EBC publikuje w swoim serwisie internetowym informacje na temat metodologii zaraz po jej zatwierdzeniu, tak aby potencjalni wnioskodawcy nie mieli wątpliwości co do wysokości kosztów, jakie będą musieli ponieść.

Jeżeli jednak w wyniku powiadomienia o przeglądzie Rada Prezesów uchyli lub zmieni pierwotną decyzję EBC, wnioskodawca nie ponosi żadnych kosztów. W takich sytuacjach EBC zwraca mu koszty poniesione w związku z przeglądem, chyba że zostaną one uznane za niewspółmierne – wówczas pokrywa je wnioskodawca.

1.3.2 Zespół mediacyjny

Zespół mediacyjny został powołany na mocy [rozporządzenia EBC/2014/26](#) z dnia 2 czerwca 2014 r. Ma czuwać nad rozdziałem zadań dotyczących polityki pieniężnej od zadań nadzorczych, wymaganych na mocy art. 25 ust. 5 rozporządzenia w sprawie Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego. Zespół ten na wniosek właściwego organu krajowego będzie zajmować się ewentualnymi zastrzeżeniami Rady Prezesów wobec projektów decyzji przygotowanych przez Radę ds. Nadzoru.

W zespole zasiada po jednej osobie z każdego uczestniczącego państwa członkowskiego, wybranej spośród członków Rady Prezesów i Rady ds. Nadzoru. Funkcję przewodniczącego zespołu pełni wiceprzewodniczący Rady ds. Nadzoru,

który nie jest członkiem zespołu mediacyjnego. Ma on ułatwiać „osiągnięcie równowagi pomiędzy członkami Rady Prezesów i Rady ds. Nadzoru”.

Aby utworzyć zespół mediacyjny, EBC w sierpniu 2014 r. przedstawił przewodniczącemu Rady UE propozycję, by mianowanie członków zespołu odbywało się rotacyjnie w cyklu rocznym. Po omówieniu z pozostałymi ministrami z Rady ECOFIN propozycja ta została przyjęta.

Procedura rotacji polega na podziale państw na dwie grupy o możliwie najbardziej zbliżonym do siebie rozmiarze, w oparciu o porządek protokolarny (wg nazw w językach rodzimych).

W pierwszym roku

- państwa należące do pierwszej grupy wyznaczają na swojego przedstawiciela członka Rady Prezesów,
- natomiast państwa z grupy drugiej – członka Rady ds. Nadzoru.

W kolejnym roku następuje zamiana mandatów (tj. członek z ramienia Rady ds. Nadzoru zastępuje członka z ramienia Rady Prezesów i odwrotnie).

Jeżeli państwo członkowskie nienależące do strefy euro zdecyduje się uczestniczyć w Jednolitym Mechanizmie Nadzoru na zasadzie bliskiej współpracy, jego rząd będzie mógł wyznaczyć przedstawiciela z ramienia Rady ds. Nadzoru.

Takiego przedstawiciela ma także Litwa, która przystąpiła do strefy euro 1 stycznia 2015 r.

Zespół mediacyjny zebrał się po raz pierwszy pod koniec listopada 2014 r. Podczas posiedzenia przewodniczący i członkowie zespołu osiągnęli porozumienie w sprawie sposobu praktycznego wdrożenia niektórych działań proceduralnych określonych w rozporządzeniu EBC/2014/26.

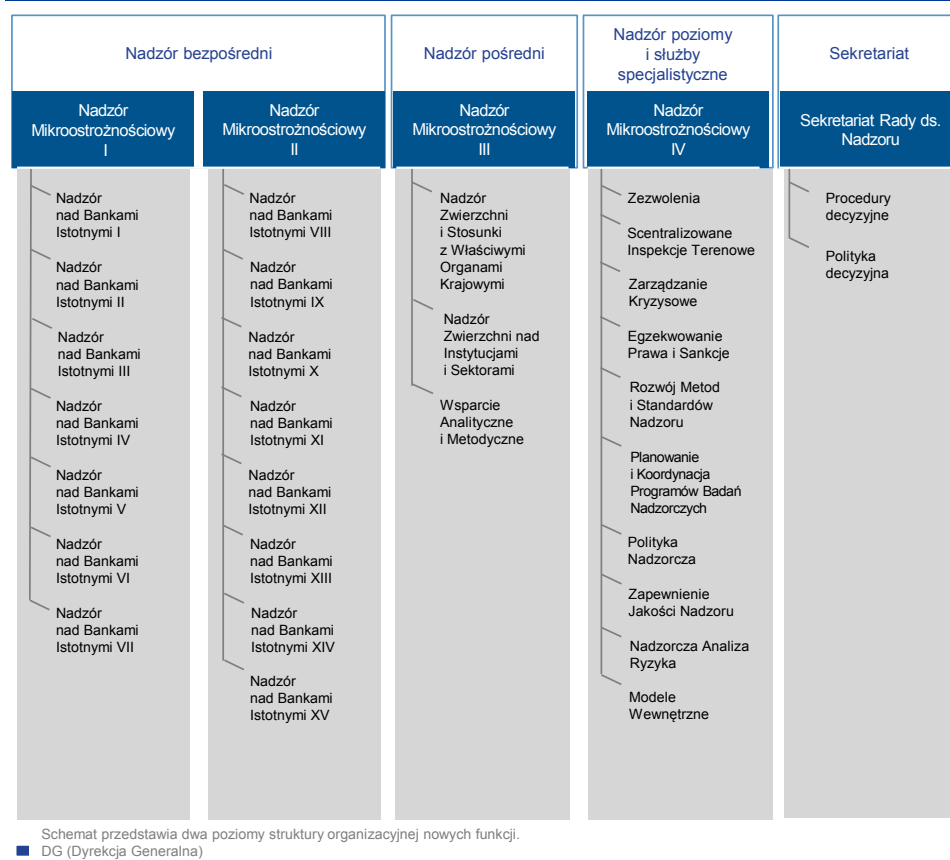
1.4 Organizacja pionu nadzoru w EBC

Utworzenie Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego wymagało zmodyfikowania struktury organizacyjnej EBC.

Nowy pion – nadzór mikroostrożnościowy – składa się z pięciu nowych jednostek: czterech dyrekcji generalnych (DG) i Sekretariatu Rady ds. Nadzoru.

Rys. 3

Zasadnicza struktura organizacyjna Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego

1.4.1 Dyrekcje Generalne ds. Nadzoru Mikroostrożnościowego I i II

Dyrekcje Generalne ds. Nadzoru Mikroostrożnościowego I i II (DG NM I i II) odpowiadają za **bezpośredni nadzór nad istotnymi bankami**. Struktura obu dyrekcji została określona zgodnie z podejściem opartym na ryzyku – podziału obowiązków pośród poszczególne jednostki dokonano na podstawie następujących kryteriów: ekspozycja na ryzyko, stopień złożoności oraz modele biznesowe nadzorowanych banków.

- DG NM I sprawuje nadzór nad około 30 grupami bankowymi o największym znaczeniu systemowym i składa się z siedmiu działów, w których jest w przybliżeniu 200 etatów przeliczeniowych.
- DG NM II nadzoruje około 90 grup bankowych i obejmuje osiem działów, w których także przewidziano średnio 200 etatów przeliczeniowych.

Nadzór nad istotnymi bankami jest sprawowany w ścisłej współpracy z właściwymi organami krajowymi. Dla każdego podmiotu i każdej istotnej grupy bankowej nadzorowanych bezpośrednio przez EBC ustanowiono **wspólny zespół nadzorczy**. Prace danego zespołu nadzoruje koordynator wspólnego zespołu nadzorczego

z ramienia DG NM I i II z EBC z pomocą co najmniej jednego podkoordynatora z ramienia organów krajowych. W skład zespołów wchodzi inspektorzy zarówno z EBC, jak i z właściwych organów krajowych uczestniczących państw członkowskich. Z reguły jeden koordynator odpowiada za dwie lub trzy grupy bankowe, jednak w przypadku 14 grup o najbardziej złożonej strukturze każdą z nich zajmuje się jeden specjalnie wyznaczony koordynator.

Na ogół koordynator nie pochodzi z kraju, w którym siedzibę ma nadzorowany przez niego bank, co ma sprzyjać zachowaniu bezstronności. W tym samym celu stosowana będzie zasada rotacyjności, zgodnie z którą co 3–5 lat następuje zmiana nadzorowanych przez koordynatora banków, tak aby nie dopuścić do powstania zbyt bliskich więzi z tymi instytucjami. Więcej informacji na temat wspólnych zespołów nadzorczych znajduje się w pkt 2.2.3.

1.4.2 Dyrekcja Generalna ds. Nadzoru Mikroostrożnościowego III

Dyrekcja Generalna ds. Nadzoru Mikroostrożnościowego III (DG NM III) kontroluje z ramienia EBC bezpośredni nadzór nad **mniej istotnymi instytucjami** sprawowany przez właściwe organy krajowe.

EBC, po konsultacji z właściwym organem krajowym lub na wniosek właściwego organu krajowego, może przejąć ten obowiązek w dowolnym momencie, jeśli okaże się to konieczne do zagwarantowania spójności wyników w zakresie nadzoru oraz spójnego stosowania wysokich standardów nadzoru.

DG NM III składa się z trzech działów, w których jest około 80 etatów przeliczeniowych, a pracownicy wykonują zadania związane z:

- (i) nadzorem zwierzchnim nad praktykami nadzorczymi stosowanymi przez właściwe organy krajowe wobec mniej istotnych instytucji oraz relacjami z organami krajowymi,
- (ii) jednostkowym i sektorowym nadzorem zwierzchnim nad instytucjami mniej istotnymi,
- (iii) sporządzaniem analiz i zapewnianiem wsparcia metodologicznego.

1.4.3 Dyrekcja Generalna ds. Nadzoru Mikroostrożnościowego IV

Dyrekcja Generalna ds. Nadzoru Mikroostrożnościowego IV (DG NM IV) odpowiada za wszystkie **służby międzywydziałowe i specjalistyczne** pionu nadzoru. Wspiera wspólne zespoły nadzorcze i właściwe organy krajowe w sprawowaniu nadzoru nad istotnymi i mniej istotnymi instytucjami kredytowymi.

W DG NM IV jest około 250 etatów przeliczeniowych, a jej struktura obejmuje następujące dziesięć działów:

- Planowania i Koordynacji Programów Badań Nadzorczych,

- Zezwoleń,
- Egzekwowania Prawa i Sankcji,
- Zapewnienia Jakości Nadzoru,
- Polityki Nadzorczej,
- Rozwoju Metod i Standardów Nadzoru,
- Zarządzania Kryzysowego,
- Scentralizowanych Inspekcji Terenowych,
- Nadzorczej Analizy Ryzyka,
- Modeli Wewnętrznych.

Ze względu na dotychczasowe znaczne zróżnicowanie krajowych ram nadzorczych (w tym polityki, metodologii, standardów i procedur) oraz krajowych praktyk głównym celem DG NM IV jest opracowanie i wdrożenie spójnego i nowoczesnego wspólnego podejścia nadzorczego z myślą o stworzeniu równych warunków działania i sprawowaniu bardziej skutecznego nadzoru w całej Europie.

Bliska współpraca i koordynacja działań pomiędzy pionem nadzoru bankowego EBC a właściwymi organami krajowymi jest kluczowa dla osiągnięcia celów Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego, w szczególności pełnienia funkcji wspólnego europejskiego organu nadzoru. W pewnym stopniu na wzór wspólnych zespołów nadzorczych w DG NM III ustanowiono sieci łączące pracowników EBC i właściwych organów krajowych. Takie sieci utworzono także na potrzeby służb międzywydziałowych i specjalistycznych. Więcej informacji na ten temat znajduje się w rozdziale 3.

1.4.4 Sekretariat Rady ds. Nadzoru

Sekretariat Rady ds. Nadzoru odpowiada za:

- wspieranie Rady ds. Nadzoru i pomaganie jej członkom w wypełnianiu obowiązków, w tym sporządzaniu i archiwizacji porządków obrad, protokołów posiedzeń i decyzji,
- dbanie o kompletność prawnych podstaw decyzji i ich zgodność z wymogami prawnymi,
- wspieranie przewodniczącego i wiceprzewodniczącego w rozliczaniu się z ich zadań przed Parlamentem Europejskim i Radą UE,
- koordynację prac nad raportem rocznym w sprawie działalności nadzorczej EBC i innymi sporządzanymi regularnie raportami dotyczącymi kwestii nadzorczych.

Sekretariat dysponuje około 30 etatami przeliczeniowymi.

1.4.5 Służby międzywydziałowe

Usługi na rzecz pionu nadzoru bankowego EBC i innych działów – m.in. usługi doradcze, administracyjne, techniczne i logistyczne – świadczy wiele różnych jednostek EBC. Należą do nich m.in. piony: administracji, komunikacji, systemów informatycznych oraz kadr, budżetu i organizacji.

Taki model organizacyjny został przyjęty w celu uniknięcia powielania prac i wytworzenia synergii pomiędzy istniejącymi jednostkami EBC.

Zadania służb międzywydziałowych zostały opisane w innych częściach niniejszego raportu.

1.4.6 Komitety obradujące w składzie obejmującym Jednolity Mechanizm Nadzorczy

Aby udzielać porad dotyczących kwestii związanych z Jednolitym Mechanizmem Nadzorczym, na potrzeby zebrań w składzie obejmującym Jednolity Mechanizm Nadzorczy (tj. posiedzeń, w których biorą udział przedstawiciele właściwych organów krajowych z państw, w których nadzoru nie sprawują krajowe banki centralne) wykorzystuje się istniejące struktury komitetów Eurosystemu i ESBC.

Stosowne zmiany wprowadzono do [regulaminu EBC](#). Komitety obradujące w składzie obejmującym Jednolity Mechanizm Nadzorczy zdają sprawozdane Radzie ds. Nadzoru i w stosownych przypadkach – Radzie Prezesów. Zgodnie ze swoimi procedurami Rada ds. Nadzoru powierza swojemu wiceprzewodniczącemu zadanie, by za pośrednictwem Zarządu przedkładał sprawozdania w tej sprawie Radzie Prezesów.

Tabela 1

Komitety Eurosystemu i ESBC obradujące w składzie obejmującym Jednolity Mechanizm Nadzorczy

Komitet ds. Komunikacji Eurosystemu i ESBC (ECCO)
Komitet ds. Stabilności Finansowej (FSC)
Konferencja Działów Kadr (HRC)
Komitet ds. Audytu Wewnętrznego (IAC)
Komitet ds. Informatyki (ITC)
Komitet ds. Prawnych (LEGCO)
Komitet ds. Rozwoju Organizacyjnego (ODC)
Komitet ds. Statystyki (STC)

1.4.7 Deklaracje misji

Aby uwzględnić nową funkcję nadzorczą, Rada Prezesów zatwierdziła w styczniu 2015 r. znowelizowaną wersję [deklaracji misji EBC](#) i [deklarację misji Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego](#), która jako cel wymienia stworzenie „modelu nadzoru spełniającego najwyższe standardy międzynarodowe”.

1.5 Ramy bliskiej współpracy

Państwa członkowskie UE, których walutą nie jest euro, mogą uczestniczyć w Jednolitym Mechanizmie Nadzorczym na zasadzie bliskiej współpracy. Najważniejsze warunki nawiązania takiej współpracy między EBC a właściwymi organami krajowymi wnioskującego państwa członkowskiego zostały określone w art. 7 rozporządzenia w sprawie Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego, natomiast aspekty proceduralne – w [decyzji EBC/2014/5](#), która weszła w życie 27 lutego 2014 r.

Zgodnie z [tą decyzją](#) oficjalne wnioski o nawiązanie bliskiej współpracy należy składać co najmniej pięć miesięcy przed datą, w której nieuczestniczące państwo członkowskie zamierza przystąpić do Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego. W takim wniosku dane państwo członkowskie musi zobowiązać się do dostarczania EBC informacji niezbędnych do przeprowadzenia wszechstronnej oceny instytucji kredytowych mających siedzibę w tym państwie. Wnioskujące państwo członkowskie musi także zobowiązać się do wprowadzenia stosownych zmian do krajowego ustawodawstwa, tak aby: (i) akty prawne przyjmowane przez EBC na mocy rozporządzenia w sprawie Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego były wiążące i wykonalne w tym państwie, (ii) właściwy i wyznaczony organ krajowy stosował się do wszelkich instrukcji, wytycznych i wniosków wydanych przez EBC w ramach bliskiej współpracy.

W celu rozpatrzenia wniosku o nawiązanie bliskiej współpracy EBC może zwrócić się do wnioskującego państwa członkowskiego o przekazanie dodatkowych informacji, ale może także uwzględnić wyniki wszechstronnej oceny krajowego sektora bankowego dokonanej przez właściwy organ krajowy tego państwa członkowskiego (o ile ocenę taką przeprowadzono), pod warunkiem że metodologia oceny jest zgodna ze standardami EBC, a wyniki są nadal aktualne.

Jeśli EBC uzna, że wnioskujące państwo członkowskie spełnia kryteria nawiązania bliskiej współpracy określone w rozporządzeniu w sprawie Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego, oraz gdy wszechstronna ocena sektora bankowego tego kraju zostanie zakończona, EBC przyjmie decyzję skierowaną do zainteresowanego państwa członkowskiego, w której formalnie nawiąże taką współpracę. W przypadku gdy kryteria te nie zostaną spełnione, EBC przyjmie decyzję w sprawie odrzucenia wniosku danego państwa i należycie ją umotywuje. Bliska współpraca może w określonych sytuacjach zostać zawieszona lub zakończona w drodze decyzji EBC skierowanej do stosownego państwa członkowskiego, w tym na wniosek tego państwa.

W 2014 r. nie otrzymano żadnego oficjalnego wniosku o nawiązanie bliskiej współpracy, choć niektóre państwa członkowskie zwróciły się o nieformalne wyjaśnienie procedury przystąpienia do takiej współpracy.

1.6 Jednolity Mechanizm Nadzorczy jako część europejskiej i globalnej architektury nadzoru

1.6.1 UE i współpraca międzynarodowa

Europejski Bank Centralny – jako organ sprawujący nadzór nad systemem bankowym całej strefy euro – wraz z właściwymi organami krajowymi ma najlepsze warunki, by skutecznie rozpoznawać pojawiające się zagrożenia i wyznaczać priorytety. W rezultacie może zgłaszać problemy występujące na poziomie polityki i potrzebę wprowadzenia zmian regulacyjnych na forach unijnych i międzynarodowych, takich jak:

- Europejski Urząd Nadzoru Bankowego (EUNB),
- Europejska Rada ds. Ryzyka Systemowego (ERRS),
- Bazylejski Komitet Nadzoru Bankowego (BKNB).

Pion nadzoru bankowego EBC aktywnie działa w ramach tych forów, dzięki czemu może wpływać na dyskusje nad regulacjami.

EBC wraz z właściwymi organami krajowymi blisko współpracuje również z Komisją Europejską i EUNB w celu opracowania jednolitego europejskiego zbioru przepisów. Zbiór ten ma zawierać zharmonizowane zasady ostrożnościowe obowiązujące zarówno istotne, jak i mniej istotne instytucje w UE, a także zapobiegać powielaniu prac i wykorzystywać efekt synergii.

Jednym z najważniejszych zadań pionu nadzoru bankowego EBC jest opracowanie wspólnego zbioru metodologii i podejść nadzorczych, które będą stosowane spójnie w całej strefie euro. W tym celu EBC stosuje się do wiążących standardów technicznych (ang. Binding Technical Standards, BTS) opracowanych przez EUNB i wdrożonych przez Komisję Europejską, a także jednolitego podręcznika nadzoru stworzonego przez EUNB.

1.6.2 Protokoły ustaleń z państwami spoza UE

Wymiana informacji z wybranymi partnerami jest zdaniem EBC konieczna do skutecznego i efektywnego wykonywania jego zadań nadzorczych. Wymianę informacji i ocen pomiędzy organami nadzoru, także z państw spoza UE, ułatwiają protokoły ustaleń. Zgodnie z art. 8 rozporządzenia w sprawie Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego EBC może „nawiązywać kontakty i zawierać porozumienia administracyjne z organami nadzoru, organizacjami międzynarodowymi oraz z administracjami państw trzecich”.

Aby usprawnić proces wdrażania Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego, EBC utrzymuje kontakty z odpowiednimi organami nadzoru z państw trzecich. Stosuje przy tym metodę dwuetapową:

- W pierwszym etapie (tzw. okresie przejściowym) EBC przystępuje do istniejących porozumień ogólnych lub porozumień z konkretnymi instytucjami, zawartych pomiędzy właściwymi organami krajowymi ze strefy euro a organami nadzorczymi z państw trzecich.
- Drugi etap rozpocznie się, gdy EBC zacznie negocjacje z organami z państw trzecich dotyczące własnych porozumień o współpracy.

2 Jak powstawał Jednolity Mechanizm Nadzorczy

Prace przygotowawcze zrealizowane do 3 listopada 2013 r.

Po szczycie strefy euro z 29 czerwca 2012 r., a przed wejściem w życie rozporządzenia w sprawie Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego, co nastąpiło 3 listopada 2013 r., EBC w ścisłej współpracy z krajowymi organami nadzoru prowadził prace przygotowawcze.

Kierowała nimi **grupa wysokiego szczebla ds. nadzoru**, której przewodniczył prezes EBC. W jej skład wchodził przedstawiciel właściwych organów krajowych i banków centralnych ze strefy euro.

Techniczne prace przygotowawcze prowadziła **grupa zadaniowa ds. nadzoru** złożona z przedstawicieli wyższego kierownictwa właściwych organów krajowych i krajowych banków centralnych, podlegająca grupie wysokiego szczebla. Spośród członków grupy zadaniowej wyłoniono zespół projektowy, który miał ułatwiać komunikację i współpracę między organami nadzoru oraz ukierunkowywać działania wszystkich pracowników uczestniczących w przygotowaniach. Grupa zadaniowa podzieliła prace techniczne na pięć następujących obszarów:

- sporządzenie wstępnej mapy systemu bankowego strefy euro,
- ramy prawne Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego,
- opracowanie modelu nadzoru dla Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego,
- opracowanie ram sprawozdawczości nadzorczej dla Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego,
- wstępne przygotowanie wszechstronnej oceny instytucji kredytowych.

Roczny okres przejściowy przewidziany w rozporządzeniu w sprawie Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego

Rozporządzenie w sprawie Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego weszło w życie 3 listopada 2013 r. Zgodnie z rozporządzeniem EBC miał rok na utworzenie Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego – do 4 listopada 2014 r., czyli dnia formalnego podjęcia zadań nadzorczych. Był to okres bardzo intensywnych prac przygotowawczych, które objęły w szczególności:

- ustanowienie struktur zarządzania wewnętrznego w Jednolitym Mechanizmie Nadzorczym,
- ukończenie prac nad ramami prawnymi prowadzenia nadzoru w Jednolitym Mechanizmie Nadzorczym,

- opracowanie modelu nadzoru dla Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego,
- stworzenie struktury organizacyjnej i nabór pracowników do pionu nadzoru EBC.

Równolegle EBC przeprowadził wszechstronną ocenę istotnych banków, obejmującą szczegółowy przegląd jakości ich aktywów i test warunków skrajnych.

2.1 Ramy prawne

2.1.1 Rozporządzenie ramowe w sprawie Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego

Zgodnie z art. 6 ust. 7 rozporządzenia w sprawie Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego Europejski Bank Centralny miał obowiązek uchwalić i opublikować przepisy określające praktyczne zasady współpracy między EBC a właściwymi organami krajowymi w ramach Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego. Przepisy te zostały opracowane w formie rozporządzenia EBC ([rozporządzenie ramowe w sprawie Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego](#)), które zostało opublikowane 25 kwietnia 2014 r., a weszło w życie 15 maja 2014 r.

W zakres przedmiotowy rozporządzenia ramowego w sprawie Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego wchodzi kwestie bezpośrednio wskazane w art. 6 ust. 7 rozporządzenia w sprawie Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego, mianowicie:

- (i) metodologia oceny istotności instytucji,
- (ii) procedury współpracy przy nadzorze nad istotnymi instytucjami kredytowymi,
- (iii) procedury współpracy przy nadzorze nad mniej istotnymi instytucjami kredytowymi.

Rozporządzenie ramowe obejmuje również kwestie niewymienione wprost w art. 6 rozporządzenia, dotyczące procedur w zakresie nabywania znacznych pakietów akcji oraz udzielania i cofania zezwoleń na prowadzenie działalności bankowej (w Jednolitym Mechanizmie Nadzorczym określanych łącznie jako „wspólne procedury” – zob. pkt 3.4), a także uprawnień dochodzeniowych, trybu nakładania sankcji administracyjnych, nadzoru makroostrożnościowego i bliskiej współpracy. W rozporządzeniu ramowym określono także główne zasady sprawiedliwości proceduralnej w zakresie uchwalania decyzji nadzorczych EBC, np. prawo do wysłuchania i zasady dostępu do akt.

[Rozporządzenie ramowe w sprawie Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego](#) zostało uchwalone po konsultacjach społecznych, które trwały od 7 lutego do 7 marca 2014 r. Ponadto 19 lutego 2014 r. w siedzibie EBC odbyło się wysłuchanie publiczne, podczas którego interesariusze mogli po raz pierwszy zadać pytania na temat projektowanego aktu prawnego. Do zakończenia konsultacji EBC otrzymał [36 zestawów uwag](#). Wśród respondentów znalazły się europejskie i krajowe stowarzyszenia rynkowe i bankowe, instytucje finansowe i kredytowe, banki

centralne i organy nadzoru (spoza strefy euro), ministerstwa finansów oraz prawnicy. [Uwagi](#) zostały opublikowane w serwisie internetowym EBC.

Większość uwag miała charakter techniczny i dotyczyła doprecyzowania lub zmiany konkretnych zapisów, co świadczyło o szerokim poparciu dla ogólnego podejścia zaproponowanego w projekcie rozporządzenia ramowego. Do najczęściej poruszanych tematów należały proceduralne zasady uchwalania decyzji nadzorczych EBC (np. prawo do wysłuchania, dostęp do akt i reżim językowy), metodologia oceny istotności nadzorowanych podmiotów, postępowania paszportowe, system bliskiej współpracy oraz status mniej istotnych podmiotów nadzorowanych.

Niektórzy respondenci pytali też o działalność wspólnych zespołów nadzorczych i inspekcje terenowe oraz – ogólnie – jak od listopada 2014 r. będzie działać Jednolity Mechanizm Nadzorczy.

W serwisie internetowym EBC opublikowano [podsumowanie konsultacji](#), w którym dokładniej omówiono otrzymane uwagi oraz przedstawiono w zarysie wynikające z nich zmiany rozporządzenia ramowego.

2.1.2 Decyzje dotyczące listy instytucji istotnych

Zgodnie z rozporządzeniem w sprawie Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego i odnośnymi przepisami rozporządzenia ramowego w sprawie Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego Europejski Bank Centralny miał obowiązek ustalić, które instytucje kredytowe ze strefy euro należy uznać za istotne. Poszczególne instytucje kredytowe – po ewentualnym skorzystaniu z prawa do wysłuchania – miały zostać powiadomione o nadanym im statusie do 4 września 2014 r. Tego dnia EBC opublikował w swoim serwisie internetowym [listę istotnych podmiotów nadzorowanych i instytucji mniej istotnych](#).

Ocena istotności

Ocena istotności, przeprowadzona przez EBC w ścisłej współpracy z właściwymi organami krajowymi, opierała się na kryteriach określonych w rozporządzeniu w sprawie Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego i doprecyzowanych w rozporządzeniu ramowym, przyjętym w kwietniu 2014 r. (zob. tabela 2).

W odniesieniu do kryterium istotności dotyczącego działalności transgranicznej, wymienionego w rozporządzeniu w sprawie Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego w sposób ogólny, w art. 59 rozporządzenia ramowego wprowadzono trzy następujące warunki:

- Jednostka dominująca nadzorowanej grupy musi mieć jednostki zależne, będące również instytucjami kredytowymi, w więcej niż jednym innym uczestniczącym państwie członkowskim.

- Całkowita wartość aktywów grupy (aktywa ogółem) musi przekraczać 5 mld euro (ten warunek wprowadzono także w odniesieniu do kryterium „istotności na szczeblu krajowym”, tak aby wykluczyć małe instytucje, których potencjalna upadłość nie wywarłaby dużego wpływu na dane państwo członkowskie ani całą UE).
- Stosunek transgranicznych aktywów grupy do jej aktywów ogółem lub stosunek jej transgranicznych zobowiązań do sumy zobowiązań przekracza 20%, czyli poziom, przy którym uznaje się za bardziej prawdopodobne, że grupa ma ekspozycje transgraniczne w większej liczbie uczestniczących państw członkowskich.

Tabela 2

Kryteria istotności

Wielkość	wartość aktywów ogółem powyżej 30 mld euro
Znaczenie gospodarcze	dla gospodarki Unii jako całości lub dowolnego uczestniczącego państwa członkowskiego (w szczególności całkowita wartość aktywów powyżej 5 mld EUR i powyżej 20% PKB danego państwa członkowskiego)
Działalność transgraniczna	całkowita wartość aktywów przekracza 5 mld euro, a stosunek transgranicznych aktywów lub pasywów w co najmniej dwóch uczestniczących krajach do aktywów lub pasywów ogółem przekracza 20%
Bezpośrednia publiczna pomoc finansowa	instytucja występowała w przeszłości o pomoc finansową lub otrzymała taką pomoc w ramach Europejskiego Mechanizmu Stabilności lub Europejskiego Instrumentu Stabilności Finansowej
Trzy najistotniejsze instytucje	jest jedną z trzech najistotniejszych instytucji kredytowych w uczestniczącym państwie członkowskim

W marcu 2014 r. Rada ds. Nadzoru, w ścisłej współpracy z właściwymi organami krajowymi, rozpoczęła ocenę istotności, obejmującą zebranie i analizę niezbędnych informacji. Na podstawie przeprowadzonej analizy EBC powiadomił zainteresowane instytucje o zamiarze zaliczenia ich do kategorii instytucji istotnych i poprosił je o zgłoszenie uwag. EBC opublikował też w swoim serwisie internetowym wstępną listę instytucji istotnych.

Po rozpatrzeniu uwag złożonych przez instytucje uznane wstępnie za istotne EBC uchwalił pełną listę instytucji istotnych. Cały proces – ocena instytucji, przygotowanie i uchwalenie decyzji oraz powiadomienie o nich przeszło 120 instytucji i grup we wszystkich językach urzędowych – stanowił duże wyzwanie pod względem analitycznym, prawnym i logistycznym. Przygotowanie listy ponad 3500 instytucji mniej istotnych wiązało się także z intensywną współpracą z właściwymi organami krajowymi. 4 września 2014 r. EBC opublikował w swoim serwisie internetowym ostateczną [listę istotnych podmiotów nadzorowanych i instytucji mniej istotnych](#).

W wyniku przeprowadzonej oceny za istotne uznano 120 instytucji lub grup. Poniżej przedstawiono kryteria, na podstawie których podmioty te zaliczono do istotnych.

Wszystkie te instytucje oprócz czterech poddano wszechstronnej ocenie.

- Trzy zostały uznane za istotne na podstawie kryterium działalności transgranicznej, którego nie uwzględniono przy określaniu zakresu wszechstronnej oceny. Te stosunkowo małe instytucje kredytowe zostaną poddane wszechstronnej ocenie w 2015 r., wraz z innymi instytucjami, które według danych z końca 2014 r. prawdopodobnie spełnią kryteria istotności.

- Czwartym przypadkiem był oddział grupy bankowej mającej siedzibę w kraju nieuczestniczącym w Jednolitym Mechanizmie Nadzorczym i w związku z tym niewchodzący w zakres wszechstronnej oceny.

Tabela 3

Wyniki oceny istotności

Kryteria istotności	Liczba instytucji lub grup kredytowych
Wielkość	97
Znaczenie dla gospodarki	13
Działalność transgraniczna	3
Jedna z trzech najistotniejszych instytucji kredytowych w uczestniczącym państwie członkowskim	7

Z kolei łącznie 11 spośród instytucji poddanych wszechstronnej ocenie uznano za mniej istotne, głównie na podstawie uaktualnionych informacji o ich wielkości (również dlatego, że na potrzeby wszechstronnej oceny zastosowano dla bezpieczeństwa próg o 10% niższy od formalnego progu wielkości, aby uwzględnić wszystkie potencjalnie istotne instytucje).

Szczególne okoliczności

Artykuł 70 rozporządzenia ramowego w sprawie Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego przewiduje, że przy ocenie istotności instytucji mogą wystąpić szczególne okoliczności uzasadniające klasyfikację nadzorowanego podmiotu jako mniej istotnego, nawet jeśli formalnie spełnia on kryteria instytucji istotnej.

EBC wspólnie z właściwymi organami krajowymi stwierdził w trzech przypadkach, że instytucje zostały uznane za mniej istotne, choć spełniały formalne kryteria istotności.

Konsekwencje przystąpienia Litwy do strefy euro

W związku z formalnym zatwierdzeniem przez Radę UE przystąpienia Litwy do strefy euro z dniem 1 stycznia 2015 r. EBC powiadomił w grudniu 2014 r. trzy litewskie instytucje o planowanym zaliczeniu ich do instytucji istotnych (na podstawie kryterium „trzech najistotniejszych instytucji kredytowych w uczestniczącym państwie członkowskim”). Ponieważ instytucje te nie zgłosiły uwag, w styczniu 2015 r. decyzją EBC zostały uznane za istotne.

Aktualizacja listy

EBC ma obowiązek co najmniej raz w roku dokonywać przeglądu statusu istotności nadanego nadzorowanym podmiotom. Przegląd taki zostanie przeprowadzony w późniejszej części 2015 r., gdy będą już dostępne dane niezbędne do jego przeprowadzenia (np. całkowita wartość aktywów za 2014 r.). Ponadto po 4 września 2014 r. EBC został powiadomiony o zmianach w strukturze niektórych grup instytucji

istotnych i mniej istotnych. Wynikiem tego było przyjęcie przez EBC szeregu decyzji o zmianie klasyfikacji instytucji (dotyczących wykazu jednostek zależnych). W związku z tymi zmianami [lista istotnych podmiotów nadzorowanych i instytucji mniej istotnych](#) została zaktualizowana w lutym 2015 r. EBC będzie nadal regularnie ją aktualizować.

2.1.3 Rozdział pionu polityki pieniężnej od pionu nadzoru

Zgodnie z rozporządzeniem w sprawie Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego EBC jest zobowiązany pełnić funkcję nadzorczą, której celem jest ochrona bezpieczeństwa i dobrego stanu instytucji kredytowych oraz stabilności systemu finansowego, w zgodzie z zasadą rozdziału funkcji. Aby uniknąć konfliktu interesów oraz zapewnić obu pionom warunki działania zgodne z wyznaczonymi celami, zadania nadzorcze powinny być realizowane całkowicie odrębnie od zadań dotyczących polityki pieniężnej. Zasada rozdziału ma zastosowanie m.in. do celów, procesów decyzyjnych i zadań, w tym do organizacyjno-proceduralnych aspektów prac Rady Prezesów.

Stosowanie zasady rozdziału

Na początku 2014 r. EBC wprowadził szereg środków mających zapewnić organizacyjno-proceduralny rozdział funkcji, zwłaszcza w trybie podejmowania decyzji. Utworzono niezależną Radę ds. Nadzoru – jako organ odrębny od Rady Prezesów EBC – której zadaniem jest opracowywanie i wdrażanie decyzji. Ponadto znowelizowano regulamin EBC, aby uporządkować kwestie organizacyjne i proceduralne dotyczące Rady ds. Nadzoru i jej relacji z Radą Prezesów. Wprowadzono m.in. zapis przewidujący ścisły rozdział obrad Rady Prezesów dotyczących nadzoru od obrad dotyczących pozostałych spraw, co wiąże się z organizacją osobnych posiedzeń z odpowiednim porządkiem obrad.

Zasadę rozdziału wdrożono również w strukturze kadrowej przez utworzenie czterech dyrekcji generalnych i Sekretariatu Rady ds. Nadzoru, podlegających przewodniczącemu i wiceprzewodniczącemu Rady ds. Nadzoru. Więcej informacji – zob. pkt 1.4.

Decyzja EBC w sprawie rozdziału funkcji polityki pieniężnej od funkcji nadzoru

Rozporządzenie w sprawie Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego zobowiązuje EBC także do uchwalenia i opublikowania regulaminów wewnętrznych niezbędnych do zapewnienia rozdziału pionu nadzoru od pionu polityki pieniężnej i innych zadań EBC, w tym zasad dotyczących tajemnicy służbowej i wymiany informacji. 17 września 2014 r. została uchwalona, a 18 października 2014 r. weszła w życie decyzja EBC w sprawie wdrożenia rozdziału funkcji polityki pieniężnej od funkcji nadzorczej ([decyzja EBC/2014/39](#)).

W decyzji skupiono się na zasadach ogólnych, pozostawiając rozwiązania szczegółowe do uregulowania w procedurach wewnętrznych. Decyzja zawiera przede wszystkim zapisy dotyczące kwestii organizacyjnych i wymiany informacji między oboma pionami.

Jeśli chodzi o **rozdział organizacyjny**, decyzja stanowi, że EBC może utworzyć służby wspólne, obsługujące zarówno pion polityki pieniężnej, jak i pion nadzoru, aby uniknąć powielania zadań pomocniczych, a tym samym przyczynić się do sprawnego i skutecznego działania obu pionów, pod warunkiem że wspólna obsługa nie spowoduje konfliktu interesów.

Natomiast w odniesieniu do **wymiany informacji** zasady określone w decyzji umożliwiają EBC sprawne i skuteczne wykonywanie różnorodnych zadań, a zarazem nie dopuszczają do nieuprawnionych wzajemnych ingerencji między pionami oraz zapewniają dostateczną ochronę informacji poufnych. W szczególności w decyzji stwierdza się, że podstawę klasyfikacji i wymiany informacji wewnątrz EBC stanowią obowiązujące w nim zasady poufności.

Wymiana informacji poufnych może następować wyłącznie zgodnie z zasadą „wiedzy koniecznej” (*need-to-know*), a jednocześnie bez uszczerbku dla realizacji zadań obu pionów. W razie konfliktu interesów o prawie dostępu do informacji poufnych decyduje Zarząd.

Odnosnie do wymiany informacji poufnych między pionem polityki pieniężnej a pionem nadzoru decyzja stanowi, że zanonimizowane dane w standardach FINREP i COREP² oraz poufne informacje zbiorcze (niezawierające ani danych na temat pojedynczych banków, ani informacji o znaczeniu strategicznym) mogą być przekazywane pod warunkiem zachowania zasad poufności EBC. W przypadku danych surowych, takich jak indywidualne dane i oceny nadzorcze (zwłaszcza dane odnoszące się do pojedynczych instytucji lub informacje o znaczeniu strategicznym), dostęp jest ograniczony i wymaga zgody Zarządu.

EBC jest obecnie w trakcie wdrażania wewnętrznych zasad wymiany informacji.

W sumie przyjęte zasady zapewniają bardzo skuteczną ochronę przed konfliktem interesów między zadaniami z zakresu polityki pieniężnej a zadaniami mikroostrożnościowymi.

2.2 Model nadzoru w Jednolitym Mechanizmie Nadzorczym

Poczyniono już znaczne postępy w opracowaniu modelu nadzoru dla Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego, opartego na doświadczeniu krajowych organów nadzoru.

² Pakiety sprawozdawcze FINREP i COREP stanowią część wykonawczych standardów technicznych EUNB. FINREP, stosowany do zbierania danych finansowych od instytucji bankowych, to ujednolicony format, w którym składane są roczne sprawozdania finansowe tych instytucji (bilans, rachunek zysków i strat oraz szczegółowe załączniki). COREP służy do zbierania danych, także w ujednoliconym formacie, na potrzeby obliczeń w ramach filaru 1, tj. szczegółowych informacji dotyczących funduszy własnych, pomniejszeń i wymogów kapitałowych (na pokrycie ryzyka kredytowego, rynkowego i operacyjnego) oraz dużych ekspozycji.

Utworzone zostały wspólne zespoły nadzorcze, które stanowią niewątpliwie jeden z filarów organizacji Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego. Opracowano i zaktualizowano już instrukcję nadzoru, objaśniającą pracownikom procedury, które należy stosować w nadzorze nad bankami. We wrześniu 2014 r. został opublikowany „[Guide to banking supervision](#)” (Przewodnik po nadzorze bankowym), który ma przybliżyć opinii publicznej i nadzorowanym instytucjom model nadzoru przyjęty w Jednolitym Mechanizmie Nadzorczym. Ponadto opracowano ramy operacyjne nadzoru zwierzchniego i nadzoru pośredniego nad instytucjami mniej istotnymi.

2.2.1 Instrukcja nadzoru

Instrukcja nadzoru to dokument wewnętrzny przeznaczony dla pracowników, opisujący procesy, procedury i metodologię nadzoru nad instytucjami istotnymi i mniej istotnymi. W instrukcji opisano również procedury współpracy z krajowymi organami nadzoru z uczestniczącymi państwami członkowskimi i innych krajów.

Omówiono w niej także m.in. metodologię prowadzenia procesu SREP („metodologia SREP”), przeglądy analityczne i inspekcje terenowe, ocenę ryzyka oraz weryfikację modeli.

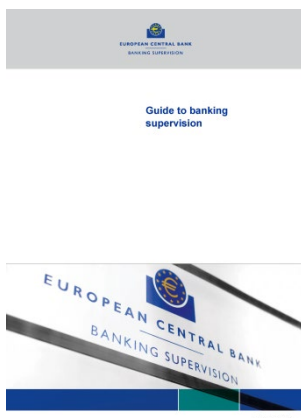
Instrukcja nadzoru ma zasadnicze znaczenie dla zapewnienia jednolitości standardów nadzorczych stosowanych w ramach unii bankowej. Prace nad opracowaniem instrukcji są uzupełnieniem działań EUNB na rzecz ujednolicenia standardów w UE.

Instrukcję nadzoru opracowano na podstawie najlepszej praktyki organów nadzoru z uczestniczącymi państwami członkowskimi. Osiągnięcie niezbędnej zbieżności praktyki nadzorczej wymaga wdrożenia instrukcji we wszystkich uczestniczących państwach członkowskich.

We wrześniu 2014 r. Rada ds. Nadzoru zatwierdziła zmiany do instrukcji nadzoru, dotyczące głównie procesu SREP. Uaktualniona wersja instrukcji została wykorzystana podczas planowania prac na 2015 r. Instrukcja jest na bieżąco weryfikowana i poprawiana na podstawie ocen wewnętrznych, benchmarków międzynarodowych oraz zmian regulacji międzynarodowych. Jest to więc dokument dynamiczny, aktualizowany w miarę rozwoju sytuacji rynkowej i praktyki nadzoru.

2.2.2 Przewodnik po nadzorze bankowym

29 września 2014 r. EBC opublikował przewodnik po nadzorze bankowym („[Guide to banking supervision](#)”). Publikacja ta była dla EBC jednym z najważniejszych zadań wdrożeniowych przewidzianych na 2014 r. na mocy porozumienia międzyinstytucjonalnego między Parlamentem Europejskim a EBC.

W przewodniku objaśniono w przystępny sposób ogólne zasady działania Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego oraz przedstawiono główne procesy, procedury i metody nadzoru nad istotnymi i mniej istotnymi instytucjami kredytowymi. Opisano na przykład, na czym polega praca wspólnych zespołów nadzorczych, a także określono zasady współdziałania jednostek organizacyjnych nadzoru bankowego EBC w poszczególnych procesach nadzorczych. Przewodnik, który będzie aktualizowany w miarę potrzeb, ma pomóc nadzorowanym podmiotom w zdobyciu wiedzy na temat najważniejszych procesów nadzorczych realizowanych w Jednolitym Mechanizmie Nadzorczym.

Przewodnik stanowi rozwinięcie rozporządzenia i rozporządzenia ramowego w sprawie Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego. Został opracowany we wszystkich językach urzędowych państw strefy euro, w tym w języku litewskim. Dokument ten nie jest prawnie wiążący.

2.2.3 Wspólne zespoły nadzorcze

Wspólne zespoły nadzorcze odpowiadają za bieżący nadzór nad istotnymi grupami bankowymi oraz wdrażanie odpowiednich decyzji nadzorczych EBC. W obrębie EBC zespoły stanowią część DG NM I i II. Są głównym narzędziem sprawowania nadzoru nad instytucjami istotnymi w ramach Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego. W ich skład wchodzi pracownicy EBC i właściwych organów krajowych, pod nadzorem wyznaczonego koordynatora z ramienia EBC oraz co najmniej jednego podkoordynatora z ramienia właściwego organu krajowego.

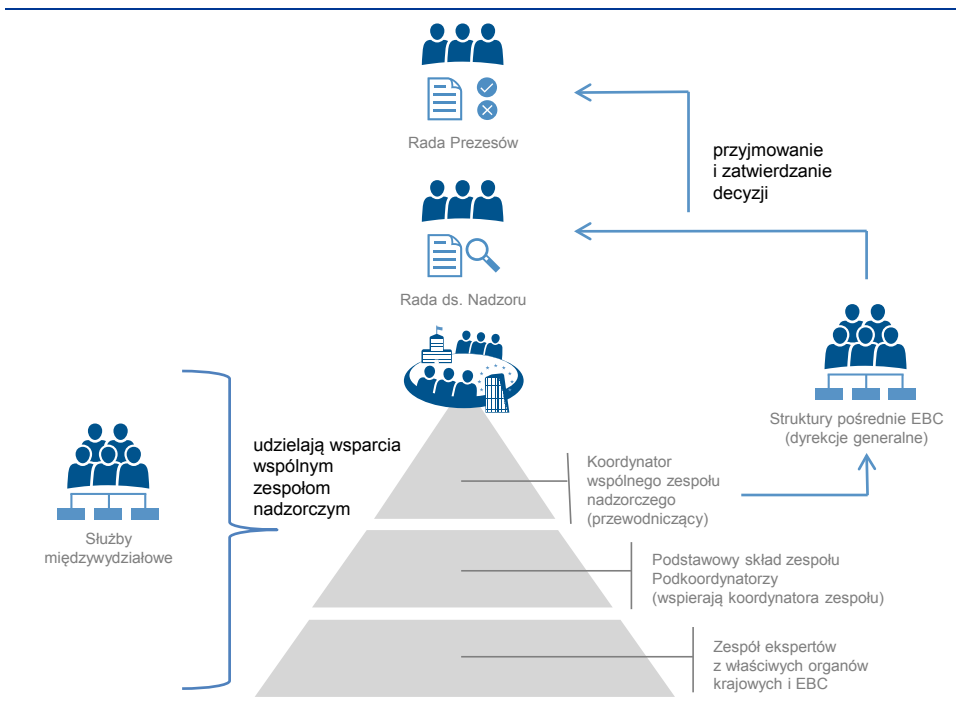
Zespoły formalnie działają od 4 listopada 2014 r., prace przygotowawcze zaczęły się jednak wcześniej. Polegały na zebraniu i ocenie informacji dotyczących historii nadzorczej i profilu ryzyka każdej instytucji, przekazanych przez właściwe organy krajowe w postaci indywidualnych zbiorów dokumentów. Przygotowania obejmowały także organizację wstępnych i kolejnych spotkań z właściwymi organami krajowymi i nadzorowanymi grupami, jak również udział członków wspólnych zespołów nadzorczych z ramienia EBC w roli obserwatorów w posiedzeniach kolegiów organów nadzoru i grup zarządzania kryzysowego. Prace te pomogły ustalić priorytety nadzorcze, nakreślić główne czynniki ryzyka, ocenić wypłacalność oraz zaplanować działania nadzorcze na 2015 r. dla wszystkich nadzorowanych grup.

Obecnie trwają prace nad usprawnieniem procesów oraz konsolidacją zespołów i ujednoliceniem ich działań w celu zapewnienia większej integracji i ściślejszej współpracy.

Ingerencyjny charakter nadzoru przejawia się m.in. w utrzymywaniu bliskich kontaktów nie tylko z kierownictwem banków, lecz także z ich zarządami i komitetami (w szczególności ds. ryzyka i audytu), dzięki czemu zespoły mają uzyskać wgląd w strategię i profil ryzyka nadzorowanych instytucji, a także lepsze rozumienie sposobu podejmowania strategicznych decyzji. Dotyczy to także oceny zasad określania apetytu na ryzyko oraz przenikania przyjętego podejścia z poziomu organów zarządzających na niższe szczeble struktury organizacyjnej.

Rys. 4

Sposób działania wspólnych zespołów nadzorczych

Wspólne zespoły nadzorcze uczestniczyły w końcowych pracach nad wszechstronną oceną – odpowiadały za przekazanie bankom jej wstępnych wyników (w ramach „dialogu nadzorczego”) przed ich opublikowaniem 26 października 2014 r. Ponadto do zadań zespołów należało monitorowanie działań pokontrolnych związanych ze środkami ilościowymi i jakościowymi. Ten proces rozpoczął się w 2014 r. i został uwzględniony w programie badań nadzorczych na 2015 r. (zob. pkt 3.2.2).

Najważniejszymi działaniami podjętymi w następstwie wszechstronnej oceny były:

- (i) monitorowanie rezerw księgowych, zmian klasyfikacji ryzyka kredytowego i innych korekt ilościowych w kontekście wyników przeglądu jakości aktywów,
- (ii) monitorowanie wdrażania wniosków pokontrolnych dotyczących procesów wewnętrznych, rozwiązań informatycznych i innych ustaleń jakościowych,
- (iii) ocena adekwatności planów kapitałowych przedstawionych przez instytucje w razie stwierdzenia niedoboru kapitału,
- (iv) kontrola zgodności z przedłożonymi planami kapitałowymi.

W ujęciu ogólnym wspólne zespoły nadzorcze odpowiadały także za opracowanie decyzji SREP do wdrożenia w 2015 r., z uwzględnieniem wyników wszechstronnej oceny.

Szczegółowy opis działań podjętych w następstwie wszechstronnej oceny przedstawiono w pkt 3.1.

Rys. 5

Wspólne zespoły nadzorcze: działania nadzorcze w 2014 roku

Jak pokazuje rys. 5, drugim dużym obszarem prac zespołów było rozpoczęcie przygotowań do działań nadzorczych zaplanowanych na 2015 r. (zob. pkt 3.2). Na prace te składały się głównie trzy zadania: przygotowanie decyzji SREP do wdrożenia w 2015 r., sformułowanie programu badań nadzorczych na 2015 r. oraz przetestowanie na żywo systemu oceny ryzyka.

- **Decyzje podjęte w ramach procesu SREP**

Decyzje SREP opracowane w 2014 r. do wdrożenia w 2015 r. i związane z nimi środki nadzorcze opierały się w znacznej mierze na wynikach corocznego procesu badania i oceny przeprowadzanego przez właściwe organy krajowe oraz na wynikach wszechstronnej oceny, w tym oceny planów kapitałowych poszczególnych instytucji. Prace te

przyczyniły się też do zintegrowania zespołów, wymiany informacji i poglądów oraz pogłębiania wiedzy nadzorczej i oceny profilu ryzyka każdego banku. Stosownie do potrzeb zwoływane były posiedzenia kolegów organów nadzoru z udziałem przedstawicieli EUNB.

- **Program badań nadzorczych**

Na potrzeby przygotowania programu badań nadzorczych, który określa działania nadzorcze na 2015 r. w zakresie nadzoru bieżącego, inspekcji terenowych i modeli wewnętrznych, korzystano w dużym stopniu z wyników procesu SREP. Etap planowania zrealizowano w ścisłej współpracy ze służbami międzywydziałowymi DG NM IV i z właściwymi organami krajowymi, tak aby zapewnić uwzględnienie w programie na 2015 r. zadań uznanych przez zespoły za najważniejsze.

- **System oceny ryzyka**

System oceny ryzyka zapewnia metodologię analizy ryzyka i zestaw narzędzi do zbierania wyników ocen ryzyka przeprowadzanych w ciągu roku. Przy bieżącym testowaniu w warunkach rzeczywistych każdego elementu systemu oceny ryzyka wspólne zespoły nadzorcze intensywnie współpracowały z DG NM IV nad doprecyzowaniem metodologii oraz wskazaniem i skorygowaniem jej problematycznych aspektów.

2.2.4 Ramy nadzoru nad instytucjami mniej istotnymi

Dzięki pracom, które zostały przeprowadzone wspólnie przez EBC – w szczególności DG NM III – i właściwe organy krajowe, w 2014 r. poczyniono znaczne postępy w zakresie tworzenia ram operacyjnych nadzoru zwierzchniego i nadzoru pośredniego nad instytucjami mniej istotnymi. Ogólnym celem tych działań jest zapewnienie integralności Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego jako jednego systemu nadzoru, w którym konsekwentnie stosuje się wysokie standardy nadzorcze,

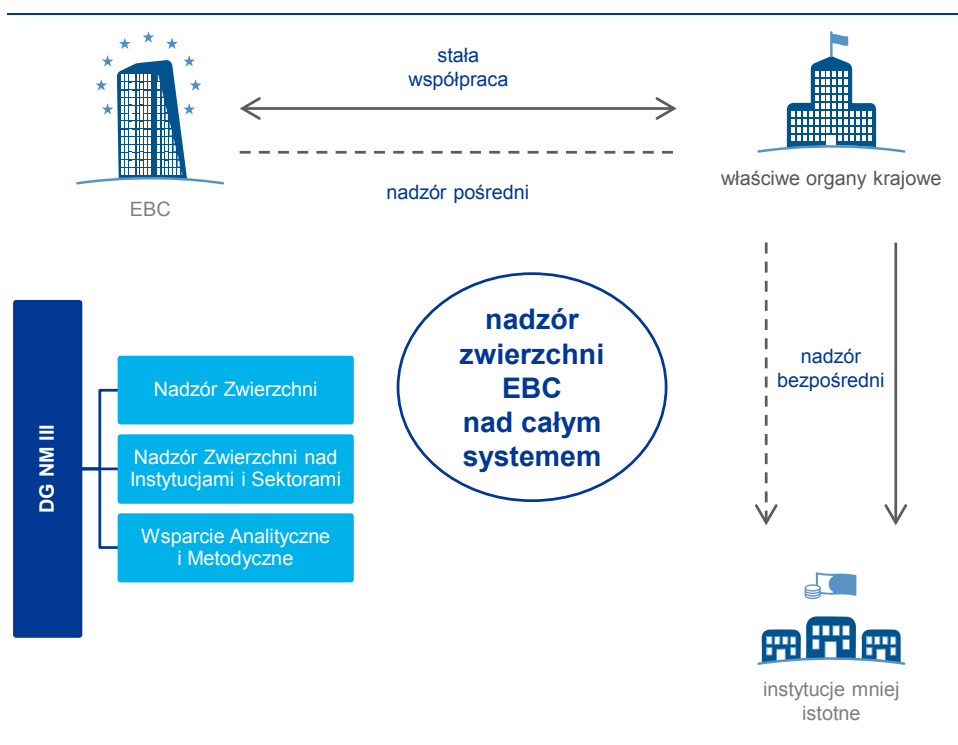
a współpraca między EBC a właściwymi organami krajowymi przebiega efektywnie. EBC sprawuje nadzór zwierzchni nad funkcjonowaniem całego systemu, jednak pełną odpowiedzialność za nadzór bezpośredni nad instytucjami mniej istotnymi ponoszą właściwe organy krajowe.

Liczba wszystkich instytucji mniej istotnych w Jednolitym Mechanizmie Nadzorczym wynosi około 3500. Grupa ta jest niejednorodna – banki różnią się wielkością, modelem działalności i specyficznymi cechami lokalnymi. Dlatego potrzebna jest strategia nadzoru łącząca lokalną wiedzę z wspólną metodologią, a także zbiór najlepszych praktyk do stosowania przez Jednolity Mechanizm Nadzorczy.

Należy też uszeregować czynności nadzorcze według ich ważności, tak by poświęcić odpowiednią uwagę instytucjom o wysokim poziomie ryzyka nieodłącznego i o dużym znaczeniu systemowym. Powstał już wstępny wykaz 108 instytucji mniej istotnych o statusie priorytetowym, wybranych na podstawie kryteriów: wielkości w danym kraju, poziomu ryzyka oraz powiązań branżowych (wynikających np. z funkcji danej instytucji jako dostawcy infrastruktury rynków finansowych czy systemów płatności). Instytucje te zostały objęte bardziej intensywnym nadzorem – zob. pkt 3.8. Tym samym zasada proporcjonalności została wpisana w ramy operacyjne nadzoru nad instytucjami mniej istotnymi i ma realny wpływ na sposób stosowania poszczególnych narzędzi nadzoru pośredniego.

Rys. 6

Ramy nadzoru nad instytucjami mniej istotnymi w ramach Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego

Podstawą współpracy w zakresie nadzoru nad instytucjami mniej istotnymi jest sprawny przepływ informacji między EBC a właściwymi organami krajowymi na

wszystkich poziomach: od strony technicznej bieżących czynności nadzorczych po ustalenia strategiczne na wyższych szczeblach kierowniczych. W związku z tym przeprowadzono bardzo potrzebne prace nad utworzeniem odpowiednich forów i procesów służących budowaniu ram współpracy w obrębie Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego.

2.3 Kadry

2.3.1 Nabór pracowników do Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego

Pomyślnie zakończył się proces naboru pracowników do Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego (na ok. łącznie 1000 stanowisk przewidzianych w budżecie).

Od II kw. 2013 r. i przez etap przygotowawczy EBC korzystał ze wsparcia blisko 200 osób tymczasowo oddelegowanych z właściwych organów krajowych. Do początku jesieni 2014 r. na stanowiskach kierowniczych i nadzorczych w EBC zatrudniono niezbędną liczbę wysoko wykwalifikowanych osób, dzięki czemu wspólne zespoły nadzorcze mogły rozpocząć działalność w wyznaczonym terminie.

W sumie do EBC wpłynęło około 22 tys. zgłoszeń na stanowiska w podstawowych jednostkach organizacyjnych nadzoru. Nabór prowadzono w sposób przejrzysty, w trybie konkursowym, poczynając od najwyższych stanowisk, aby umożliwić kierownikom skompletowanie własnych zespołów. Selekcja kandydatów była ukierunkowana na wyłonienie osób najbardziej kompetentnych, sprawnych i rzetelnych. Proces naboru był bardzo wymagający – wszyscy kandydaci musieli wykazać się nie tylko niezbędnymi solidnymi kompetencjami merytorycznymi, lecz także kompetencjami osobowościowymi i umiejętnościami kierowniczymi (odpowiednio do stanowiska). Do oceny umiejętności i kompetencji kandydatów w odniesieniu do przewidzianych zadań stosowano różne narzędzia i techniki, w tym egzaminy internetowe, zadania pisemne, prezentacje i wywiady kwestionariuszowe.

Do początku stycznia 2015 r. na stanowiska w nadzorze bankowym EBC i obsługujących go służbach wspólnych zatrudniono ponad 960 osób, reprezentujących wszystkie kraje UE (w budżecie przewidziano łącznie ok. 1000 stanowisk)³. W 2015 r. nabór będzie kontynuowany, aby obsadzić pozostałe stanowiska.

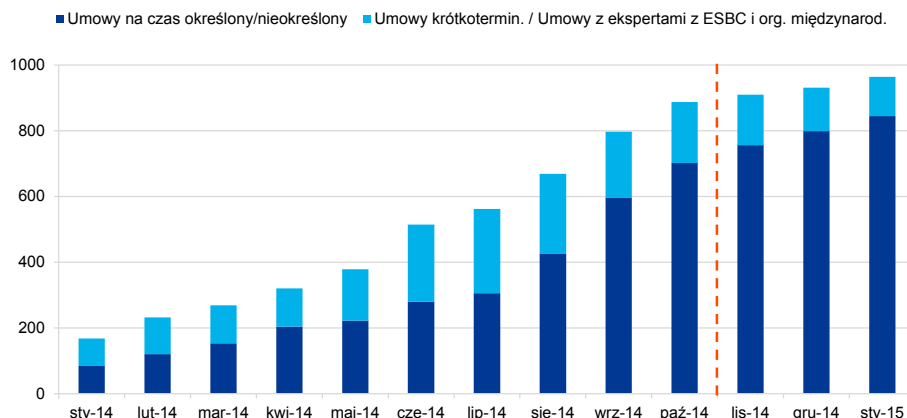
Nabór prowadzono w taki sposób, aby zapewnić odpowiednie zróżnicowanie pracowników pod względem narodowości, wieku, płci i wcześniejszej ścieżki zawodowej. Kobiety stanowią 42% nowo zatrudnionych osób, a mężczyźni – 58%. Nowi pracownicy mają różne doświadczenie zawodowe, ale większość pracowała wcześniej w bankowości centralnej lub nadzorze.

³ W budżecie na 2014 r. na potrzeby Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego przewidziano dokładnie 1073,5 etatu, z czego 984,5 na stanowiska stałe, a 89 – stanowiska tymczasowe.

Wykres 1

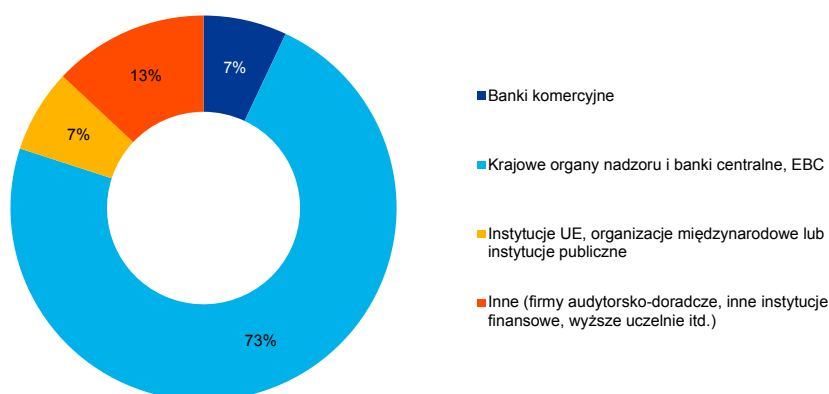
Nabór do Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego (w tym służb wspólnych)

Czerwoną linią oznaczono początek działalności Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego

Wykres 2

Poprzednie środowisko zawodowe nowych pracowników EBC zatrudnionych w nadzorze

2.3.2

Kodeks postępowania pracowników i kierownictwa EBC

Zgodnie z rozporządzeniem w sprawie Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego Rada Prezesów ma obowiązek opublikować kodeks postępowania pracowników i kierownictwa EBC zaangażowanych w nadzór bankowy. W 2014 r. EBC opracował projekt zasad etyki zawodowej w ramach ogólnego przeglądu ramowych zasad etycznych, które obowiązują wszystkich pracowników EBC. Decyzje zmieniające warunki zatrudnienia EBC i regulamin pracowniczy zostały uchwalone odpowiednio 27 listopada i 3 grudnia 2014 r. Zanim to nastąpiło, 31 października 2014 r. EBC poinformował Komisję Gospodarczą i Monetarną Parlamentu Europejskiego (zgodnie

z porozumieniem międzyinstytucjonalnym) o najważniejszych zapisach nowych ramowych zasad etycznych.

[Nowe ramowe zasady etyczne](#), które zostały opublikowane w serwisie internetowym EBC oraz w Dzienniku Urzędowym UE, weszły w życie 1 stycznia 2015 r. Jeśli chodzi o zmiany, przede wszystkim zaostrzono zasady zapobiegania konfliktowi interesów (w tym ograniczenia dotyczące zatrudnienia po odejściu z EBC), a także zapisy odnoszące się do upominków i kosztów reprezentacji, prywatnych transakcji finansowych oraz tajemnicy służbowej. Utworzono również Biuro ds. Zgodności i Ładu Wewnętrznego, które pełni funkcję doradczą na rzecz wszystkich pracowników EBC oraz czuwa nad przestrzeganiem obowiązujących zasad.

2.4 Ramy przekazywania danych

W 2014 r. EBC utworzył infrastrukturę organizacyjno-techniczną i określił niezbędne procedury regularnego i doraźnego zbierania danych statystycznych dotyczących realizacji zadań nadzorczych.

W Dyrekcji Generalnej EBC ds. Statystyki powstał Dział Statystyki Nadzorczej, który zarządza poszczególnymi strumieniami danych niezbędnych do sporządzania ilościowych analiz ryzyka. Zadania działu obejmują określenie zasad zarządzania danymi nadsyłanymi przez wszystkie nadzorowane grupy i pojedyncze instytucje, w tym zasad koordynacji, odbioru, zarządzania jakością i uzgadniania danych nadzorczych instytucji kredytowych. Porównywalność informacji znacznie się zwiększyła po wejściu w życie wykonawczych standardów technicznych EUNB dotyczących sprawozdawczości nadzorczej.

Podejście sekwencyjne

Na mocy decyzji EUNB (EBA/DC/090) właściwe organy mają przekazywać do EUNB pełne dane określone w wykonawczych standardach technicznych na najwyższym poziomie konsolidacji dla próby banków. W przypadku Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego zgodnie z tzw. podejściem sekwencyjnym instytucje mają przedkładać sprawozdania właściwym organom krajowym (stanowiącym punkt wejściowy sprawozdawczości nadzorczej), które następnie będą przekazywać dane do EBC. Dane dotyczące instytucji istotnych będą następnie przesyłane przez EBC do EUNB.

Zgodnie z tym podejściem EBC otrzymuje, przechowuje i rozpowszechnia określone dane o podmiotach objętych nadzorem pośrednim i bezpośrednim. Ponadto opracowuje wtórne dane statystyczne i wskaźniki na potrzeby systemu ilościowej oceny ryzyka, a także wykonuje inne niezbędne zadania statystyczne i analityczne. W sumie prace prowadzone w obszarze statystyki nadzorczej wspomagają nadzór bankowy EBC oraz przyczyniają się do dalszego rozwoju i ujednolicania informacji nadzorczych, w ścisłej współpracy z EUNB.

Rozporządzenie EBC w sprawie sprawozdawczości dotyczącej nadzorczych informacji finansowych

Rozporządzenie EBC w sprawie sprawozdawczości dotyczącej nadzorczych informacji finansowych zostało opracowane w 2014 r., a przyjęte – 17 marca 2015 r. Jego celem jest trwałe uzupełnienie pewnych luk wciąż występujących w sprawozdawczości nadzorczej oraz jej większe ujednolicenie w uczestniczących państwach członkowskich. Na przykład obowiązek przekazywania nadzorczych informacji finansowych dotyczy obecnie wyłącznie instytucji stosujących międzynarodowe standardy sprawozdawczości finansowej na poziomie skonsolidowanym.

Rozporządzenie EBC ma rozszerzyć wymóg regularnej sprawozdawczości na banki sporządzające sprawozdania skonsolidowane według krajowych zasad rachunkowości oraz sprawozdania jednostkowe (czyli dotyczące pojedynczych osób prawnych) zgodnie z rozporządzeniem CRR. Uwzględniono przy tym zasadę proporcjonalności, dzieląc podmioty składające sprawozdania na grupy: istotne lub mniej istotne, sporządzające sprawozdania skonsolidowane lub sprawozdania jednostkowe oraz o aktywach ogółem powyżej lub poniżej progu istotności wynoszącego 3 mld euro.

Rozporządzenie EBC nie ma wpływu na to, jakie standardy rachunkowości są stosowane przez nadzorowane grupy i podmioty w sprawozdaniach skonsolidowanych i rocznych oraz w sprawozdawczości nadzorczej. EUNB został ponadto powiadomiony, zgodnie z rozporządzeniem CRR, że EBC – jako właściwy organ – będzie sam decydował o tym, jak zbierać od istotnych grup nadzorowanych nadzorcze dane finansowe także na poziomie jednostkowym oraz od banków niestosujących międzynarodowych standardów sprawozdawczości finansowej zgodnie z wykonawczymi standardami technicznymi dotyczącymi sprawozdawczości nadzorczej.

W okresie od 23 października do 4 grudnia 2014 r. projekt rozporządzenia był przedmiotem konsultacji społecznych, podczas których wpłynęło łącznie 21 opinii.

System SUBA

Na potrzeby realizacji zadań z zakresu statystyki nadzorczej służby statystyczne korzystają z narzędzi dostępnych w systemie danych Supervisory Banking (SUBA). Jest to nowy system, opracowany w ścisłej współpracy z właściwymi organami krajowymi, w ramach którego EBC uruchomił odpowiednie przepływy danych oraz opracował zestaw procedur dotyczących zbierania, przechowywania, przetwarzania (w tym weryfikacji i sprawdzania zgodności), ochrony poufności i rozpowszechniania w podstawowym zakresie danych i metadanych nadzorczych.

Zbieranie danych w trybie doraźnym

Kolejnym ważnym zadaniem na 2014 r. było opracowanie zasad sprawozdawczości dla nieujednoliconych kategorii danych, czyli takich, które nie są wchodzą w zakres wykonawczych standardów technicznych dotyczących sprawozdawczości nadzorczej, opracowanych przez EUNB, oraz są zgodne z zasadą maksymalnej harmonizacji wg rozporządzenia CRR. Dodatkowe wymogi dotyczące doraźnej sprawozdawczości nadzorczej mają na celu uzupełnienie zbiorów danych określonych w standardach, aby zapewnić Jednolitemu Mechanizmowi Nadzorcemu wszelkie niezbędne dane o podmiotach nadzorowanych.

Na etapie prac przygotowawczych prowadzonych do listopada 2014 r. jednym z najtrudniejszych zadań było sprawdzenie ogólnej dostępności danych we wszystkich krajach oraz opracowanie przypadku testowego na potrzeby metodologii oceny ryzyka w Jednolitym Mechanizmie Nadzorczym. W tym celu przeprowadzono operacje pilotażowe, na podstawie których opracowano proces zbierania danych nieujednoliconych realizowany obecnie przez Dział Statystyki Nadzorczej.

Stopniowo doskonalono standardy i procedury przekazywania danych na potrzeby systemu przetwarzania, weryfikacji i rozpowszechniania danych zbieranych w trybie doraźnym.

2.5 Informatyka

Do rozwiązań informatycznych opracowanych na potrzeby Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego należały:

- **System zarządzania informacjami (Information Management System – IMAS)**
System IMAS to główne narzędzie wspólnych zespołów nadzorczych i zespołów inspekcyjnych, będące techniczną podstawą jednolitości procesów i spójności nadzoru nad instytucjami kredytowymi. Zwłaszcza na początkowym etapie działania Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego system ten odgrywał zasadniczą rolę w zapewnianiu stosowania wspólnych metod i standardów przez wszystkie wspólne zespoły nadzorcze. Istotnym etapem poprzedzającym uruchomienie systemu IMAS w listopadzie 2014 r. było przeszkolenie wszystkich inspektorów pracujących w ramach Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego, zarówno z ramienia EBC, jak i z właściwych organów nadzoru, czyli ponad 3 tys. użytkowników. Z powodu dużej ilości informacji, które należy zgromadzić, wdrażanie tego narzędzia jeszcze się nie zakończyło.
- **Zbieranie, zarządzanie jakością i analiza danych**
Pierwsza wersja systemu danych SUBA została uruchomiona pod koniec lipca 2014 r. (zob. pkt 2.4). System ten ma przede wszystkim umożliwić EBC otrzymywanie od wszystkich krajów objętych Jednolitym Mechanizmem Nadzorczym określonych danych nadzorczych w formacie XBRL, zgodnie z wykonawczymi standardami technicznymi EUNB.

- **Rozwiązania wspierające system poboru opłat**

Określono wymagania informatyczne na potrzeby poboru opłaty nadzorczej, z uwzględnieniem wyników konsultacji społecznych na temat projektu rozporządzenia EBC w sprawie opłat nadzorczych. Stworzony został samoobsługowy portal, na którym banki mogą przechowywać swoje dane (księgowe) dotyczące opłat, co pozwoliło na zebranie po raz pierwszy w I kw. 2015 r. danych podmiotów ponoszących opłatę. Zainicjowano też prace nad narzędziem do obliczania opłaty – którego opracowywanie rozpoczęło się na początku 2015 r. – aby można go użyć przy wystawianiu i przetwarzaniu pierwszych dokumentów rozliczeniowych w III kw. 2015 r.

- **Współpraca, sekwencja czynności i zarządzanie informacjami**

Trwa wdrażanie projektu informatycznego w zakresie zarządzania danymi kontaktowymi nadzorowanych instytucji i obsługi zapytań; poczyniono już znaczne postępy – pierwsze funkcje systemu zostały uruchomione w sierpniu 2014 r. Ponieważ w związku z utworzeniem Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego wzrosła ilość przesyłanych danych, przeprowadzana jest również ocena infrastruktury i wydajności systemu zarządzania dokumentami.

- **Wspólne usługi informatyczne**

W związku ze znacznym zwiększeniem się ruchu użytkowników wydajność infrastruktury EBC musiała zostać odpowiednio dostosowana.

Do najważniejszych zadań należało podłączenie wszystkich właściwych organów krajowych do infrastruktury informatycznej ESBC i Eurosystemu (CoreNet). Zastosowano różne rozwiązania, obejmujące trwałe lub tymczasowe połączenie z odpowiednimi krajowymi bankami centralnymi albo połączenie bezpośrednie, które jednak zaczną działać dopiero po uruchomieniu w I kw. 2015 r. nowej wersji systemu CoreNet.

Jeśli chodzi o wymianę poufnych e-maili i dokumentów między istotnymi instytucjami a EBC, z powodu ograniczeń czasowych postanowiono, że e-maile będą zabezpieczone protokołem TLS⁴. Wdrażanie tego protokołu odbywa się w ścisłej współpracy z instytucjami istotnymi.

2.6 Wszechstronna ocena

2.6.1 Ogólny zakres, cele i organizacja

Wszechstronna ocena 130 potencjalnie istotnych banków, przewidziana w rozporządzeniu w sprawie Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego, była operacją ostrożnościową o bezprecedensowym zakresie i stopniu szczegółowości. Trwała od jesieni 2013 r. do 26 października 2014 r., kiedy ogłoszono jej wyniki. Stanowiła ważny etap uruchamiania Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego, gdyż pokazała, że nowy system jest w stanie poradzić sobie z tak ogromnym przedsięwzięciem

⁴ Protokół TLS (Transport Layer Security) to mechanizm zabezpieczający, którego zadaniem jest ochrona wiadomości e-mailowych przesyłanych w sieci publicznej takiej jak internet.

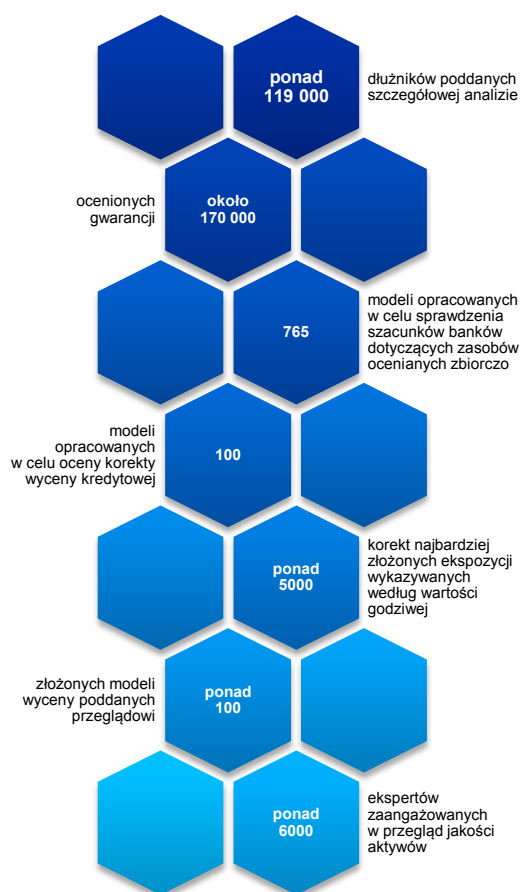
i sprawnie doprowadzić je do końca mimo bardzo napiętego harmonogramu (zob. też [zbiorczy raport z wszechstronnej oceny](#) opublikowany w październiku 2014 r.).

Ocena objęła **przegląd jakości aktywów** i **test warunków skrajnych**. Miała trzy główne cele:

- zapewnienie przejrzystości dzięki poprawie jakości dostępnych informacji o kondycji banków,
- określenie i wdrożenie odpowiednich działań naprawczych,
- zwiększenie zaufania dzięki zapewnieniu wszystkich interesariuszy o dobrej kondycji i wiarygodności banków.

Rys. 7

Liczby obrazujące skalę przeglądu jakości aktywów

Przegląd jakości aktywów polegał na ocenie, czy aktualne wartości bilansowe aktywów banków wg stanu na dzień 31 grudnia 2013 r. były prawidłowe. Stanowił punkt wyjścia do przeprowadzenia testu warunków skrajnych. Został przeprowadzony przez EBC i właściwe organy krajowe przy zastosowaniu wspólnej metodologii i jednolitych definicji. Współczynnik Common Equity Tier 1 (CET1) banków objętych przeglądem musiał wynosić co najmniej 8%. Skalę przeglądu jakości aktywów ilustruje rys. 7.

W ramach przeglądu szczegółowo zbadano aktywa z ponad 800 wybranych do tego celu portfeli, stanowiące 57% wszystkich aktywów ważonych ryzykiem w posiadaniu banków uczestniczących w przeglądzie.

Test warunków skrajnych miał z kolei charakter prognostyczny i polegał na zbadaniu odporności banków (pod względem ich wypłacalności) przy dwóch hipotetycznych scenariuszach, z uwzględnieniem nowych informacji z przeglądu jakości aktywów. Test został przeprowadzony przez badane banki oraz EBC i właściwe organy krajowe we współpracy z EUNB, który wspólnie z EBC i ERRS opracował również wspólną metodologię dla całej UE. Przy scenariuszu bazowym współczynnik CET1 musiał utrzymać się na poziomie co najmniej 8%, natomiast przy scenariuszu szokowym – co najmniej 5,5%.

Aby zapewnić spójność operacji i równe traktowanie banków zarówno w przeglądzie jakości aktywów, jak i w teście warunków skrajnych, centralne zespoły EBC niezależnie prowadziły kontrolę jakości pracy banków i właściwych organów krajowych. EBC był w bliskim kontakcie z tymi organami i odpowiedział w sumie na ponad 8 tys. zapytań dotyczących przyjętej metodologii i wykonywanych procedur.

EBC sprawdzał i weryfikował (metodą benchmarkingu) wyniki operacji w skali całego Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego, a także razem z właściwymi organami krajowymi rozwiązywał konkretne napotkane problemy. W razie potrzeby w ramach kontroli jakości korygował też przekazane przez banki dane z testów, aby uzyskać odpowiednio ostrożne wyniki, zgodnie ze wspólną metodologią, oraz zapewnić równe warunki traktowania banków. W kontroli jakości uczestniczyło ponad 100 ekspertów z EBC i wspierający ich eksperci zewnętrzni.

2.6.2 Wyniki wszechstronnej oceny

W wyniku przeglądu jakości aktywów wartość bilansową aktywów badanych banków na dzień 31 grudnia 2013 r. skorygowano o łącznie 47,5 mld euro.

Korekty te, zwłaszcza w przypadku rezerw na ekspozycje niedetaliczne, dotyczyły przede wszystkim aktywów ujmowanych memoriałowo. Ponadto wskutek zastosowania jednolitych i porównywalnych definicji ekspozycji zagrożonych, z uwzględnieniem badania restrukturyzacji zadłużenia jako czynnika powodującego zaliczenie ekspozycji do tej kategorii, suma zagrożonych ekspozycji badanych instytucji została zwiększona o 135,9 mld euro (czyli o 18%). Oprócz bezpośrednich korekt wartości bilansowych wyniki przeglądu jakości aktywów znalazły również odzwierciedlenie w projekcji adekwatności kapitałowej banków zastosowanej w hipotetycznych scenariuszach testu warunków skrajnych.

W sumie wszechstronna ocena wykazała niedobór kapitału w wysokości 24,6 mld euro. W okresie od 1 stycznia do 30 września 2014 r. banki objęte oceną pozyskały kapitał o łącznej wartości 57,1 mld euro, w wyniku czego niedobór odpowiednio się zmniejszył. Po uwzględnieniu zastosowanych środków kapitałowych niedobór kapitału występował w 13 bankach i wynosił łącznie 9,5 mld euro.

Tabela 4 przedstawia zapotrzebowanie na kapitał w każdym z 25 banków, w których stwierdzono jego niedobór.

Sama kwota niedoboru kapitału daje tylko częściowy obraz pełnych wyników wszechstronnej oceny. Należy także uwzględnić projekcję zmiany wysokości kapitału w ramach całej oceny (obejmującej zarówno przegląd jakości aktywów, jak i test warunków skrajnych). Przy scenariuszu szokowym testu warunków skrajnych łączny dostępny kapitał banków miał według projekcji zmniejszyć się o 215,5 mld euro (22% kapitału badanych banków), zaś aktywa ważone ryzykiem miały do 2016 r. wzrosnąć o ok. 860 mld euro; po uwzględnieniu tego efektu jako wymogu kapitałowego na poziomie wartości referencyjnej łączny wpływ na kapitał zwiększył się w scenariuszu szokowym do 262,7 mld euro. To z kolei doprowadziło do obniżenia się mediany współczynnika CET1 badanych banków o 4,0 pkt proc.: z 12,4% do 8,3% w 2016 r.

Tabela 4

Banki wykazujące niedobór kapitału po wszechstronnej ocenie

DG NM I i II Nazwa banku	Wartość początkowa CET1	CET1 po przeglądzie jakości aktywów	CET1 przy scenariuszu bazowym	CET1 przy scenariuszu szokowym	Niedobór kapitału wg raportu zbiorczego		Uznany kapitał netto pozyskany do III kw. 2014. wg raportu zbiorczego (mln EUR)
					% (aktywa ważone ryzykiem wg scenariusza szokowego)	(mln EUR)	
Banki ¹ z niedoborem kapitału na koniec 2013, pokrytym wg stanu na III kw. 2014							
Cooperative Central Bank	-3,7%	-3,7%	-3,2%	-8,0%	-13,5%	1 169	1 500
Bank of Cyprus	10,4%	7,3%	7,7%	1,5%	-4,0%	919	1 000
Veneto Banca	7,3%	5,7%	5,8%	2,7%	-2,8%	714	740
Banco Popolare	10,1%	7,9%	6,7%	4,7%	-1,3%	693	1 760
Piraeus Bank	13,7%	10,0%	9,0%	4,4%	-1,1%	660	1 000
Banca Popolare di Sondrio	8,2%	7,4%	7,2%	4,2%	-1,3%	318	340
Münchener Hypothekenbank	6,9%	6,9%	5,8%	2,9%	-2,6%	229	410
AXA Bank Europe	15,2%	14,7%	12,7%	3,4%	-2,1%	200	200
C.R.H. – Caisse de Refinancement de l'Habitat	5,7%	5,7%	5,7%	5,5%	-2,3%	130	250
Banca Popolare dell'Emilia Romagna	9,2%	8,4%	8,3%	5,2%	-0,3%	130	760
Liberbank	8,7%	7,8%	8,5%	5,6%	-0,2%	32	640
Credito Valtellinese ²	8,8%	7,5%	6,9%	3,5%	-2,0%	377	415
OGÓŁEM						5 571	9 015
Banki ¹ z niedoborem kapitału na koniec 2013 i możliwością zmniejszenia go bez pozyskiwania kapitału, również wg zbiorczego raportu z wszechstronnej oceny							
National Bank of Greece	10,7%	7,5%	5,7%	-0,4%	-5,9%	3 433	2 500
Dexia ³	16,4%	15,8%	10,8%	5,0%	-0,6%	340	-
Nova Ljubljanska banka	16,1%	14,6%	12,8%	5,0%	-0,5%	34	-
Nova Kreditna Banka Maribor	19,6%	15,7%	12,8%	4,4%	-1,1%	31	-
Eurobank	10,6%	7,8%	2,0%	-6,4%	-11,9%	4 630	2 860
OGÓŁEM						8 468	5 360
Banki ¹ z niedoborem kapitału do pokrycia w ciągu 6 lub 9 miesięcy za pomocą dopuszczalnych środków określonych w planach kapitałowych							
Banca Popolare di Milano	7,3%	6,9%	6,5%	4,0%	-1,5%	684	520
Banca Popolare di Vicenza	9,4%	7,6%	7,5%	3,2%	-2,3%	683	460
Monte dei Paschi di Siena	10,2%	7,0%	6,0%	-0,1%	-5,6%	4 250	2 140
Banca Carige	5,2%	3,9%	2,3%	-2,4%	-7,9%	1 835	1 020
Banco Comercial Português	12,2%	10,3%	8,8%	3,0%	-2,5%	1 137	-10
Oesterreichischer Volksbanken-Verbund	11,5%	10,3%	7,2%	2,1%	-3,4%	865	-
permanent tsb	13,1%	12,8%	8,8%	1,0%	-4,5%	855	-
Hellenic Bank	7,60%	5,20%	6,20%	-0,50%	-5,99%	277	100
OGÓŁEM						10 586	4 230
SUMA OGÓŁEM						24 625	18 605

1 Dane wg zbiorczego raportu z wszechstronnej oceny (EBC), październik 2014.

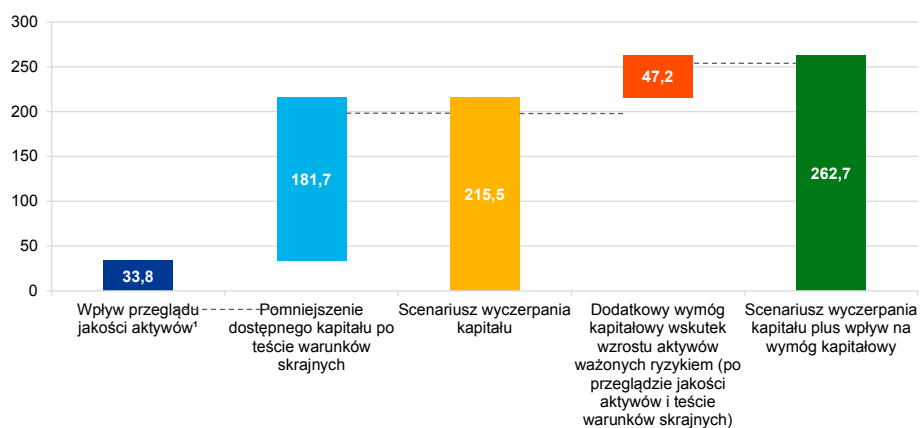
2 Banca Piccolo Credito Valtellinese, Società Cooperativa („Credito Valtellinese”) to instytucja uznana za mniej istotną, objęta w ramach Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego pośrednim nadzorem EBC. Niedobór został już pokryty za pomocą dopuszczalnych środków.

3 Z uwagi na plan restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji tej instytucji, objętej gwarancją rządową, nie ma potrzeby kontynuacji pozyskiwania kapitału po opublikowaniu wyników wszechstronnej oceny.

Wykres 3

Łączny wpływ wszechstronnej oceny na kapitał (przegląd jakości aktywów + test warunków skrajnych)

(CET1 w mld EUR)

* Korekta wynikająca z przeglądu jakości aktywów po uwzględnieniu skutków podatkowych i gwarancji portfelowych.
Uwaga: Wpływ na dostępny i wymagany kapitał obliczono w odniesieniu do 2016 r. zgodnie z testem warunków skrajnych według scenariusza szokowego.

Powyższe wyniki pokazują, że zastosowany scenariusz szokowy był najbardziej niekorzystnym scenariuszem spośród wszystkich dotychczasowych testów warunków skrajnych w skali całej UE. Napięta sytuacja makrofinansowa trwała w tym scenariuszu trzy lata, a nie dwa jak we wcześniejszych testach, co jeszcze zaostriżyło jego względną powagę.

Dzięki publikacji wyników dotyczących poszczególnych banków (przy użyciu bardzo szczegółowych formularzy) wszechstronna ocena zaowocowała znacznym zwiększeniem przejrzystości bilansów banków. Nałożenie na banki, w których stwierdzono niedobór kapitału, wymogu jego uzupełnienia w terminie sześciu lub dziewięciu miesięcy (w zależności od przyczyny niedoboru) jest silnym bodźcem do naprawy bilansów. Oba te czynniki powinny pomóc we wzmocnieniu przekonania wszystkich interesariuszy, że kondycja systemu bankowego strefy euro jest zasadniczo dobra.

Więcej informacji o działaniach realizowanych w następstwie wszechstronnej oceny – zob. pkt 3.1.

3 Jednolity Mechanizm Nadzorczy w działaniu

EBC formalnie przystąpił do realizacji zadań nadzorczych 4 listopada 2014 r., czyli rok po wejściu w życie rozporządzenia w sprawie Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego. Naturalnym punktem wyjścia stały się działania wynikające z ogłoszonych 26 października 2014 r. wyników wszechstronnej oceny, ale w początkowym okresie zostały wykonane również inne istotne czynności, w tym przygotowanie prac nadzorczych na 2015 r., opracowanie metodologii dla wszystkich służb międzywydziałowych i specjalistycznych oraz określenie zasad współpracy z właściwymi organami krajowymi przy nadzorze nad instytucjami mniej istotnymi.

3.1 Działania podjęte w następstwie wszechstronnej oceny

W wyniku wszechstronnej oceny Jednolity Mechanizm Nadzorczy uzyskał bardzo dużą ilość danych i informacji jakościowych o instytucjach objętych bezpośrednim nadzorem EBC. Stworzyło to mocny punkt oparcia dla wspólnych zespołów nadzorczych, które 4 listopada 2014 r. zaczęły sprawować obowiązki w zakresie nadzoru.

W pierwszych miesiącach po publikacji ostatecznych wyników oceny jednym z priorytetów zespołów było uwzględnienie w swoich regularnych zadaniach prac pełnego zakresu ustaleń wynikających z oceny. W tym okresie zespoły dokładnie omówiły z poszczególnymi instytucjami dotyczące ich szczegółowe wyniki.

3.1.1 Uwzględnienie wyników wszechstronnej oceny w decyzjach SREP na 2015 r.

W przypadku banków bezpośrednio nadzorowanych przez EBC wyniki wszechstronnej oceny przełożyły się na proces SREP, przeprowadzany w celu ukierunkowania badań nadzorczych instytucji kredytowych. Na podstawie wyników tego procesu ustala się, czy zachodzi konieczność zastosowania dodatkowych środków nadzorczych, np. nałożenia na nadzorowane podmioty dodatkowych wymogów w zakresie określonych funduszy własnych, ujawniania informacji lub płynności (zob. też pkt 3.2).

Środki z tzw. drugiego filaru, którymi objęto banki w ramach decyzji SREP, miały związek z dwojakiego rodzaju ustaleniami: (i) problemami stwierdzonymi w toku bieżącego nadzoru prowadzonego przez cały rok oraz (ii) bezpośrednimi wynikami oceny. Ustalenia te wzajemnie się uzupełniały, gdyż ocena nie obejmowała swoim zakresem wszystkich rodzajów ryzyka – np. ryzyko płynności było badane wyłącznie w ramach nadzoru bieżącego.

Działania podjęte w następstwie oceny wykraczały poza jej wyniki ilościowe. Na przykład okazało się, że trudności z przygotowaniem danych wymaganych w ramach przeglądu jakości aktywów napotkane przez niektóre banki były wynikiem strukturalnych wad ich systemów danych, zwłaszcza w przypadku instytucji, które dokonały niedawno fuzji lub przejęcia. Pilna potrzeba naprawy systemów tych banków została uwzględniona w planach wspólnych zespołów nadzorczych.

3.1.2 Wpływ wyników wszechstronnej oceny na sprawozdania finansowe banków za 2014 r.

Ustalenia ilościowe wynikające z przeglądu jakości aktywów powinny być uwzględnione w sprawozdaniach finansowych banków w najszerszym możliwym zakresie. Ustalenia te dotyczyły przede wszystkim:

- zmiany klasyfikacji ekspozycji z niezagrożonych na zagrożone oraz wysokości rezerw dla dokumentacji pojedynczych kredytów zbadanej w ramach przeglądu,
- zasad tworzenia rezerw ogólnych oraz związanych z nimi modeli lub procesów,
- modeli i procesów korekty wyceny kredytowej.

Aby zapewnić jednolitość interpretacji, EBC odbył szczegółowe konsultacje z największymi firmami audytorskimi co do sposobu uwzględnienia poszczególnych ustaleń w sprawozdaniach finansowych banków; niektóre kwestie zostały następnie omówione przez wspólne zespoły nadzorcze bezpośrednio z bankami.

W grudniu 2014 r. wspólne zespoły nadzorcze spotkały się z przedstawicielami banków, aby omówić kwestię wdrożenia działań naprawczych oraz ujęcia korekt ostrożnościowych lub księgowych. Wszystkie instytucje uczestniczące w przeglądzie otrzymały podsumowanie jego pełnych wyników według typu aktywów i według portfeli oraz bardziej szczegółowe informacje o wynikach badania indywidualnych dokumentacji kredytowych.

W odniesieniu do wszystkich wymaganych działań naprawczych do końca stycznia 2015 r. banki poinformowały EBC na piśmie, w jaki sposób zamierzają przeprowadzić te działania. W styczniu 2015 r. wspólne zespoły nadzorcze zwróciły się również do audytora zewnętrznego (biegłego rewidenta) o niezależną opinię w sprawie kwestii spornych i proponowanych działań. Ponadto zespoły przeprowadziły badania nadzorcze umożliwiające im ścisłe śledzenie procesu wdrażania wyników przeglądu przez banki oraz zastosowanie w uzasadnionych przypadkach środków nadzorczych lub innych wymogów dotyczących polityki informacyjnej.

3.1.3 Plany kapitałowe

Jak wykazała wszechstronna ocena, w 25 bankach współczynniki kapitałowe były niższe od przyjętych wartości referencyjnych (na potrzeby przeglądu jakości aktywów

i scenariusza bazowego testu warunków skrajnych współczynnik CET1 miał wynosić 8%, zaś na potrzeby scenariusza szokowego – 5,5%). Banki te były zobowiązane złożyć w terminie dwóch tygodni od publikacji wyników plany kapitałowe zawierające szczegółowy opis sposobu pokrycia niedoboru kapitału.

Termin pokrycia niedoboru stwierdzonego w przeglądzie jakości aktywów lub scenariuszu bazowym testu warunków skrajnych wynosi sześć miesięcy od ogłoszenia wyników, a niedoboru stwierdzonego w scenariuszu szokowym – dziewięć miesięcy, licząc od ogłoszenia wyników wszechstronnej oceny w październiku 2014 r.

Jak poinformowano w czasie przeprowadzania oceny, plany kapitałowe banków mają doprowadzić do wzmocnienia ich pozycji kapitałowej do poziomu docelowego, z wykorzystaniem prywatnych źródeł finansowania, obejmujących:

- zatrzymanie zysku,
- obniżenie wypłacanych premii,
- emisję nowych akcji zwykłych,
- odpowiednio wysoki kapitał warunkowy,
- sprzedaż wybranych aktywów po cenach rynkowych lub redukcję aktywów ważonych ryzykiem w związku z planami restrukturyzacji uzgodnionymi z Komisją Europejską.

W ciągu dwóch tygodni od publikacji wyników wszystkie banki przedstawiły wymagane plany kapitałowe. Wspólne zespoły nadzorcze zbadały, czy środki wyszczególnione w tych planach spełniają kryteria środków zaradczych i są wystarczające do pokrycia niedoboru; w razie potrzeby banki były proszone o przedstawienie dodatkowych środków.

W grudniu 2014 r. Rada ds. Nadzoru otrzymała gotowy zestaw planów kapitałowych banków, w których stwierdzono niedobór kapitału, oraz związane z tymi planami propozycje dalszych działań opracowane przez zespoły. Propozycje te przełożyły się na decyzje SREP. W wyznaczonym bankom okresie sześciu lub dziewięciu miesięcy nadzór bankowy EBC będzie dalej ściśle obserwować wykonanie planów kapitałowych.

3.1.4 Monitorowanie działań naprawczych

Wspólne zespoły nadzorcze dokonały oceny wszystkich zaplanowanych środków kapitałowych pod kątem ich wykonalności, opłacalności i wiarygodności. W wielu przypadkach odbyło się kilka tur rozmów z bankami. W razie potrzeby instytucje poinformowano o planowanych środkach kapitałowych uwzględnionych w decyzjach SREP. Dalsze działania podejmowano już w ramach bieżącego nadzoru nad poszczególnymi podmiotami. Aby monitorować wdrażanie środków, zespoły

prowadziły z bankami stały dialog, w stosownych przypadkach z udziałem kolegów organów nadzoru.

Oprócz monitorowania wdrażania środków z planów kapitałowych zespoły uważnie śledziły również uwzględnienie ustaleń wynikających z przeglądu jakości aktywów w sprawozdaniach finansowych banków. W uzasadnionych przypadkach dodatkowe rezerwy księgowe omawiano z biegłymi rewidentami i z kierownictwem banku, a rezerwy ostrożnościowe zostały uwzględnione albo w sprawozdaniach finansowych banków, albo w decyzjach SREP. Ponadto zespoły omówiły z bankami potencjalne środki służące wyeliminowaniu wszystkich zidentyfikowanych słabości.

3.1.5 Prace dotyczące opcji i swobód krajowych

Kolejną ważną kwestią, którą uwidoczniły wyniki wszechstronnej oceny, był wpływ opcji i swobód krajowych przewidzianych w pakiecie CRD IV, mających – jak się okazało – istotne przełożenie na jakość kapitału CET1 poszczególnych banków i spójność jego definicji w różnych państwach członkowskich.

Opcje i swobody przysługują państwom członkowskim bądź właściwym organom, które mają dzięki nim pewne pole manewru w zakresie stosowania obowiązujących regulacji. Oznacza to, że do listopada 2014 r. określone wybory były dokonywane na szczeblu krajowym. Ponieważ wszechstronna ocena została przeprowadzona na podstawie obowiązujących wówczas ram prawnych, decyzje właściwych organów krajowych znalazły odzwierciedlenie w obliczeniach współczynników kapitałowych, które ostatecznie porównano z określonymi wartościami referencyjnymi, aby wykryć niedobory. Decyzje podjęte wcześniej na szczeblu krajowym (np. określające przejściowe wskaźniki procentowe na potrzeby stopniowego wprowadzania odliczeń od kapitału CET1) miały więc i wciąż mają przełożenie na strukturę i jakość kapitału. Powoduje to znaczne rozbieżności, zwłaszcza co do stopnia, w jakim poszczególne banki korzystają z dostosowań przejściowych podczas obliczania współczynników CET1.

Utworzono zatem specjalny obszar zadaniowy, w ramach którego zostanie dokonany szczegółowy przegląd skutków zastosowania przez właściwe organy krajowe opcji i swobód krajowych, a jego wyniki zostaną przedstawione Radzie ds. Nadzoru.

3.2 Przygotowania do działań nadzorczych zaplanowanych na 2015 r.

Do końca 2014 r. pomyślnie zrealizowane zostały dwa istotne etapy przygotowań do prac nadzorczych przewidzianych na 2015 r.:

- opracowanie projektów decyzji SREP, które mają być wdrożone w 2015 r.;
- sformułowanie planów strategiczno-operacyjnych na 2015 r., w tym priorytetów Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego na ten rok.

3.2.1 Decyzje podjęte w ramach procesu SREP

Proces SREP to nadrzędne badanie przeprowadzane raz w roku, przede wszystkim w celu sprawdzenia, nie tylko czy kapitał i płynność banków, lecz także ich zasady zarządzania, strategię i procesy wewnętrzne stanowią gwarancję odpowiedniego zarządzania ryzykiem i jego pokrycia.

Jest to główny instrument nadzorczy do badania pełnego spektrum ryzyka na podstawie ustaleń nadzoru bieżącego, inspekcji terenowych i innych działań nadzorczych. W ramach tego procesu organy nadzoru są uprawnione do nakładania różnego rodzaju wymogów, w tym dodatkowych wymogów kapitałowych i płynnościowych oraz zmian w praktycznych zasadach zarządzania ryzykiem. O środkach tych banki są informowane w odpowiednich decyzjach („decyzje SREP”).

Ponieważ EBC przystąpił do realizacji zadań nadzorczych dopiero 4 listopada 2014 r., decyzje SREP przygotowane w 2014 r. (do wykonania w 2015 r.) zostały opracowane według szczególnej, jednorazowej procedury:

- W ramach ogólnego przekazania kompetencji wnioski z procesu SREP przeprowadzonego przez właściwe organy krajowe zostały w większości włączone do podejmowanych przez EBC decyzji SREP.
- Decyzje te opierały się w dużym stopniu na ilościowych i jakościowych wynikach wszechstronnej oceny, a w stosownych przypadkach również na ocenie planów kapitałowych.

W decyzji dotyczącej kapitału określa się kwotę, która – przy uwzględnieniu charakteru, skali i złożoności działalności danej instytucji – zapewnia odpowiednie pokrycie ryzyka, zgodne z minimalnym wymogiem zastosowanym we wszechstronnej ocenie. Jedną z największych trudności w opracowywaniu decyzji SREP w 2014 r. (do wdrożenia w 2015 r.) była konieczność pogodzenia zróżnicowanych wymogów kapitałowych, wynikających z różnic w metodologiach krajowych, z dostateczną spójnością wymogów dotyczących wielkości i jakości kapitału w Jednolitym Mechanizmie Nadzorczym.

Aby ustalić, czy w decyzjach SREP na 2015 r. należy uwzględnić szczególne wymogi płynnościowe, wspólne zespoły nadzorcze zbadały i zweryfikowały decyzje zaproponowane przez właściwe organy krajowe i przeprowadzoną przez te organy ocenę ryzyka płynności i ryzyka finansowania, po czym w przypadkach, gdzie było to uzasadnione występowaniem istotnego ryzyka, dodały szczególne wymogi ilościowe lub jakościowe. Jedną z trudności w opracowaniu szczegółowej decyzji dotyczącej płynności jest znaczne zróżnicowanie minimalnych wymogów płynnościowych między poszczególnymi krajami, w tym fakt, że niektóre właściwe organy krajowe wprowadziły wiążące wymogi, a inne – nie.

Rozmowy poświęcone decyzjom SREP na 2015 r. zostały przygotowane przez wspólne zespoły nadzorcze i rozpoczęły się na długo przed 4 listopada 2014 r. Z organizacyjnego punktu widzenia przygotowywanie decyzji SREP odegrało ważną rolę w integrowaniu zespołów, wymianie informacji i poglądów oraz pogłębianiu

wiedzy i perspektywy nadzorczej zespołów. W stosownych przypadkach zwoływano posiedzenia kolegiów organów nadzoru z udziałem przedstawicieli EUNB.

Przygotowanie decyzji SREP na 2016 r. odbędzie się według innej procedury. Nadzór bankowy EBC opracował wspólną metodologię, która opiera się na wcześniejszych doświadczeniach i dobrej praktyce właściwych organów krajowych. Metodologia ta jest przedstawiona w instrukcji nadzoru i przewodniku po nadzorze bankowym, a obecnie przechodzi testy w warunkach rzeczywistych, które mają na celu sprawdzenie jej jakości i wskazanie elementów wymagających doprecyzowania (zob. też pkt 3.3).

Zgodnie z wytycznymi EUNB w sprawie wspólnych procedur i metodologii procesu SREP, w Jednolitym Mechanizmie Nadzorczym na proces ten składają się:

- system oceny ryzyka, który obejmuje ocenę poziomu ryzyka i mechanizmów jego kontroli w instytucjach kredytowych i w ramach którego wspólne zespoły nadzorcze intensywnie współpracowały ze służbami międzywydziałowymi przez testowanie na bieżąco, w warunkach rzeczywistych, poszczególnych elementów systemu w celu wykrycia i naprawy ewentualnych wad metodycznych,
- kompleksowe badanie stosowanego przez poszczególne instytucje procesu wewnętrznej oceny adekwatności kapitałowej (ICAAP) i procesu wewnętrznej oceny adekwatności płynnościowej (ILAAP),
- metodologia kwantyfikacji kapitału i płynności, służąca do oceny potrzeb kapitałowych i płynnościowych instytucji kredytowych na podstawie wyników oceny ryzyka.

3.2.2 Plany strategiczno-operacyjne na 2015 r.

Proces SREP stanowi jedno z najważniejszych źródeł danych wejściowych do planowania strategiczno-operacyjnego. Bezpośrednio przekłada się na zakres i poziom szczegółowości czynności analitycznych i czynności kontrolnych na miejscu dotyczących poszczególnych instytucji.

Priorytety nadzorcze Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego na 2015 r., zatwierdzone przez Radę ds. Nadzoru w listopadzie 2014 r., wzmacniają wzajemne oddziaływanie między podejściem nadzorczym pionowym a poziomym, a zarazem kładą duży nacisk na badania tematyczne. Na podstawie priorytetów nadzorczych, jak również z odpowiednim uwzględnieniem profilu ryzyka i znaczenia systemowego poszczególnych instytucji kredytowych, w programie badań nadzorczych każdego istotnego banku określa się główne działania nadzorcze, które zostaną przeprowadzone w celu zbadania występujących rodzajów ryzyka i eliminacji wykrytych słabości. Program badań nadzorczych obejmuje:

- bieżące działania wspólnych zespołów nadzorczych,
- inspekcje terenowe,

- kontrole modeli wewnętrznych.

Prace nad sformułowaniem programów badań nadzorczych na 2015 r. rozpoczęły się w okresie przygotowawczym, a zakończyły w grudniu 2014 r. Prace te były prowadzone razem przez wspólne zespoły nadzorcze i służby międzywydziałowe EBC, pod kierunkiem Działu Planowania i Koordynacji Programów Badań Nadzorczych EBC (zob. pkt 3.3.1).

Od września 2014 r. wspólne zespoły nadzorcze prowadziły intensywne konsultacje zespołowe nad zaplanowaniem programu badań nadzorczych każdej istotnej instytucji. Przy opracowywaniu tych programów bardzo przydatne były informacje zbierane metodą wstępującą, dzięki rozległemu doświadczeniu nadzorcemu właściwych organów krajowych i ich gruntownej wiedzy o strukturze ryzyka instytucji istotnych. Aby zapewnić efektywne wykorzystanie zasobów oraz rygorystyczne i spójne podejście do nadzoru nad istotnymi instytucjami kredytowymi, intensywność nadzoru nad poszczególnymi instytucjami zróżnicowano w zależności od prawdopodobieństwa, że występujące ryzyka staną się istotne, oraz wpływu tych ryzyk na dany podmiot i cały system.

We wszystkich programach badań nadzorczych przewidziano działania regularne, które będą przeprowadzane każdego roku, niezależnie od sytuacji gospodarczej. Programy badań nadzorczych na 2015 r. obejmują:

- działania tematyczne wynikające z priorytetów nadzorczych na 2015 r.,
- działania wspólnych zespołów nadzorczych dostosowane do specyfiki poszczególnych instytucji.

Powyższe działania są prowadzone według podejścia proporcjonalnego i opartego na ryzyku. Istotne instytucje przyporządkowuje się do kategorii ryzyka, wyodrębnionych na podstawie poziomu zaangażowania nadzoru, zależnego od scoringu ryzyka oraz wielkości i złożoności instytucji. Dla każdej z tych kategorii określono i włączono do programów badań nadzorczych zestaw czynności wraz z częstotliwością ich wykonywania, wyznaczający minimalny poziom zaangażowania nadzoru w poszczególnych instytucjach istotnych.

3.3 Opracowanie metodologii dla wszystkich służb międzywydziałowych i specjalistycznych

Jednym z ważnych zadań Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego jest zapewnienie bankom z wszystkich uczestniczących państw członkowskich równych warunków traktowania pod względem nadzorczym i regulacyjnym. Do zadań służb międzywydziałowych i specjalistycznych EBC należy:

- ujednolicanie podejścia nadzorczego,
- upowszechnianie ingerencyjnego nadzoru bankowego,

- wzmacnianie współpracy w obrębie Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego oraz komunikacji wewnętrznej i zewnętrznej.

Harmonizacja dotyczy przede wszystkim zróżnicowania przepisów i praktyki działania nadzoru między krajami. Pion nadzoru bankowego EBC jest obecnie w trakcie inwentaryzacji dotychczasowych krajowych praktyk nadzorczych, opracowywania standardów, testowania i precyzowania jednolitej metodologii nadzoru, przeprowadzania kontroli jakości oraz pomiaru skuteczności zrealizowanych działań i zastosowanych środków.

Aby usprawnić wymianę informacji i koordynację prac między nadzorem bankowym EBC a właściwymi organami krajowymi, przy wszystkich działach służb międzywydziałowych i specjalistycznych utworzono sieci eksperckie, złożone z przedstawicieli nadzoru bankowego EBC i właściwych organów krajowych z uczestniczących państw członkowskich. Sieci te ułatwiają dostęp do wiedzy, jaką dysponują właściwe organy krajowe, oraz zapewniają stosowanie zasad dobrej praktyki, wysokich standardów i spójnej polityki.

3.3.1 Planowanie

Dział Planowania i Koordynacji Programów Badań Nadzorczych w EBC (w ścisłej współpracy z innymi pracownikami nadzoru bankowego) zajmuje się całościowym planowaniem strategiczno-operacyjnym działalności Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego oraz czuwa nad realizacją jego celów strategicznych i prac nadzorczych.

W zakresie **planowania strategicznego** kieruje procesem określania priorytetów nadzorczych Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego na kolejny rok oraz ustala minimalny poziom zaangażowania nadzoru na dany rok, z uwzględnieniem profilu ryzyka instytucji i ich znaczenia systemowego oraz obszarów tematycznych wskazanych w priorytetach nadzorczych.

Natomiast w ramach **planowania operacyjnego** wspomaga wspólne zespoły nadzorcze w opracowywaniu programu badań nadzorczych dla każdej istotnej grupy bankowej nadzorowanej bezpośrednio przez EBC, czyli w przekładaniu priorytetów na wymierne zadania nadzorcze zgodnie z minimalnym poziomem zaangażowania. Dział ten odpowiada również za koordynację procesu planowania nadzoru bieżącego (czynności analitycznych), inspekcji terenowych i kontroli modeli wewnętrznych.

Dział Planowania ma także za zadanie **monitorowanie realizacji** celów strategicznych Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego i ustalonych na dany rok zadań nadzorczych. W tym celu rozpoczął prace nad stworzeniem odpowiednich narzędzi, takich jak raporty z postępów skierowane do różnych grup odbiorców w obrębie nadzoru bankowego EBC, oraz systemów informacji zarządczej, w tym narzędzi do śledzenia postępów. Instrumenty te stanowią źródło istotnych informacji potrzebnych do podejmowania przez kierownictwo przemyślanych decyzji oraz do wspomagania wspólnych zespołów nadzorczych i pracowników nadzoru

bankowego EBC w prowadzeniu inspekcji terenowych i kontroli modeli wewnętrznych w ramach programów badań nadzorczych.

3.3.2 Opracowywanie metodologii i standardów

Sprawne i skuteczne prowadzenie nadzoru wymaga aktualnych metod i standardów nadzorczych. Metodologia nadzoru nieustannie się zmienia – choćby pod wpływem prac prowadzonych przez międzynarodowe instytucje normalizacyjne nad ujednoliceniem regulacji finansowych w skali światowej czy podejmowanych obecnie w UE działań na rzecz wprowadzenia jednolitego zbioru przepisów. EBC stara się nie tylko na bieżąco dostosowywać swoją metodologię do najlepszych wzorców praktyki nadzoru, lecz także sam być motorem zmian w tej dziedzinie.

Opracowywaniem metod i standardów nadzorczych zajmuje się w EBC Dział Rozwoju Metod i Standardów Nadzoru, który ponadto ułatwia i wspomaga ich jednolite stosowanie przez właściwe organy krajowe z uczestniczących państw członkowskich.

Dział ten współpracuje też z EUNB i innymi międzynarodowymi instytucjami normalizacyjnymi, np. z Bazylejskim Komitetem Nadzoru Bankowego, aby zapobiegać dublowaniu się zadań i maksymalnie wykorzystać efekt synergii. Do obowiązków działu należy ponadto opracowywanie i aktualizowanie instrukcji nadzoru (zob. pkt 2.2.1).

Doskonalenie metodologii procesu SREP

Metodologia procesu SREP jest obecnie testowana w warunkach rzeczywistych w celu zebrania doświadczeń praktycznych i wskazania elementów wymagających doprecyzowania.

Programem objęta jest niemal połowa wszystkich nadzorowanych instytucji istotnych. Bezpośrednio bierze w nim udział ponad 120 pracowników nadzoru bankowego EBC.

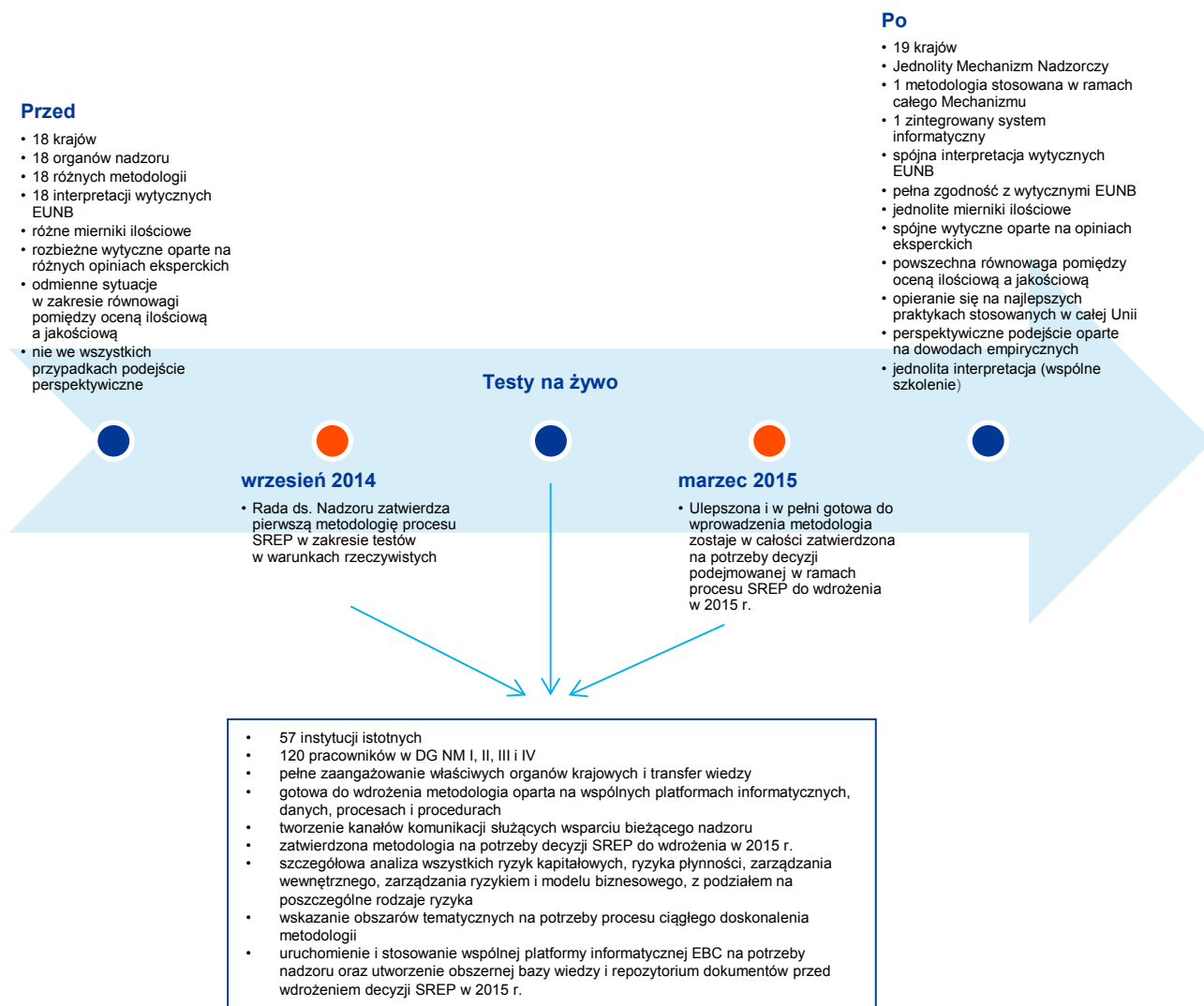
Główne cele **programu testowania na żywo** to:

- skalibrowanie i dostrojenie metodologii oraz uruchomienie procesów składających się na proces SREP przewidziany na 2015 r.,
- umożliwienie pracownikom nadzoru zdobycia wiedzy o podlegających im bankach oraz przyjęcia i przyswojenia nowych metod, systemów i sprawozdań (praktyczna nauka),
- upowszechnienie korzystania z systemu IMAS i raportów,
- szukanie dalszych przykładów dobrej praktyki z pomocą wspólnych zespołów nadzorczych i właściwych organów krajowych,

- ustanowienie efektywnych i trwałych kanałów i procesów komunikacji między służbami międzywydziałowymi, wspólnymi zespołami nadzorczymi i właściwymi organami krajowymi.

Rys. 8

Program testowania na żywo metodologii SREP dla instytucji istotnych⁵

Program testowania na żywo stanowi sprawdzian dla instrukcji nadzoru (w której procesowi SREP poświęcono cały rozdział), zarówno z technicznego i metodycznego punktu widzenia, jak i w ujęciu praktycznym. W związku z tym Dział Rozwoju Metod i Standardów w pełni dostosował system IMAS do zasad procesu SREP, przeszkolił z zakresu metodologii SREP kilkuset pracowników nadzoru z EBC i właściwych organów krajowych oraz wprowadził do systemu IMAS wysokiej jakości dane, aby ułatwić sprawne wdrożenie metodologii.

⁵ Program nie objął Litwy.

Program prac działu na 2015 r. obejmuje wdrażanie metodologii SREP oraz – ogólnie – doskonalenie instrukcji nadzoru według najwyższych standardów.

3.3.3 Analiza ryzyka

Dział Nadzorczej Analizy Ryzyka:

- śledzi zmiany ogólnej sytuacji w zakresie ryzyka w uczestniczących państwach członkowskich,
- prowadzi dalsze szczegółowe analizy, obejmujące różne kategorie i aspekty ryzyka,
- wspomaga wspólne zespoły nadzorcze w ich działalności,
- określa potrzeby nadzoru bankowego EBC w zakresie sprawozdawczości nadzorczej,
- zajmuje się od strony administracyjnej ujęciem tych potrzeb w aktach prawnych lub ich nowelizacjach,
- przeprowadza ilościowe badania wpływu.

Rozpoznawanie tendencji i zmian w środowisku ryzyka

Dział Nadzorczej Analizy Ryzyka regularnie przeprowadza szczegółowe analizy ryzyka oraz wspomaga inne służby przez dostarczanie im aktualnych informacji o ryzykach i słabościach dotyczących obecnie sektor bankowy w uczestniczących państwach członkowskich. Dział ten na bieżąco rozpoznaje nowe trendy, zmiany i pojawiające się ryzyka dotyczące różnych banków, wymagające dalszego zbadania ze strony nadzoru. W ścisłej współpracy z właściwymi organami krajowymi przeprowadził pierwszą ocenę kluczowych ryzyk jednostkowych (dotyczących pojedynczych banków) i horyzontalnych występujących w uczestniczących państwach członkowskich.

Ocena ta była jednym z podstawowych źródeł informacji wykorzystanych do wyznaczenia priorytetów nadzorczych Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego na 2015 r. Na podstawie jej wyników wyodrębniono konkretne priorytety i obszary, na których powinny skupić się wspólne zespoły nadzorcze podczas regularnej oceny ryzyka. Wyniki oceny zostały także uwzględnione w planie prac Działu Analizy Ryzyka na 2015 r., przewidującym dalsze zbadanie określonych obszarów ryzyka.

Karty informacyjne o instytucjach istotnych

W 2014 r. Dział Nadzorczej Analizy Ryzyka, we współpracy z innymi pracownikami nadzoru bankowego EBC, opracował karty informacyjne o istotnych instytucjach dla Rady ds. Nadzoru oraz koordynował ich dalsze opracowanie wraz z kontrolą jakości.

Karty mają dostarczać informacji i ułatwiać Radzie ds. Nadzoru podejmowanie decyzji. Są to zwarte 2-stronicowe raporty o poszczególnych instytucjach istotnych, zawierające dane ilościowe uzyskane z obowiązkowej sprawozdawczości i od komercyjnych dostawców danych oraz wyniki najnowszych jakościowych ocen nadzorczych przeprowadzonych przez wspólne zespoły nadzorcze i dotyczących praktyki działania banków oraz występujących w nich ryzyk.

Zanim pierwsze karty informacyjne dotyczące wszystkich instytucji istotnych zostały przekazane Radzie ds. Nadzoru, Dział Nadzorczej Analizy Ryzyka – opierając się na wiedzy i doświadczeniu EBC z zakresu statystyki – przeprowadził test mający na celu wykrycie i usunięcie niedociągnięć w procesie opracowywania kart oraz rozwiązanie problemów dotyczących samych danych. Zorganizował również ok. 50 spotkań szkoleniowych, aby zapoznać kierownictwo nadzoru bankowego EBC i członków wspólnych zespołów nadzorczych z kartami informacyjnymi i rolą poszczególnych jednostek w procesie ich opracowywania.

Aby dać Radzie ds. Nadzoru całościowy obraz wszystkich instytucji istotnych, Dział Nadzorczej Analizy Ryzyka opracował zbiorczą kartę informacyjną, przedstawiającą zagregowany bilans i rachunek zysków i strat oraz wskaźniki ryzyka i ich trendy.

Ponieważ we wcześniejszych kryzysach finansowych jednym ze źródeł ryzyka systemowego okazały się kredyty mieszkaniowe, Dział Nadzorczej Analizy Ryzyka nawiązał współpracę z właściwymi organami krajowymi, aby opracować zwarte karty informacyjne o krajowych rynkach hipotecznych i związanych z nimi produktach.

Doraźna analiza ryzyka związanego z konkretnymi krajami

Dział Analizy Ryzyka przedstawił Radzie ds. Nadzoru i kierownictwu wyższego szczebla nadzoru bankowego EBC szereg doraźnych analiz ryzyka wynikającego z zaangażowania istotnych instytucji w określonych krajach (np. w Rosji czy na Ukrainie). Przeprowadził również badania ryzyka wynikającego z zaangażowania banków z uczestniczących państw członkowskich na krajowych rynkach obligacji skarbowych.

3.3.4 Modele wewnętrzne

Dział Modeli Wewnętrznych jest ogólnie odpowiedzialny za ujednolicanie i zapewnianie spójności metod i procesów na potrzeby przeglądu modeli wewnętrznych służących do obliczania minimalnych wymogów kapitałowych (tzw. pierwszy filar). Poniżej opisano najważniejsze przedsięwzięcia zrealizowane przez ten dział w 2014 r.

Inwentaryzacja modeli wewnętrznych

We wrześniu 2014 r. rozpoczęto operację inwentaryzacji, aby zebrać najważniejsze dane jakościowe i ilościowe potrzebne do:

- ustalenia priorytetów i zaplanowania zadań Działu Modeli Wewnętrznych na nadchodzące lata (np. oceny planów wdrożenia modeli w instytucjach istotnych),
- przyporządkowania modeli wewnętrznych do różnych kategorii według dostępnych informacji jakościowych o zastosowanej metodologii,
- wstępnego porównania podejścia nadzorczego stosowanego w poszczególnych krajach (np. różnych praktyk w zakresie dodatkowych wymogów nadzorczych) oraz wskazania na wczesnym etapie potencjalnych przypadków odstających.

W szerszym ujęciu operacja umożliwiła sporządzenie pełnego spisu banków obecnie stosujących modele wewnętrzne wraz z przedstawieniem ich udziału w łącznych wymogach kapitałowych.

Tabela 5

Udział modeli wewnętrznych w obliczaniu wymaganych funduszy własnych banków

Wartości orientacyjne, obliczone na podstawie danych ze sprawozdań COREP i operacji pilotażowej

Rodzaj ryzyka	Liczba banków stosujących modele wewn.	% łącznych wymaganych funduszy własnych	% wymaganych funduszy własnych obliczony przy użyciu modeli wewn. (wg kategorii ryzyka)
Kredytowe	68	84,1%	53,3%
Operacyjne	21	9,4%	46,4%
Rynkowe	37	5,1%	59,8%
Korekty wyceny kredytowej	9	1,4%	39,2%

Proces zatwierdzania modeli

Jednym z głównych celów Działu Modeli Wewnętrznych jest zapewnienie rzetelnego i spójnego podejścia nadzorczego do wewnętrznych modeli instytucji kredytowych.

W 2014 r. dział ten opracował proces zatwierdzania modeli, w ramach którego ustalił, jakie kroki należy wykonać podczas udzielania instytucjom (zgodnie z rozporządzeniem CRR) zezwolenia na stosowanie modeli wewnętrznych do obliczania minimalnych wymogów kapitałowych. Jednolity proces zatwierdzania modeli pomoże zapewnić większą spójność, a co za tym idzie – równe traktowanie wszystkich instytucji.

Benchmarking

Dyrektywa CRD IV nakłada na właściwe organy obowiązek przeprowadzania co najmniej raz w roku oceny spójności praktyk nadzorczych i bankowych dotyczących modeli wewnętrznych (z wyłączeniem ryzyka operacyjnego). Ponadto Bazylejski Komitet Nadzoru Bankowego (BKNB) będzie regularnie (raz na dwa lata) przeprowadzać sformalizowaną operację monitorowania ekspozycji. Udział w niej będzie dobrowolny. Początkowo będzie ona ograniczona do ekspozycji hurtowych, ale gdy dobiegnie końca [prowadzony przez BKNB podstawowy przegląd](#) standardów

kapitałowych księgi handlowej, może zostać rozszerzona na portfele detaliczne i MŚP oraz ekspozycje w księdze handlowej.

Pion nadzoru bankowego EBC już dziś angażuje się w operacje EUNB i BKNB; w przyszłości będzie w nich uczestniczyć cały Jednolity Mechanizm Nadzorczy. Wyniki powyższych operacji benchmarkingowych mogą skutkować podjęciem działań nadzorczych, takich jak kontrole modeli, zmiany konfiguracji parametrów czy nałożenie dodatkowych wymogów lub dolnych limitów kapitału. Odgrywają też zasadniczą rolę w bieżącym monitorowaniu modeli, z którego co najmniej raz w roku pozyskuje się dane do decyzji wynikających z procesu SREP.

Tabela 6 przedstawia zakres obowiązków poszczególnych interesariuszy w Jednolitym Mechanizmie Nadzorczym.

Tabela 6
Podział obowiązków w operacjach benchmarkingowych

	Właściwy organ krajowy	Wspólny zespół nadzorczy	Dział Modeli Wewnętrznych
1. Kontrola jakości danych	Przeprowadza kontrole jakości danych (z EUNB i BKNB)	Omawia wyniki na telekonferencjach z właściwym organem krajowym	
2. Wstępna ocena i raporty EUNB nt. poszczególnych banków	Przystawia opinię o pierwszych wynikach wspólnym zespołowi nadzorczemu i Działowi Modeli Wewnętrznych	Otrzymuje opinię o pierwszych wynikach od właściwego organu krajowego	Oblicza i przekazuje pierwsze wyniki, otrzymuje opinię od właściwego organu krajowego
3. Rozmowy i wizytacje			
4. Ocena dokonana przez właściwy organ	Przygotowuje i uczestniczy, razem ze wspólnym zespołem nadzorczym i Działem Modeli Wewnętrznych	Przygotowuje i uczestniczy, razem z właściwym organem krajowym i Działem Modeli Wewnętrznych	Przygotowuje i uczestniczy wybiórczo, razem z właściwym organem krajowym i wspólnym zespołem nadzorczym
5. Działania naprawcze			
6. Raport końcowy			Ma wkład w opracowywanie raportu końcowego

3.3.5 Zarządzanie kryzysowe

Dział Zarządzania Kryzysowego ma szereg obowiązków, zarówno w okresie przed pogorszeniem się zdolności instytucji do działania, jak i w czasie jego trwania. Systemowo uczestniczy w:

- ocenie planów naprawczych instytucji istotnych,
- wyznaczaniu standardów i zapewnianiu spójności oceny planów naprawczych,
- stosowaniu środków wczesnej interwencji.

Dział zapewnia wspólnym zespołom nadzorczym fachową pomoc i informacje z zakresu zarządzania kryzysowego, w szczególności w sprawach dotyczących zdolności nadzorowanych instytucji do działania. Gdy nadzorowana instytucja istotna jest na progu upadłości lub jest nią zagrożona, stanowi punkt pierwszego kontaktu dla organów ds. restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji. Wykonuje również

zadania doradczo-pomocnicze na rzecz pracowników nadzoru bankowego EBC w sprawach dotyczących instytucji mniej istotnych.

Metody zapobiegania sytuacjom kryzysowym

W ramach opracowywania dla nadzoru bankowego EBC metod zapobiegania sytuacjom kryzysowym Dział Zarządzania Kryzysowego intensywnie uczestniczy w pracach normalizacyjnych i regulacyjnych EUNB nad uzupełnieniem dyrektywy w sprawie naprawy oraz restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji banków oraz rozporządzenia w sprawie jednolitego mechanizmu restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji. Pracownicy działu są również aktywni na innych forach, np. w Radzie Stabilności Finansowej.

3.3.6 Polityka nadzorcza

EBC jest aktywny na forach europejskich i międzynarodowych oraz silnie oddziałuje na toczące się tam debaty regulacyjne. Dział Polityki Nadzorczej śledzi i czynnie współtworzy programy prac międzynarodowych organów regulacyjnych i nadzorczych oraz koordynuje stanowisko Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego w sprawach polityki wewnętrznej i międzynarodowej, opierając się na praktyce nadzorczej.

Dział ten pomaga wspólnym zespołom sprawować nadzór nad instytucjami istotnymi oraz – we współpracy z innymi pracownikami EBC – wspiera właściwe organy krajowe w bezpośrednim nadzorze nad instytucjami mniej istotnymi: udziela porad co do właściwego stosowania obowiązujących europejskich regulacji oraz międzynarodowych standardów i zasad nadzoru, tak aby ujednolicić ich stosowanie w ramach unii bankowej. W związku z tym dział opracował na użytek wewnętrzny bazę pytań i odpowiedzi, w której pracownicy nadzoru mogą znaleźć wskazówki ekspertów EBC na temat podobnych lub nowych pytań praktycznych dotyczących wewnętrznej metodologii nadzoru i obowiązujących przepisów europejskich; baza ta stanowi uzupełnienie analogicznego narzędzia stosowanego przez EUNB w odniesieniu do jednolitego zbioru przepisów. Dział ten jest również zaangażowany we współpracę unijną i międzynarodową. Pomaga wspólnym zespołom nadzorczym w sporządzaniu i aktualizowaniu porozumień o współpracy w ramach kolegiów organów nadzoru. Zajmuje się także nawiązywaniem i koordynacją współpracy z nieuczestniczącymi państwami członkowskimi i krajami spoza UE, np. w drodze zawierania protokołów ustaleń.

3.3.7 Zadania makroostrożnościowe

Zgodnie z art. 5 rozporządzenia w sprawie Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego EBC ma określone zadania dotyczące instrumentów makroostrożnościowych przewidzianych w przepisach europejskich (CRD IV i CRR).

Główna odpowiedzialność za wdrażanie środków makroostrożnościowych spoczywa na właściwych lub wyznaczonych organach krajowych. EBC może zastosować wyższe wymogi dotyczące buforów kapitałowych i środki surowsze od zastosowanych przez właściwe lub wyznaczone organy krajowe, po zasięgnięciu ich opinii. Jeśli inicjatywa taka wychodzi od organów krajowych, powinny one zasięgnąć opinii EBC.

EBC ustanowił odpowiednie procedury postępowania w takich przypadkach. Niezależnie od tego, czy inicjatywa wychodzi od EBC, czy ze szczebla krajowego, Rada ds. Nadzoru powinna opracować propozycję, uwzględniającą wkład właściwych jednostek i komitetów EBC (w tym Komitetu ds. Stabilności Finansowej w składzie obejmującym Jednolity Mechanizm Nadzorczy). Rada Prezesów podejmuje decyzję w sprawie takiej propozycji w ściśle określonym terminie przez zatwierdzenie, odrzucenie lub zmianę propozycji sformułowanej przez Radę ds. Nadzoru. Rada Prezesów może też z własnej inicjatywy zwrócić się do Rady ds. Nadzoru o przygotowanie propozycji zastosowania wyższych wymogów w odniesieniu do instrumentów makroostrożnościowych.

Aby zagwarantować odpowiednie połączenie perspektywy mikro- z makroostrożnościową oraz zapewnienie właściwych elementów analitycznych, raz na kwartał odbywają się wspólne sesje Rady Prezesów i Rady ds. Nadzoru poświęcone kwestiom makroostrożnościowym (Forum Makroostrożnościowe). Pierwsze posiedzenie Forum odbyło się w listopadzie 2014 r.

W celu koordynacji zadań mikro- i makroostrożnościowych w ramach EBC oraz omawiania propozycji dotyczących polityki utworzono wewnętrzny komitet (Grupa ds. Koordynacji Makroostrożnościowej). Grupa korzysta z danych analitycznych i opinii właściwych jednostek organizacyjnych EBC, zarówno z pionu bankowości centralnej, jak i z pionu nadzoru. Obsługę administracyjną Grupy zapewniają wspólnie DG NM IV i DG ds. Polityki Makroostrożnościowej i Stabilności Finansowej.

3.4 Zezwolenia

Od 4 listopada 2014 r. dla wszystkich instytucji kredytowych z uczestniczących państw członkowskich EBC jest organem właściwym do udzielania lub cofania zezwoleń na prowadzenie działalności bankowej oraz oceny transakcji nabycia znacznych pakietów akcji (w Jednolitym Mechanizmie Nadzorczym określanych łącznie jako „wspólne procedury”). Do obowiązków EBC należy również ocena kompetencji i reputacji członków organów zarządzających istotnymi instytucjami kredytowymi, a także postępowania paszportowe.

Znaczna część decyzji podejmowanych przez Radę ds. Nadzoru będzie prawdopodobnie dotyczyć zezwoleń oraz oceny kompetencji i reputacji. EBC czuwa nad tym, aby decyzje dotyczące zezwoleń były zgodne z jednolitym zbiorem przepisów. Decyzje te przygotowuje Dział Zezwoleń EBC wspólnie z właściwymi organami krajowymi. EBC dąży do tego, aby wspólne procedury oraz oceny kompetencji i reputacji były coraz bardziej ujednolicone.

Metodologia i zarządzanie sekwencją czynności

W porozumieniu z właściwymi organami krajowymi i innymi jednostkami organizacyjnymi Dział Zezwoleń opracował szczegółową metodologię procesów udzielania i cofania zezwoleń, zawierającą wyszczególnienie wszystkich kroków i ról. Procesy te opierają się na wiedzy, doświadczeniu i zasobach właściwych organów krajowych, ale również na scentralizowanych procesach i procedurach, mających zagwarantować spójność wyników.

Wymianę informacji między właściwymi organami krajowymi a EBC ułatwiło stworzenie w systemie IMAS specjalnej platformy poświęconej zezwoleniom. System zarządzania sekwencją czynności – za pośrednictwem którego rozpoczyna się wszystkie postępowania dotyczące zezwoleń – zapewnia wspólną płaszczyznę i przestrzeń roboczą do przygotowywania projektów decyzji dla Rady ds. Nadzoru i Rady Prezesów. Zarządzanie sekwencją czynności służy zapewnieniu integralności całego procesu i dotrzymaniu napiętych terminów.

Ocena postępowań w toku

Zanim EBC przystąpił do wykonywania zadań nadzorczych, właściwe organy krajowe były zobowiązane powiadomić go do 4 września 2014 r. o wszystkich formalnie rozpoczętych postępowaniach nadzorczych, które prawdopodobnie nie zostaną ukończone do 4 listopada 2014 r., w tym o postępowaniach dotyczące zezwoleń. W okresie między 4 września a 4 listopada 2014 r. informacje o takich postępowaniach były regularnie aktualizowane.

Łącznie zgłoszono do EBC ok. 220 toczących się postępowań w sprawie zezwoleń. Dział Zezwoleń ocenił wszystkie zgłoszone postępowania w toku (na podstawie wcześniej określonych kryteriów), aby przygotować się na wypadek, gdyby EBC zdecydował się je przejąć. Ostatecznie Rada ds. Nadzoru postanowiła przejąć tylko jedno z trwających postępowań dotyczących zezwoleń, z uwagi na znaczenie i złożony charakter oceny znacznego pakietu akcji w tym przypadku. Pozostałe zgłoszone postępowania w toku dotyczące zezwoleń zostaną doprowadzone do końca przez właściwe organy krajowe zgodnie z ramami prawnymi Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego.

Wnioski dotyczące zezwoleń złożone w 2014 r.

W okresie od 4 listopada 2014 r. do początku 2015 r. EBC został formalnie powiadomiony o 21 wspólnych procedurach (7 dotyczyło udzielenia zezwolenia, 9 – znacznego pakietu akcji, 3 – cofnięcia zezwolenia, a 2 – wygaśnięcia zezwolenia) oraz 149 innych postępowaniach (115 ocenach kompetencji i reputacji i 34 postępowaniach paszportowych).

Tabela 7

Postępowania dotyczące zezwoleń rozpoczęte od 4 listopada 2014 r.

	Udzielenie	Wygaśnięcie	Cofnięcie (właściwy organ krajowy)	Cofnięcie (EBC)	Znaczne pakiety akcji	Ocena kompetencji i reputacji	Paszporty
Wnioski dot. wspólnych procedur złożone do EBC	7	2	3	-	9	115	34
W toku (na dzień 2 stycznia 2015 r.)	7	2	2	-	8	76	1

Siedem zgłoszonych postępowań dotyczących udzielenia zezwolenia na prowadzenie działalności zostało wszczętych przez właściwe organy krajowe z różnych uczestniczących państw członkowskich. Większość tych postępowań dotyczyła tej samej restrukturyzacji jednej z nadzorowanych instytucji istotnych, działającej w wielu krajach w Europie i na innych kontynentach. Postępowania w sprawie zezwolenia na prowadzenie działalności toczą się zwykle długo, średnio przez okres do jednego roku.

Dwa z postępowań dotyczących wygaśnięcia zezwolenia i trzy dotyczące cofnięcia zezwolenia zostały wszczęte przez właściwe organy krajowe z różnych uczestniczących państw członkowskich. Wszystkie postępowania w sprawie cofnięcia zezwolenia dotyczyły restrukturyzacji instytucji kredytowych, natomiast zezwolenia wygasające dotyczyły małych instytucji mniej istotnych (jedna sprzedała swoją działalność bankową innemu podmiotowi, a druga przeprowadziła restrukturyzację).

Postępowania w sprawie nabycia znacznych pakietów akcji zgłoszone do EBC częściowo dotyczyły restrukturyzacji działalności tej samej nadzorowanej instytucji istotnej, której dotyczyła większość postępowań w sprawie zezwoleń na prowadzenie działalności.

Do EBC zgłoszono znaczną liczbę postępowań dotyczących oceny kompetencji i reputacji. W okresie sprawozdawczym właściwe organy krajowe z 15 różnych uczestniczących państw członkowskich wszczęły 115 takich postępowań. EBC jest związany przepisami krajowymi stanowiącymi transpozycję europejskich przepisów i wymogów minimalnych dotyczących kwalifikacji członków zarządów. W związku z tym krajowa praktyka i terminy obowiązujące w tych postępowaniach są bardzo zróżnicowane, a wprowadzenie wspólnej i jednolitej procedury będzie stanowić dla EBC poważne wyzwanie. W ścisłej współpracy z właściwymi organami krajowymi podjęto pierwsze działania na rzecz opracowania planu dalszego ujednolicenia tego obszaru.

3.5 Egzekwowanie prawa, procedury nakładania sankcji i zgłaszanie naruszeń

3.5.1 Uprawnienia w zakresie egzekwowania prawa i nakładania sankcji

Zgodnie z rozporządzeniem i rozporządzeniem ramowym w sprawie Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego podział **uprawnień w zakresie egzekwowania prawa i nakładania sankcji** pomiędzy EBC i właściwymi organami krajowymi zależy od charakteru naruszenia, osoby odpowiedzialnej i środków, które należy zastosować.

EBC ma prawo do nakładania sankcji administracyjnych na nadzorowane podmioty istotne i stosowania wobec nich środków egzekwowania prawa w przypadku naruszeń stosowanego bezpośrednio prawa unijnego (w tym rozporządzeń i decyzji EBC). W przypadku nadzorowanych podmiotów mniej istotnych EBC ma analogiczne uprawnienia w przypadku naruszenia rozporządzeń i decyzji EBC, które nakładają na te podmioty obowiązki względem EBC. Także w innych przypadkach (np. kary dla osób fizycznych, kary niepieniężne, naruszenia prawa krajowego transponującego odpowiednie dyrektywy unijne) EBC może nakazać właściwym organom krajowym, by rozpoczęły postępowanie w celu nałożenia odpowiednich sankcji lub skorzystały z własnych uprawnień nadanych im przez prawo krajowe.

Właściwe organy krajowe zachowują w całości kompetencje do nakładania sankcji i korzystania z własnych uprawnień w zakresie egzekwowania prawa w odniesieniu do nadzorowanych podmiotów mniej istotnych (z wyjątkiem przypadków naruszenia rozporządzeń i decyzji EBC nakładających na te podmioty obowiązki względem EBC) oraz w przypadku naruszenia prawa krajowego niestanowiącego implementacji dyrektyw unijnych lub stanowiącego implementację dyrektyw unijnych niedotyczących zadań nadzorczych EBC.

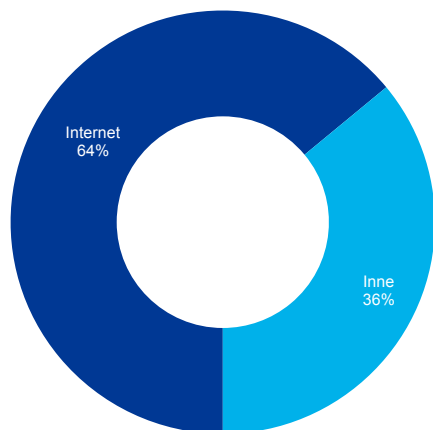
W okresie od 4 listopada 2014 r. do początku 2015 r. nie wszczęto żadnych postępowań dotyczących egzekwowania prawa lub nałożenia sankcji.

3.5.2 Zgłaszanie naruszeń

Zgodnie z rozporządzeniem i rozporządzeniem ramowym w sprawie Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego EBC ma dopilnować, by zostały wprowadzone skuteczne mechanizmy, za pomocą których dowolna osoba może zgłosić naruszenie obowiązującego prawa unijnego – w zakresie zadań nadzorczych EBC – przez nadzorowane podmioty lub właściwe organy (w tym także przez sam EBC).

Wykres 4

Drogi zgłaszania naruszeń

EBC wprowadził mechanizm zgłaszania naruszeń, który spełnia niezbędne standardy ochrony danych i poufności. Główną drogą zgłaszania naruszeń jest [specjalna platforma internetowa](#) dostępna na stronie nadzoru bankowego EBC.

Od 4 listopada 2014 r. do początku 2015 r. zgłoszono jedenaście przypadków naruszenia prawa, w tym siedem za pośrednictwem platformy internetowej (pozostałe nadesłano pocztą zwykłą lub elektroniczną).

Trzy z ocenianych zgłoszeń uznano za dotyczące zadań nadzorczych EBC, zaś pozostałe dotyczyły zagadnień krajowych nienależących do kompetencji EBC. Trzy zgłoszone przypadki dotyczyły zarzutów naruszenia prawa przez istotne nadzorowane podmioty i zostały przekazane do rozpatrzenia właściwym zespołom nadzorczym.

3.6 Inspekcje terenowe (kontrole na miejscu)

Dział Scentralizowanych Inspekcji Terenowych EBC dąży do usprawnienia inspekcji terenowych przez pogłębianie współpracy między zespołami kontrolnymi EBC i właściwych organów krajowych. Poniżej przedstawione są cele działu i działania podjęte w celu ich realizacji w 2014 r.

- **Promowanie bardziej rygorystycznego nadzoru**
Ponieważ inspekcje terenowe są środkiem sprawowania nadzoru o największym stopniu ingerencji, plan pierwszych takich inspekcji na 2015 r. został już przygotowany, w ścisłej współpracy z właściwymi organami krajowymi, które zapewnią większość pracowników. Zgodnie z planem inspekcje będą przeprowadzane przez zespoły składające się z pracowników EBC i właściwych organów krajowych, również w formie misji transgranicznych. EBC przeprowadzi znaczną liczbę inspekcji terenowych stanowiących uzupełnienie kontroli prowadzonych przez właściwe organy krajowe.
- **Ujednolicanie podejścia nadzorczego**
Dział opracował projekt metodologii inspekcji terenowych, która została przetestowana przez właściwe organy krajowe. W celu zapewnienia jednolitego stosowania tej metodologii zostanie przeprowadzona kontrola spójności wszystkich raportów pokontrolnych.
- **Opracowanie metod i narzędzi oraz wzmocnienie specjalistycznych kadr**
W celu wdrożenia instrukcji nadzoru kilka grup roboczych koordynowanych przez EBC opracowało metodologię inspekcji terenowych. Zorganizowano kilka poświęconych jej sesji szkoleniowych, zwłaszcza dla tych właściwych organów krajowych, które nie miały dotąd dużego doświadczenia w przeprowadzaniu inspekcji terenowych. Zespołom z właściwych organów krajowych udostępniono

szablony raportów pokontrolnych. Obecnie z pomocą właściwych organów krajowych prowadzone są prace nad narzędziem informatycznym mającym ułatwić EBC bieżące monitorowanie inspekcji terenowych.

3.7 Zapewnienie jakości nadzoru

Dział Zapewnienia Jakości Nadzoru w EBC dąży do upowszechnienia wysokich standardów pracy i jednolitego podejścia w pionie nadzoru bankowego. Dział ten przyczynia się do równego traktowania banków przez wszystkie wspólne zespoły nadzorcze oraz równego traktowania instytucji istotnych i mniej istotnych, z uwzględnieniem zasady proporcjonalności, przez następujące działania:

- zapewnienie właściwego stosowania i ciągłego doskonalenia ram metodologicznych Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego,
- wskazywanie i upowszechnianie zasad dobrej praktyki w całym Jednolitym Mechanizmie Nadzorczym,
- wykrywanie nowych ryzyk i niedociągnięć w wewnętrznych procesach nadzorczych Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego.

W ciągu 2014 r. włożono wiele wysiłku w opracowanie – jako część instrukcji nadzoru – podstaw strategii, procesów i metod zapewnienia jakości, by zagwarantować ich jednolite wdrożenie w całym pionie nadzoru bankowego EBC i wszystkich właściwych organach krajowych.

3.8 Nadzór zwierzchni i nadzór pośredni sprawowany przez EBC nad instytucjami mniej istotnymi

Jak wskazano w pkt 2.2.4, rok 2014 przyniósł znaczące sukcesy w tworzeniu operacyjnych ram nadzoru zwierzchniego i nadzoru pośredniego nad instytucjami mniej istotnymi.

3.8.1 Ramy współpracy w zakresie nadzoru nad instytucjami mniej istotnymi

W 2014 r. wypracowano ramy współpracy między EBC a właściwymi organami krajowymi, nieodzowne dla skutecznego działania całego systemu.

Powstała sieć współpracy obejmująca wyższe kierownictwo, do której należą przedstawiciele wszystkich właściwych organów krajowych i DG NM III. W grupie tej sondażuje się reakcje na ogólnie propozycje oraz omawia wspólne problemy wynikające z codziennych czynności nadzorczych wykonywanych przez właściwe organy krajowe w odniesieniu do instytucji mniej istotnych. Członkowie sieci spotykają się regularnie (w 2014 r. odbyły się dwa spotkania) i pomagają Radzie

ds. Nadzoru w wypełnianiu jej zadań związanych z nadzorem zwierzchnim i nadzorem nad instytucjami mniej istotnymi. Uzupełnieniem tych wielostronnych spotkań były wizyty i inne formy kontaktów dwustronnych, które pozwoliły kierownictwu EBC omówić z poszczególnymi właściwymi organami zagadnienia dotyczące ich krajów.

Ważnym aspektem współpracy są także kontakty na poziomie eksperckim, które ułatwiają pracownikom DG NM III gromadzenie specjalistycznej wiedzy o poszczególnych krajach oraz umożliwiają wymianę doświadczeń między właściwymi organami krajowymi. Do celów dwustronnej współpracy z właściwymi organami krajowymi utworzono komórki zajmujące się poszczególnymi krajami. Inne działania w tej dziedzinie objęły: wizyty we właściwych organach krajowych poświęcone kwestiom merytorycznym, utworzenie grup roboczych i organizację warsztatów z udziałem właściwych organów krajowych. W nadchodzącym okresie współpraca techniczna i wymiana pracowników między EBC a właściwymi organami krajowymi będzie stanowić narzędzie dalszego wzmocnienia stosunków roboczych, upowszechniania zasad dobrej praktyki i budowania wspólnej kultury nadzoru.

3.8.2 Nadzór zwierzchni

Utworzony w EBC Dział Nadzoru Zwierzchniego koncentruje się na zapewnianiu spójności praktyki nadzorczej i jej wyników. W swojej pracy bazuje na opisanych powyżej forach i procedurach współpracy z właściwymi organami krajowymi. Instrumenty prawne w tym zakresie będące do dyspozycji EBC obejmują uchwalanie wytycznych, rozporządzeń i ogólnych instrukcji skierowanych do właściwych organów krajowych. Gdyby było to konieczne dla zapewnienia spójnego stosowania wysokich standardów nadzoru, EBC może także przejąć nadzór bezpośredni nad jedną lub kilkoma instytucjami mniej istotnymi.

Ważną częścią działalności nadzoru zwierzchniego jest przegląd powiadomień otrzymanych od właściwych organów krajowych. Od 4 listopada 2014 r. EBC otrzymuje od właściwych organów krajowych powiadomienia o planowanych istotnych postępowaniach i projektach istotnych decyzji dotyczących priorytetowych instytucji mniej istotnych. EBC pełni funkcję doradczą i może zwrócić się do właściwego organu krajowego o dodatkową ocenę określonych aspektów projektu istotnej decyzji.

Utworzony został centralny punkt obsługi powiadomień, który odbiera powiadomienia i zapewnia ich usystematyzowaną i terminową obsługę, z udziałem właściwych ekspertów z dziedziny nadzoru. Procedura ta działa bez zarzutu od dnia, w którym Jednolity Mechanizm Nadzorczy rozpoczął działalność, czyli od 4 listopada 2014 r.

W ramach przygotowań do uruchomienia Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego DG NM III zorganizowała też zbieranie ważnych informacji o sektorze instytucji mniej istotnych i praktyce nadzorczej właściwych organów krajowych. Sprawozdania te (sporządzane ex post, w odróżnieniu od powiadomień wysyłanych ex ante) będą gromadzone na bieżąco od 2015 r. Wraz z informacjami uzyskanymi z doraźnych wniosków, wizyt krajowych i powiadomień będą one stanowiły ważne źródło danych

do sprawdzania, czy w całym Jednolitym Mechanizmie Nadzorczym konsekwentnie stosuje się wysokie standardy nadzoru i czy w porównywalnych sytuacjach otrzymuje się podobne wyniki.

DG NM III bierze także udział w opracowywaniu projektów decyzji związanych ze wspólnymi procedurami (tj. udzielaniem i cofaniem zezwoleń oraz transakcjami dotyczącymi znacznych pakietów akcji) w odniesieniu do instytucji mniej istotnych.

W przyszłości EBC będzie także prowadzić ukierunkowane analizy porównawcze w celu wskazania zasad dobrej praktyki stosowanych przez właściwe organy krajowe oraz tematyczne przeglądy praktyk nadzorczych. Wyniki tych analiz i przeglądów posłużą do opracowania wspólnych standardów i zaleceń nadzorczych dla właściwych organów krajowych, zgodnych ze wspólną metodologią Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego i stosowanych w sposób proporcjonalny do nadzoru nad instytucjami mniej istotnymi. Właściwe organy krajowe będą uczestniczyć w opracowaniu tej metodologii w ramach opisanych powyżej form współpracy. Wspólne standardy i zalecenia są uzupełnieniem wytycznych, rozporządzeń i instrukcji ogólnych.

3.8.3 Jednostkowy i sektorowy nadzór zwierzchni nad instytucjami mniej istotnymi

EBC utworzył także ramy nadzoru zwierzchniego nad pojedynczymi instytucjami mniej istotnymi i całym sektorem tych instytucji; oba rodzaje nadzoru prowadzone są za pośrednictwem właściwych organów krajowych. Podstawą nadzoru zwierzchniego nad konkretnymi instytucjami jest ich uszeregowanie według priorytetowości, w ten sposób stosując bezpośrednio zasadę proporcjonalności. W przypadku banków, którym na podstawie poziomu ryzyka i wpływu systemowego przypisano priorytet wysoki, nadzór zwierzchni ze strony EBC może dotyczyć elementów takich jak zarządzanie, modele działalności, ryzyka i mechanizmy kontroli ryzyka, natomiast w przypadku banków o średnim i niskim priorytecie ocenę powyższych elementów prowadzi się na dostępnych danych w zakresie proporcjonalnym do miejsca banku w klasyfikacji. Nadzór zwierzchni nie jest ograniczony do pojedynczych instytucji mniej istotnych, lecz prowadzi się go także z perspektywy sektorowej i międzysektorowej, co jest szczególnie zasadne, ponieważ w niektórych państwach członkowskich instytucje mniej istotne, mimo że formalnie nie należą do tej samej grupy, są ze sobą ściśle powiązane.

Kolejnym ważnym rodzajem działalności w dziedzinie nadzoru zwierzchniego nad instytucjami mniej istotnymi są przeglądy tematyczne – poświęcone kwestiom uznanym za strategiczne w danym cyklu planowania czynności nadzorczych – oraz przeglądy zagadnień szczegółowych, np. konkretnych obszarów ryzyka. Przeglądy mogą mieć charakter ilościowy lub jakościowy. W 2014 r. rozpoczęto dwa przeglądy: jeden poświęcony instytucjonalnym systemom ochrony, a drugi – wpływowi różnych standardów rachunkowości na metodologię klasyfikacji instytucji mniej istotnych pod względem priorytetowości.

Inną dziedziną, której EBC ma do odegrania ważną rolę, jest monitorowanie działań właściwych organów krajowych w zakresie zarządzania kryzysowego. Rola EBC w tym zakresie polega na monitorowaniu i wspieraniu działań właściwych organów krajowych, w odpowiednich wypadkach, w sposób proporcjonalny do oczekiwanych skutków potencjalnej nieuporządkowanej likwidacji oraz na dbaniu, by zarządzanie kryzysowe spełniało wysokie standardy nadzorcze, przy czym sama organizacja i realizacja działań związanych z zarządzaniem kryzysowym należy do kompetencji właściwych organów krajowych i innych władz krajowych.

Ponadto EBC jest na bieżąco informowany o ewentualnym znaczącym pogorszeniu się sytuacji finansowej instytucji mniej istotnych. Działania DG NM III w tym zakresie rozpoczęły się w 2014 r. i objęły:

- udzielanie opinii i porad,
- ułatwianie skutecznej komunikacji i wymiany informacji,
- pomoc przy wdrażaniu, w stosownych przypadkach, krajowych środków zarządzania kryzysowego.

EBC będzie także w razie potrzeby uczestniczyć w inspekcjach terenowych w instytucjach mniej istotnych. Decyzje o udziale w takiej inspekcji mogą być motywowane różnymi czynnikami, np. potrzebą poszerzenia wiedzy o konkretnej instytucji lub oceny efektywności stosowanych metod nadzorczych. EBC może również poprosić o zaangażowanie pracowników z właściwych organów krajowych innych niż organ macierzysty danej instytucji mniej istotnej. Proces ten ma zatem związek z opisaną powyżej wymianą pracowników. Pion nadzoru bankowego EBC będzie ściśle współpracował z odpowiednimi organami krajowymi w celu utworzenia zespołów dobrze dobranych pracowników o profilach adekwatnych do celu inspekcji, a bez dublowania wiedzy.

3.8.4 Wsparcie analityczno-metodologiczne

Dział Wsparcia Analitycznego i Metodycznego w DG NM III zajmuje się opracowaniem metodologii stanowiących proporcjonalne przełożenie ogólnego podejścia przyjętego przez Jednolity Mechanizm Nadzorczy na instytucje mniej istotne, z uwzględnieniem ich specyfiki. Przeprowadza także analizy instytucji mniej istotnych w ramach monitorowania i rozpoznawania ryzyka w ujęciu sektorowym i makroostrożnościowym. W 2014 r. do zadań działu należało wspieranie następujących działań:

- zarządzania listą instytucji mniej istotnych i operacjami gromadzenia danych dotyczących tych instytucji,
- opracowania standardów metodologicznych dotyczących instytucji mniej istotnych,
- przeprowadzania analiz instytucji mniej istotnych w celu rozpoznania ryzyk i słabych punktów,

- organizacji gromadzenia danych na potrzeby powyższych działań.

Zadania te będą nadal prowadzone w 2015 r.

[Lista instytucji mniej istotnych](#) (wraz z listą nadzorowanych podmiotów istotnych) została po raz pierwszy opublikowana w serwisie internetowym EBC we wrześniu 2014 r. i będzie regularnie aktualizowana. Proces zarządzania tą listą zaczyna się od oceny istotności wszystkich instytucji, które są objęte nadzorem bezpośrednim lub pośrednim w ramach Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego. Przegląd istotności wszystkich podmiotów nadzorowanych będzie prowadzony co roku. W razie wyjątkowej znaczącej zmiany okoliczności wpływającej na istotność danego podmiotu (np. fuzji, przejęcia czy sprzedaży dużej części przedsiębiorstwa) przeprowadzane będą oceny doraźne.

Najważniejszym obszarem prac w tym zakresie było wypracowanie procedur służących identyfikacji instytucji mniej istotnych mających wysoki priorytet. Takie instytucje wymagają intensywniejszego nadzoru z racji wysokiego poziomu ryzyka lub dużego wpływu, jaki ich upadłość miałaby na krajowy system finansowy. Jak wskazano powyżej, wstępna lista instytucji mniej istotnych o wysokim priorytecie została sporządzona w 2014 r. i stanowiła podstawę proporcjonalnego podejścia EBC do realizowanych zadań. Jednocześnie podjęto prace na rzecz stworzenia bardziej precyzyjnej metodologii, opartej zarówno na ryzyku wewnętrznym każdej instytucji mniej istotnej i jej wpływie na gospodarkę, jak i na wymianie informacji nadzorczych, pozwalającej uwzględnić opinię ekspercką właściwego organu krajowego na temat danej instytucji. Metodologia ta zostanie ukończona i zastosowana w 2015 r. do sporządzenia listy na 2016 r. Zasady określania priorytetowości instytucji mniej istotnych stanowią także główny wkład w trwające obecnie prace nad ujednoliconą metodologią systemu oceny ryzyka i procesu SREP dla instytucji mniej istotnych.

Kolejnym ważnym obszarem prac Działu Wsparcia Analitycznego i Metodycznego jest analiza ryzyk występujących w instytucjach mniej istotnych i słabych punktów w sektorach tych instytucji. Prace te prowadzono już w 2014 r., zarówno z perspektywy ogólnej, jak i w odniesieniu do konkretnych ryzyk. Przeprowadzono pierwszy wszechstronny przegląd istotności i rodzajów ryzyka w odniesieniu do instytucji mniej istotnych z różnych krajów i o różnych modelach działalności w oparciu o dostępne dane. W centrum analizy znalazły się główne ryzyka, na jakie narażone są te instytucje, oraz zmiany i ewolucja tych ryzyk. Ponadto celem analizy było znalezienie punktów stycznych między podejściem mikro- a makroostrożnościowym do instytucji mniej istotnych. W przyszłości kolejnym ważnym obszarem prac będzie opracowanie systemu wczesnego ostrzegania, który zagwarantuje odpowiednio szybkie wykrywanie ryzyk i reagowanie na nie.

Warunkiem koniecznym realizacji wszystkich powyższych zadań jest dostępność danych. Aby móc wykonywać swoje zadania nadzorcze, takie jak określenie priorytetowości instytucji mniej istotnych, opracowanie metodologii systemu oceny ryzyka, wykrywanie ryzyk wspólnych dla wszystkich instytucji mniej istotnych lub dla określonych sektorów tych instytucji, EBC musi otrzymywać wymagane dane nadzorcze w tym zakresie, a jednocześnie uwzględniać zasady proporcjonalności

i pomocniczości. EBC będzie korzystać w najszerszym możliwym zakresie z informacji nadzorczych ze sprawozdań FINREP i COREP, a także z innych dostępnych źródeł (np. wcześniejszych operacji gromadzenia danych). Ponieważ jednak obowiązkowa sprawozdawczość w odniesieniu do instytucji mniej istotnych jest dopiero opracowywana, na razie przy realizacji swoich zadań nadzorczych EBC musi opierać się na doraźnych operacjach gromadzenia danych. Ich organizacją również zajmuje się Dział Wsparcia Analitycznego i Metodycznego.

3.9 Pogłębianie integracji w obrębie Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego: ogólnosystemowe zagadnienia dotyczące polityki kadrowej

Utworzenie Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego ma istotne konsekwencje dla polityki kadrowej EBC, znacznie wykraczające poza samą potrzebę obsady nowych stanowisk. Niezbędna intensywna współpraca między EBC a właściwymi organami krajowymi, zwłaszcza w ramach wspólnych zespołów nadzorczych i zespołów inspekcyjnych, oraz powodzenie wybranego modelu zarządzania opartego na strukturze macierzowej, w bardzo dużym stopniu zależą od dostatecznej zbieżności celów wszystkich zaangażowanych stron. Osiągnięcie tej zbieżności wymaga z kolei ujednolicenia pewnych kluczowych zasad polityki kadrowej, mimo że warunki zatrudnienia w poszczególnych instytucjach należących do Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego będą nadal się różnić.

W wielu dziedzinach tej polityki wykonano już istotne prace.

- **Program szkoleniowy**

Aby skutecznie przekazywać wiedzę i rozwijać umiejętności, a także wspierać tworzenie wspólnej kultury organizacyjnej Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego, opracowano specjalny program szkoleniowy, obejmujący następujące tematy: zarządzanie, metodologia, umiejętności zarządcze i interpersonalne, informatyka oraz szkolenie dla nowych pracowników. Oprócz kursów internetowych, na których ogólną wiedzę o Jednolitym Mechanizmie Nadzorczym może zdobyć każdy pracownik, obecna oferta obejmuje także dziesięć różnych szkoleń stacjonarnych dla pracowników pionu nadzoru, a w przygotowaniu są kolejne propozycje. Ogólna koncepcja programu szkoleniowego powstała z pomocą ekspertów w dziedzinach nadzoru i zarządzania kadrami, z EBC i kilku właściwych organów krajowych. Na jej podstawie EBC opracował szczegółowe plany kursów technicznych i przedstawił je wybranym przedstawicielom tych organów na specjalnych warsztatach dla szkoleniowców. Następnie przedstawiciele tych organów szkolili pracowników nadzoru w swoich instytucjach macierzystych. Pierwsze warsztaty dla szkoleniowców dotyczyły szkolenia informatycznego dla użytkowników systemu IMAS (zob. pkt 2.5), a następne – struktur zarządczych Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego i stosowanych w nim metodologii.

- **Informacja zwrotna dla pracowników**

EBC wspólnie z właściwymi organami krajowymi opracowuje ramowe zasady udzielania informacji zwrotnej, które mają służyć do oceny i wynagradzania wkładu osób pracujących we wspólnych zespołach nadzorczych i zespołach inspekcyjnych. Uzyskane informacje mogą być także wykorzystywane przez właściwe organy krajowe na potrzeby wewnętrznych ocen pracowniczych. Nadrzędnym celem tych działań jest wypracowanie ogólnosystemowego podejścia, przy jednoczesnym pozostawieniu organom krajowym wystarczającej swobody działania (np. dla zapewnienia zgodności z przepisami krajowymi). Odbłyły się już sesje informacyjne dla pracowników kilku instytucji, kolejne zaplanowano na 2015 r. EBC jest w trakcie konsultacji z Europejskim Inspektorem Ochrony Danych w sprawie ochrony danych zawartych w przekazywanych informacjach zwrotnych.

- **Mobilność zawodowa w ramach Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego**

Rozporządzenie w sprawie Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego zawiera wymóg, by EBC wraz z wszystkimi właściwymi organami krajowymi uzgodnił zasady wymiany i oddelegowywania pracowników pomiędzy EBC a właściwymi organami krajowymi oraz pomiędzy tymi organami. Działania te są ważne dla tworzenia wspólnej kultury nadzoru. Na początkowym etapie działalności Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego duży nacisk położono na to, by umożliwić mobilność w obrębie wspólnych zespołów nadzorczych (np. koordynatorom wspólnych zespołów oraz krajowym podkoordynatorom i specjalistom). Zadanie przeanalizowania dalszych możliwości w zakresie mobilności w obrębie Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego i sposobów ich realizacji powierzono grupie przedstawicieli działów kadr. Ponadto EBC i właściwe organy krajowe rozważają utworzenie w ramach Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego programu praktyk zawodowych, który dałby studentom i absolwentom możliwość wszechstronnego zapoznania się z funkcjonowaniem nadzoru z różnych perspektyw. Decyzja w tej sprawie ma zapaść w 2015 r.

3.10 Polityka językowa

Ramy prawne polityki językowej Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego zostały wyznaczone głównie przez rozporządzenie Rady nr 1 z 1958 r. w sprawie systemu językowego instytucji Unii Europejskiej. Reżim językowy obowiązujący w komunikacji pomiędzy EBC a właściwymi organami krajowymi oraz pomiędzy Jednolitym Mechanizmem Nadzorczym a nadzorowanymi podmiotami jest określony w rozporządzeniu ramowym w sprawie Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego.

W art. 23 tego rozporządzenia zapisano, że w komunikacji między EBC a właściwymi organami krajowymi w obrębie Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego używany jest język angielski.

Jeśli chodzi o komunikację z nadzorowanymi podmiotami, banki mogą przysyłać do EBC dokumenty sporządzone w dowolnym języku urzędowym UE i mają prawo do

otrzymania odpowiedzi w tym samym języku. EBC i banki mogą uzgodnić, że w komunikacji pisemnej – także w odniesieniu do decyzji nadzorczych EBC – będą używać wyłącznie jednego z języków urzędowych Unii. Ustalenie to może zostać unieważnione przez bank w dowolnym momencie, przy czym zmiana języka komunikacji będzie dotyczyć tylko nieprzeprowadzonych jeszcze części procedury nadzorczej. Ponadto jeżeli osoby biorące udział w przesłuchaniu zażądają, by odbyło się ono w innym języku urzędowym UE niż język procedury nadzorczej EBC, powinny powiadomić o tym EBC z odpowiednim wyprzedzeniem, by można było poczynić niezbędne przygotowania.

Większość banków istotnych zgodziła się na używanie w komunikacji z EBC języka angielskiego, natomiast 33 banki istotne z Austrii, Belgii, Cypru, Finlandii, Francji, Niemiec, Słowenii i Włoch wyraziły chęć stosowania w komunikacji z EBC swoich języków narodowych.

4 Informacja o wykorzystaniu środków budżetowych

Rozporządzenie w sprawie Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego stanowi, że Europejski Bank Centralny do skutecznego wykonywania swoich zadań nadzorczych potrzebuje odpowiednich zasobów, które powinny być finansowane z opłat nadzorczych pobieranych od podmiotów podlegających jego nadzorowi. Zanim rozporządzenie EBC w sprawie opłat nadzorczych weszło w życie – co nastąpiło na początku listopada 2014 r. i zbiegło się w czasie z przystąpieniem przez EBC do faktycznego sprawowania nadzoru – zasoby te były finansowane w całości przez EBC. Zatem opłaty nadzorcze za rok 2014, które zostaną poniesione przez nadzorowane banki, będą przeznaczone na pokrycie wydatków z dwóch ostatnich miesięcy tego roku.

Wydatki z tytułu wykonywania zadań nadzorczych są wyodrębnione w budżecie EBC, zgodnie z rozporządzeniem w sprawie Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego. Kompetencje budżetowe w EBC należą do Rady Prezesów. Organ ten, po skonsultowaniu z przewodniczącym i wiceprzewodniczącym Rady ds. Nadzoru kwestii związanych z Jednolitym Mechanizmem Nadzorczym, zatwierdza roczny budżet EBC na podstawie projektu przedstawionego przez Zarząd. W kwestiach budżetowych Radzie Prezesów pomaga Komitet Budżetowy, który składa się z przedstawicieli EBC i wszystkich krajowych banków centralnych Eurosystemu. Komitet ten ocenia sprawozdania EBC z planowania i monitorowania budżetu, a wyniki oceny przedstawia bezpośrednio Radzie Prezesów.

4.1 Ramowe zasady dotyczące opłat nadzorczych

4.1.1 Rozporządzenie EBC w sprawie opłat nadzorczych

[Rozporządzenie EBC w sprawie opłat nadzorczych](#) zostało opublikowane 30 października 2014 r. i weszło w życie 1 listopada 2014 r. Uchwaliła je Rada Prezesów po konsultacjach społecznych, które objęły m.in. wysłuchanie publiczne. W rozporządzeniu określono zasady, według których od listopada 2014 r. EBC nakłada roczne opłaty nadzorcze na pokrycie wydatków poniesionych w związku ze swoją nową funkcją nadzorczą. Rozporządzenie to, wraz z rozporządzeniem w sprawie Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego, wyznacza ramowe zasady pobierania opłat w Jednolitym Mechanizmie Nadzorczym, nienaruszające prawa właściwych organów krajowych do nakładania opłat na mocy przepisów krajowych, m.in. na pokrycie wydatków poniesionych przez te organy w związku ze wsparciem udzielanym EBC.

W rozporządzeniu określono metody:

- określania łącznej kwoty rocznej opłaty nadzorczej,

- obliczania kwoty należnej od poszczególnych nadzorowanych banków lub grup bankowych,
- pobierania rocznej opłaty nadzorczej.

Konsultacje społeczne na temat projektu rozporządzenia EBC w sprawie opłat nadzorczych

27 maja 2014 r. EBC rozpoczął konsultacje społeczne na temat projektu rozporządzenia ustanawiającego zasady i procedury gwarantujące sprawiedliwe i proporcjonalne pobieranie opłat w Jednolitym Mechanizmie Nadzorczym. Konsultacje zakończyły się 11 lipca 2014 r. Oprócz przyjmowania uwag pisemnych EBC umożliwił też społeczeństwu przedstawienie opinii na wysłuchaniu publicznym, które odbyło się 24 czerwca 2014 r. we Frankfurcie nad Menem.

Do momentu zakończenia konsultacji EBC otrzymał 31 zestawów uwag, zgłoszonych przez stowarzyszenia rynkowe i bankowe, instytucje kredytowe i finansowe, banki centralne, organy nadzoru i inne organy publiczne oraz osoby fizyczne. EBC dokładnie rozpatrzył wszystkie otrzymane uwagi i stwierdził, że główne elementy proponowanego systemu opłat cieszą się znacznym poparciem. Jednocześnie zmodyfikował kilka elementów tego systemu zgodnie z otrzymanymi sugestiami. Szczegółowe informacje o sposobie uwzględnienia uwag otrzymanych w ramach konsultacji społecznych przedstawiono w [podsumowaniu konsultacji](#), które jest dostępne na stronie internetowej nadzoru bankowego EBC.

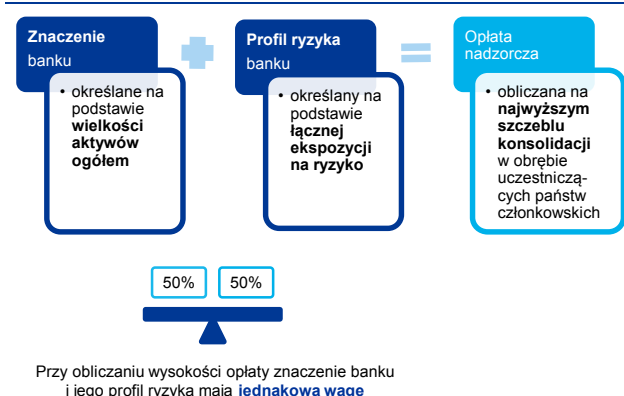
Główne elementy systemu opłat stosowanego przez EBC

EBC odpowiada za skuteczne i spójne funkcjonowanie Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego w odniesieniu zarówno do banków istotnych, jak i mniej istotnych. Zgodnie z tą zasadą wszystkie podmioty nadzorowane w ramach Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego podlegają rocznej opłacie nadzorczej.

Główne elementy przyjętej metodologii można streścić następująco:

Rys. 9

Sposób obliczania zmiennego składnika opłaty

Kwotę refundowaną w postaci rocznych opłat nadzorczych ustalana się na podstawie rocznych wydatków poniesionych przez EBC na zadania nadzorcze, obejmujących całość kosztów operacyjnych, w tym wydatki związane z funkcjami pomocniczymi. Obliczona kwota zostaje podzielona na dwie części: kwotę pokrywaną przez istotne nadzorowane podmioty i kwotę pokrywaną przez podmioty mniej istotne. Taki podział jest odzwierciedleniem różnej intensywności czynności nadzorczych EBC.

Opłaty będą obliczane na najwyższym szczeblu konsolidacji w obrębie uczestniczących państw członkowskich, na podstawie obiektywnych kryteriów odnoszących się do znaczenia i profilu ryzyka danego

banku, w tym wielkości jego aktywów ważonych ryzykiem.

Roczna opłata nadzorcza należna od każdego nadzorowanego banku będzie sumą składnika podstawowego dotyczącego wszystkich banków (10% łącznej kwoty do refundacji) oraz składnika zmiennego. W przypadku najmniejszych istotnych banków – o sumie aktywów do 10 mld euro – podstawowy składnik opłaty będzie obniżony o połowę.

Na potrzeby określenia zmiennego składnika opłaty miarą znaczenia nadzorowanego banku będzie kwota aktywów ogółem, natomiast miarą profilu ryzyka banku – łączna kwota ekspozycji na ryzyko, w tym aktywa ważone ryzykiem. W przypadku banków i grup bankowych, które na podstawie rozporządzenia w sprawie Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego zostały zaliczone do mniej istotnych, choć według samego kryterium wielkości zostałyby uznane za istotne, obowiązuje górny pułap aktywów ogółem w wysokości 30 mld euro, czyli równy progowi wyznaczonemu w tym rozporządzeniu jako kryterium wielkości stosowane do oceny istotności.

Banki będą obciążane opłatą na rzecz EBC raz do roku, z terminem płatności w ostatnim kwartale roku obrotowego. Opłata będzie obejmować zaliczkę ustaloną na podstawie zatwierdzonego budżetu wydatków na bieżący rok. EBC będzie zwracać bankom nadpłatę wynikającą z różnicy między pobraną zaliczką a wydatkami faktycznie poniesionymi w poprzednim roku lub obciążać je dodatkową kwotą w razie niedopłaty.

4.2 Przygotowania do pierwszego cyklu rozliczania opłat nadzorczych

4.2.1 Przygotowania techniczne

W nadchodzącym okresie EBC będzie kontynuował wdrażanie ramowych zasad dotyczących opłat nadzorczych przez przygotowanie systemów informatycznych i zbieranie danych potrzebnych do wystawienia pierwszych zawiadomień o opłacie.

W ostatnich miesiącach EBC dostarczył wszystkim bankom i grupom bankowym informacje mające usprawnić proces rozliczania i płatności oraz zwrócił się z prośbą o informacje, które umożliwią początkową konfigurację bazy danych o podmiotach ponoszących opłatę. Grupy bankowe miały dostarczyć do EBC informacje o tych podmiotach do końca grudnia 2014 r. Wszystkie banki i oddziały podlegające opłacie miały przekazać do 1 marca 2015 r. swoje dane kontaktowe na potrzeby sporządzenia zawiadomienia o zapłacie i jej przekazania.

11 lutego 2015 r. EBC przyjął decyzję w sprawie metodologii obliczania czynników warunkujących wysokość rocznej opłaty nadzorczej (decyzja EBC/2015/7). W decyzji tej ustanowiono zasady i procedury określania czynników stosowanych do obliczenia rocznej opłaty nadzorczej pobieranej przez EBC oraz procedury zgłaszania tych czynników przez podmioty ponoszące opłatę. Do celów obliczania rocznej opłaty nadzorczej należnej od każdej nadzorowanej jednostki i każdej nadzorowanej grupy podmioty ponoszące opłatę informują właściwy organ krajowy do 1 lipca każdego roku o czynnikach warunkujących wysokość opłaty za poprzedni rok kalendarzowy; korzystają przy tym z formularzy dostępnych na stronie internetowej nadzoru bankowego EBC.

Pierwsze zawiadomienia o opłacie zostaną wydane pod koniec 2015 r. Obejmą zaliczkę na rok 2015 i kwotę na pokrycie wydatków faktycznie poniesionych w listopadzie i grudniu 2014 r.

Więcej informacji o [opłatach nadzorczych](#) znajduje się na stronie internetowej nadzoru bankowego EBC. Strona ta zawiera regularnie aktualizowane, przydatne informacje praktyczne we wszystkich językach urzędowych UE.

4.2.2 Wydatki za rok 2014

Na wydatki EBC z tytułu zadań nadzorczych złożyły się głównie koszty bezpośrednie nowo utworzonych jednostek organizacyjnych (zob. pkt 1.4), a mianowicie – czterech dyrekcji generalnych EBC ds. nadzoru bankowego i Sekretariatu Rady ds. Nadzoru.

Nowy pion nadzoru korzysta także z usług świadczonych na rzecz całej instytucji przez istniejące jednostki organizacyjne EBC, w tym z usług w zakresie zaplecza technicznego, zarządzania kadrami, obsługi administracyjnej, budżetowania i kontrolingu, księgowości, obsługi prawnej, audytu wewnętrznego oraz obsługi statystycznej i informatycznej. Wydatki związane z tymi usługami zostały ujęte

w odpowiedniej wysokości w odrębnej części budżetu EBC przeznaczonej na zadania nadzorcze.

W ramach kontynuacji działań prowadzonych w 2013 r. EBC przez cały 2014 r. systematycznie tworzył pulę zasobów organizacyjnych na potrzeby zadań nadzorczych. Należy spodziewać się, że w 2015 r. działania te będą kontynuowane – choć już w wolniejszym tempie – w miarę jak EBC będzie rozbudowywał swój potencjał nadzorczy.

Łączne koszty poniesione przez EBC na wykonywanie jego nowej funkcji w 2014 r. wyniosły 156,9 mln euro. Na tę kwotę złożyły się: 68,9 mln euro (45% całej kwoty) z tytułu wynagrodzeń i świadczeń, 13,2 mln euro (8%) z tytułu wynajmu i utrzymania budynków i 74,8 mln euro (48%) z tytułu pozostałych kosztów operacyjnych.

Tabela 8
Koszty pionu nadzorczego w 2014 r.

	2014 mln EUR
Wynagrodzenia i świadczenia	68,9
Wynajem i utrzymanie budynków	13,2
Pozostałe koszty operacyjne	74,8
Łączne wydatki z tytułu zadań w zakresie nadzoru bankowego	156,9

Wynagrodzenia i świadczenia

Kategoria ta obejmuje wszystkie wydatki płacowe, w tym koszty nadgodzin, dodatków do wynagrodzeń i świadczeń po okresie zatrudnienia. Do końca grudnia 2014 r. w wyniku rekrutacji obsadzono łącznie około 960 stanowisk eksperckich, z około 1000 przewidzianych w budżecie; eksperci zostali zatrudnieni w pięciu jednostkach organizacyjnych nadzoru bankowego i służbach międzywydziałowych.

Wynajem i utrzymanie budynków

Biura pracowników czterech nowych dyrekcji generalnych i Sekretariatu Rady ds. Nadzoru mieszczą się obecnie w wynajętym budynku w centrum Frankfurtu nad Menem. W 2014 r. EBC stopniowo zwiększał wynajmowaną powierzchnię biurową, tak by pomieścić zatrudnianych na bieżąco nowych pracowników nadzoru.

Pod koniec 2015 r. cały pion nadzoru przeniesie się do budynku Eurotower, będącego od niedawna w remoncie; przedtem zajmowali go pracownicy EBC, którzy przeprowadzili się do nowej siedziby banku we frankfurckiej dzielnicy Ostend.

Pozostałe koszty operacyjne

Kategoria ta obejmuje koszty usług doradczych, obsługi statystycznej i informatycznej, amortyzacji środków trwałych, wyjazdów służbowych i szkoleń. Na etapie budowania przez EBC puli zasobów wykazywano w tej kategorii głównie

wydatki związane z zadaniami przygotowawczymi (np. wszechstronną oceną), które EBC wykonywał, zanim faktycznie przystąpił do sprawowania funkcji nadzorczej, oraz wydatki związane z obsługą nowych pracowników nadzoru, w tym rekrutacją i obsługą informatyczną.

Roczne opłaty nadzorcze za 2014 r.

EBC obciąży nadzorowane banki (zarówno istotne, jak i mniej istotne) wydatkami, jakie poniósł od momentu, gdy faktycznie przystąpił do sprawowania funkcji nadzorczej, czyli od listopada 2014 r. Natomiast nie obciąży ich poniesionymi wcześniej (w okresie przejściowym) kosztami związanymi m.in. z uruchomieniem Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego i przeprowadzeniem wszechstronnej oceny.

Wydatki poniesione od listopada do grudnia 2014 r. wyniosły 30 mln euro, a ich struktura była następująca: 62% stanowiły wynagrodzenia i świadczenia, 7% – wynajem i utrzymanie budynków, 31% – pozostałe koszty operacyjne. Kwota wydatków została ujęta memoriałowo w rachunku zysków i strat EBC za 2014 r. jako przychód z opłat, natomiast nadzorowane podmioty zostaną nią obciążone w 2015 r.

Pierwsze zawiadomienia o opłacie, które mają zostać wystawione w 2015 r., obejmą zaliczkę za rok 2015 oraz płatność za pierwszy okres objęty opłatą, dotyczącą wydatków poniesionych w listopadzie i grudniu 2014 r. Decyzja EBC w sprawie całkowitej kwoty należnej od każdej z kategorii nadzorowanych podmiotów i grup zostanie opublikowana na stronie internetowej nadzoru bankowego EBC do 30 kwietnia 2015 r.

Załącznik

Wykaz przyjętych przez EBC aktów prawnych dotyczących ogólnych ram nadzoru bankowego

W poniższych tabelach wyszczególniono akty prawne dotyczące nadzoru bankowego przyjęte przez EBC w analizowanym okresie (4 listopada 2013 r. – 31 grudnia 2014 r.) i opublikowane w Dzienniku Urzędowym UE oraz w serwisie internetowym EBC. Wykaz obejmuje instrumenty prawne przyjęte na podstawie art. 4 ust. 3 rozporządzenia (UE) nr 1024/2013 i innych odnośnych aktów prawnych.

Rozporządzenia EBC

Numer	Tytuł
EBC/2014/17	Rozporządzenie UE nr 468/2014 Europejskiego Banku Centralnego z dnia 16 kwietnia 2014 r. ustanawiające ramy współpracy pomiędzy Europejskim Bankiem Centralnym a właściwymi organami krajowymi oraz wyznaczonymi organami krajowymi w ramach Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego (rozporządzenie ramowe w sprawie Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego) (Dz.U. L 141 z 14.5.2014, s. 1)
EBC/2014/26	Rozporządzenie Europejskiego Banku Centralnego (UE) nr 673/2014 z dnia 2 czerwca 2014 r. w sprawie ustanowienia zespołu mediacyjnego i jego regulaminu (Dz.U. L 179 z 19.6.2014, s. 72)
EBC/2014/41	Rozporządzenie Europejskiego Banku Centralnego (UE) nr 1163/2014 z dnia 22 października 2014 r. w sprawie opłat nadzorczych (Dz.U. L 311 z 31.10.2014, s. 23)

Akty prawne EBC inne niż rozporządzenia

Numer	Tytuł
EBC/2014/1	Decyzja Europejskiego Banku Centralnego z dnia 22 stycznia 2014 r. zmieniająca decyzję EBC/2004/2 przyjmującą Regulamin Europejskiego Banku Centralnego (Dz.U. L 95 z 29.3.2014, s. 56)
EBC/2014/3	Decyzja Europejskiego Banku Centralnego z dnia 4 lutego 2014 r. wskazująca instytucje kredytowe podlegające wszechstronnej ocenie (Dz.U. L 69 z 8.3.2014, s. 107)
EBC/2014/4	Decyzja Europejskiego Banku Centralnego z dnia 6 lutego 2014 r. w sprawie mianowania przedstawicieli Europejskiego Banku Centralnego w Radzie ds. Nadzoru (Dz.U. L 196 z 3.7.2014, s. 38)
EBC/2014/5	Decyzja Europejskiego Banku Centralnego z dnia 31 stycznia 2014 r. w sprawie bliskiej współpracy z właściwymi organami krajowymi uczestniczącymi państw członkowskich, których walutą nie jest euro (Dz.U. L 198 z 5.7.2014, s. 7)
EBC/2014/16	Decyzja w sprawie ustanowienia Administracyjnej Rady Odwoławczej i jej regulaminu operacyjnego (Dz.U. L 175 z 14.6.2014, s. 47)
EBC/2014/19	Zalecenie w sprawie rozporządzenia Rady zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 2532/98 dotyczące uprawnień Europejskiego Banku Centralnego do nakładania sankcji (Dz.U. C 144 z 14.5.2014, s. 2)
EBC/2014/29	Decyzja Europejskiego Banku Centralnego z dnia 2 lipca 2014 r. w sprawie przedkładania Europejskiemu Bankowi Centralnemu danych nadzorczych przekazywanych właściwym organom krajowym przez nadzorowane podmioty zgodnie z rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) nr 680/2014 (Dz.U. L 214 z 19.7.2014, s. 34)
EBC/2014/39	Decyzja Europejskiego Banku Centralnego z dnia 17 września 2014 r. w sprawie wdrożenia rozdziału funkcji polityki pieniężnej od funkcji nadzorczej Europejskiego Banku Centralnego (Dz.U. L 300 z 18.10.2014, s. 57)
2013/694/UE	Porozumienie międzyinstytucjonalne między Parlamentem Europejskim a Europejskim Bankiem Centralnym w sprawie praktycznych zasad egzekwowania demokratycznej odpowiedzialności i sprawowania nadzoru nad wykonywaniem zadań powierzonych EBC w ramach jednolitego mechanizmu nadzorczego (Dz.U. L 320 z 30.11.2013, s. 1)
--	Protokół ustaleń z dnia 11 grudnia 2013 r. między Radą Unii Europejskiej a Europejskim Bankiem Centralnym w sprawie współpracy dotyczącej procedur związanych z jednolitym mechanizmem nadzorczym
--	Regulamin Rady ds. Nadzoru Europejskiego Banku Centralnego (Dz.U. L 182 z 21.6.2014, s. 56)
--	Kodeks postępowania dla członków Rady ds. Nadzoru Europejskiego Banku Centralnego z dnia 12 listopada 2014 r.
--	Poprawka nr 1/2014 z dnia 15 grudnia 2014 r. do Regulaminu Rady ds. Nadzoru Europejskiego Banku Centralnego

Słowniczek

CRR/CRD IV – rozporządzenie i dyrektywa w sprawie wymogów kapitałowych: rozporządzenie (UE) nr 575/2013 w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych (CRR) oraz dyrektywa 2013/36/UE w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi (CRD IV). Skrótem CRD IV często określa się oba te akty łącznie.

Decyzja nadzorcza EBC [ECB supervisory decision] – akt prawny wydany przez EBC w ramach wykonywania zadań i uprawnień powierzonych mu na mocy rozporządzenia w sprawie Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego. Jest skierowany do jednego lub większej liczby nadzorowanych podmiotów lub grup albo do jednej lub większej liczby innych osób. Nie jest aktem prawnym powszechnie obowiązującym.

Europejski Urząd Nadzoru Bankowego, EUNB [European Banking Authority, EBA] – niezależny organ UE ustanowiony 1 stycznia 2011 r. z zadaniem zapewnienia skutecznych i spójnych regulacji ostrożnościowych i nadzoru ostrożnościowego w odniesieniu do całego unijnego sektora bankowego. Jego głównym zadaniem jest udział w opracowaniu europejskiego jednolitego zbioru przepisów o bankowości, który ma służyć jako wspólny zbiór zharmonizowanych zasad ostrożnościowych obowiązujących w całej UE. EUNB odgrywa także ważną rolę w działaniach na rzecz ujednolicania praktyki nadzoru w skali UE. Do jego zadań w ramach UE należy też ocena ryzyk i słabych punktów występujących w unijnym sektorze bankowym.

Instrukcja nadzoru [Supervisory Manual] – dokument obejmujący ogólne zasady, procesy i procedury oraz metodologię nadzoru nad instytucjami istotnymi i mniej istotnymi, z uwzględnieniem zasad funkcjonowania Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego. Opisuje procedury współpracy w obrębie Mechanizmu oraz z organami spoza niego. Instrukcja jest dokumentem wewnętrznym przeznaczonym dla pracowników. We wrześniu 2014 r. ukazał się krótszy przewodnik po nadzorze bankowym („Guide to banking supervision”), w którym przedstawiono zasady działania Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego oraz praktykę sprawowania nadzoru.

Instytucja kredytowa [credit institution] – podmiot gospodarczy, którego działalność polega na przyjmowaniu od ludności depozytów lub innych środków podlegających zwrotowi oraz udzielaniu kredytów na własny rachunek.

Istotność [significance] – kryterium, od którego zależy, czy odpowiedzialność za nadzór w ramach Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego spoczywa na EBC czy na właściwych organach krajowych. Stopień istotności instytucji kredytowych określa się na podstawie kryteriów wymienionych w rozporządzeniu w sprawie Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego i sprecyzowanych w rozporządzeniu ramowym w sprawie Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego.

Istotny nadzorowany podmiot [*significant supervised entity*] – istotny nadzorowany podmiot w państwie członkowskim strefy euro lub uczestniczącym państwie członkowskim spoza strefy euro.

Jednolity Mechanizm Nadzorczy [*Single Supervisory Mechanism, SSM*] – struktura obejmująca EBC i właściwe organy krajowe z uczestniczących państw członkowskich, utworzona w celu realizacji zadań nadzorczych powierzonych EBC. Stanowi element unii bankowej. Odpowiedzialność za skuteczność i spójność jego funkcjonowania spoczywa na EBC.

Jednolity mechanizm restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji [*Single Resolution Mechanism, SRM*] – rozwiązanie obejmujące jednolite zasady i jednolitą procedurę restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji instytucji kredytowych w unii bankowej. Stoi za nim Jednolita Rada ds. Restrukturyzacji i Uporządkowanej Likwidacji – europejski organ ustanowiony dla unii bankowej, działający od 1 stycznia 2015 r., który ściśle współpracuje z właściwymi organami krajowymi z uczestniczących państw członkowskich. Na potrzeby mechanizmu tworzony jest obecnie jednolity bankowy fundusz restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji. Jednolity mechanizm restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji jest uzupełnieniem Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego, niezbędnym do stworzenia właściwie funkcjonującej unii bankowej.

Jednolity podręcznik nadzoru [*single supervisory handbook*] – opracowane przez EUNB jednolite wytyczne dotyczące oceny nadzorczej, interwencji nadzorczych i działań naprawczych. Stanowi zbiór najlepszej praktyki nadzorczej stosowanej w UE w zakresie metodologii i procedur. Nie ma charakteru wiążącego.

Jednolity zbiór przepisów [*single rulebook*] – zbiór przepisów o bankowości, który ma stanowić wspólny zestaw zharmonizowanych zasad ostrożnościowych dla banków w całej UE. Dalsze opracowywanie tego zbioru – oprócz aktów prawnych sporządzonych przez Parlament Europejski i Radę UE z pomocą Komisji Europejskiej – oraz monitorowanie jego wdrażania należy do kompetencji EUNB.

Postępowanie paszportowe [*passporting procedures*] – procedury związane ze swobodą przedsiębiorczości i swobodą świadczenia usług w innych państwach członkowskich przez każdą instytucję kredytową, która uzyskała zezwolenie na prowadzenie działalności od właściwego organu w innym państwie członkowskim i jest nadzorowana przez ten organ, pod warunkiem że taka działalność jest objęta wyżej wymienionym zezwoleniem (zgodnie z art. 33–46 CRD IV).

Proces przeglądu i oceny nadzorczej, SREP [*Supervisory Review and Evaluation Process, SREP*] – proces, według którego prowadzi się przegląd nadzorczy istotnych i mniej istotnych instytucji kredytowych oraz określa, czy należy nałożyć na nie dodatkowe wymogi (oprócz obowiązujących wymogów minimalnych) w zakresie funduszy własnych, ujawniania informacji lub płynności bądź zastosować inne środki nadzorcze.

Przewodnik po nadzorze bankowym [*Guide to banking supervision*] – dokument mający przybliżyć bankom, mediom i ogółowi społeczeństwa działalność Jednolitego

Mechanizmu Nadzorczego oraz praktykę sprawowania nadzoru. Jego pierwsze wydanie opublikowano we wrześniu 2014 r.

Rozporządzenie ramowe w sprawie Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego [SSM Framework Regulation] – regulacja ramowa określająca praktyczne zasady współpracy między EBC a właściwymi organami krajowymi w ramach Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego, przewidzianej w rozporządzeniu w sprawie Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego.

Rozporządzenie w sprawie Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego [SSM Regulation] akt prawny powołujący jednolity mechanizm nadzorczy dla instytucji kredytowych w strefie euro oraz potencjalnie w innych państwach członkowskich UE, jako jeden z głównych elementów unii bankowej w Europie. Rozporządzenie to nakłada na EBC szczególne zadania w odniesieniu do polityki związanej z nadzorem ostrożnościowym nad instytucjami kredytowymi.

Unia bankowa [banking union]: – jeden z głównych elementów potrzebnych do ukończenia unii gospodarczej i walutowej: zintegrowane finansowe ramy prawne, obejmujące: jednolity mechanizm nadzorczy, jednolity mechanizm restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji banków oraz jednolity zbiór przepisów, w tym przepisy dotyczące zharmonizowanych systemów gwarantowania depozytów, z których może powstać wspólny europejski system gwarantowania depozytów.

Wiążące standardy techniczne [Binding Technical Standards, BTS] – akty prawne wyjaśniające określone aspekty unijnego aktu legislacyjnego (dyrektywy lub rozporządzenia) i mające zapewnić harmonizację określonych obszarów. EUNB jako współtwórca jednolitego zbioru przepisów dotyczących bankowości ma opracować szereg wiążących standardów technicznych na potrzeby wdrożenia pakietu legislacyjnego CRD IV. Ostatecznie standardy te uchwała Komisja Europejska w drodze rozporządzenia lub decyzji. Są one prawnie wiążące i stosują się bezpośrednio we wszystkich państwach członkowskich.

Właściwy organ krajowy [national competent authority, NCA] – organ publiczny działający na mocy prawa krajowego, którego kompetencje na mocy tego prawa obejmują nadzór nad instytucjami kredytowymi w ramach systemu nadzoru działającego w danym państwie członkowskim.

Wspólny zespół nadzorczy [Joint Supervisory Team] – zespół złożony z osób, które z ramienia EBC i właściwych organów krajowych sprawują nadzór nad istotnym podmiotem lub istotną grupą.

Wszechstronna ocena [comprehensive assessment] – ocena banków z państw członkowskich należących do Jednolitego Mechanizmu Nadzorczego prowadzona przez EBC we współpracy z właściwymi organami krajowymi z tych państw i ukończona przed przejęciem nadzoru nad bankami przez EBC. Wszechstronna ocena 130 banków ze strefy euro, które według przewidywań miały zostać uznane za istotne, została przeprowadzona przez EBC wspólnie z właściwymi organami krajowymi, zanim EBC przystąpił do realizacji zadań nadzorczych w listopadzie 2014 r.

Skróty Kraje

BE	Belgia	LT	Litwa
BG	Bułgaria	LU	Luksemburg
CZ	Czechy	HU	Węgry
DK	Dania	MT	Malta
DE	Niemcy	NL	Holandia
EE	Estonia	AT	Austria
IE	Irlandia	PL	Polska
GR	Grecja	PT	Portugalia
ES	Hiszpania	RO	Rumunia
FR	Francja	SI	Słowenia
HR	Chorwacja	SK	Słowacja
IT	Włochy	FI	Finlandia
CY	Cypr	SE	Szwecja
LV	Łotwa	UK	Wielka Brytania

Inne

BKNB	Bazylejski Komitet Nadzoru Bankowego
CRD IV	dyrektywa w sprawie wymogów kapitałowych
CRR	rozporządzenie w sprawie wymogów kapitałowych
EUNB	Europejski Urząd Nadzoru Bankowego
EBC	Europejski Bank Centralny
ESBC	Europejski System Banków Centralnych
ERRS	Europejska Rada ds. Ryzyka Systemowego
UE	Unia Europejska
FSB	Rada Stabilności Finansowej (Financial Stability Board)
ICAAP	proces wewnętrznej oceny adekwatności kapitałowej (Internal Capital Adequacy Assessment Process)
ILAAP	proces wewnętrznej oceny adekwatności płynnościowej (Internal Liquidity Adequacy Assessment Process)
SREP	proces przeglądu i oceny nadzorczej (Supervisory Review and Evaluation Process)

© Europejski Bank Centralny 2015

Adres do korespondencji 60640 Frankfurt am Main, Germany
Telefon +49 69 1344 0
Internet www.bankingsupervision.europa.eu

Wszelkie prawa zastrzeżone. Zezwala się na wykorzystanie do celów edukacyjnych i niekomercyjnych pod warunkiem podania źródła.

Linki w tym raporcie z zasady prowadzą do dokumentów i stron polskojęzycznych. Jeśli jednak polskiej wersji nie ma, podano link do wersji angielskiej.

ISSN 2443-5988
ISBN 978-92-899-1761-2
DOI 10.2866/6299
Numer katalogowy UE QB-BU-15-001-PL-N